

Leeuwarden door de ogen van studenten

Belevingsonderzoek naar het academisch klimaat
in de binnenstad van Leeuwarden

maart 2012

Opdrachtgever:

Onderzoek uitgevoerd door:

De auteurs hopen dat er op dit werk wordt voortgebouwd. Alle teksten uit deze uitgave mogen op respectvolle wijze worden verveelvoudigd, opgeslagen of openbaar gemaakt, mits de bron, Territoria en de gemeente Leeuwarden, vermeld wordt.

Leeuwarden door de ogen van studenten

Belevingsonderzoek naar het academisch klimaat
in de binnenstad van Leeuwarden

Voorwoord

Zo'n 20.000 studenten studeren in Leeuwarden. Ze maken daarmee een substantieel onderdeel uit van het stedelijke leven in de stad. Het is een groep stadsgebruikers die op een specifieke wijze in de stad woont, werkt en er zijn vrije tijd besteedt. Het is ook een groep die, door de komst van de UCF en de internationalisering van de bestaande HBO-instellingen, steeds groter wordt en van samenstelling verandert. Dit leidt tot transitie bij de bestaande onderwijsinstellingen, maar ook tot een veranderend gebruik van de stad zelf. De gemeente Leeuwarden liet onderzoeken hoe de student zelf de stad ervaart en wat hun wensen zijn.

Om als gemeente, maar ook als Leeuwarder ondernemer goed te kunnen anticiperen op de studenten in Leeuwarden, is het van belang een beeld te krijgen van die aspecten in de binnenstad die door studenten gewaardeerd, veel gebruikt of juist ontweken worden. Dit beeld is verrassend anders dan u gewend bent.

Dit onderzoek onderscheidt zich omdat studenten hun verhaal vertellen en hun visie geven op de stad Leeuwarden. Het heeft vorm kunnen krijgen door interviews en enquêtes met studenten en door diverse vraaggesprekken met experts op het gebied van onderwijs. De sociologen van Territoria hebben deze data vervolgens geanalyseerd en vertaald in woord en beeld. Deze onderzoeksrapportage geeft daarmee inzicht in de belevingswereld, wensen en noden van de studenten en biedt daarvanuit velerlei aanleidingen en kansen om het onderwijsklimaat en de vitaliteit van de binnenstad te vergroten.

Wij wensen u veel leesplezier!

INHOUDSOPGAVE

	pag
Voorwoord	5
Samenvatting	10
1 Inleiding	15
1.1 Leeswijzer	16
2 Leeuwarden als studiestad	17
2.1 Doel onderzoek & onderzoeksvragen	18
2.2 Onderzoeksopzet	18
2.3 Interviews en enquêtes	18
3 Onderzoeksresultaten	20
3.1 Studenten als doelgroep	20
3.2 Lokale of internationale oriëntatie	21
3.3 Fasen van kennismaking	21
3.4 Zoeken naar een eigen identiteit	22
3.5 Studie als uitdaging of voor het papiertje?	23
3.6 Op kamers of studeren vanuit het ouderlijk huis	23
4 Leeuwarden als beeldmerk	24
4.1 De keuze voor Leeuwarden als studiestad	24
4.2 Een hartelijke ontvangst	25
5 Leeuwarden als studieplek	26
5.1 Cultuur van de opleiding	26
5.2 Studeren 3.0	26
5.3 Kennisuitwisseling	27
5.4 Mogelijkheden vervolgstudie	28
6 Leeuwarden als leefomgeving	30
6.1 Kleinschalig en toegankelijk	31
6.2 Mental map	32
6.3 Ontmoetingsplekken	33
6.4 Positieve en negatieve plekken	33
6.5 Openbaar vervoer	34
6.6 Studentenhuisvesting	35
6.7 Vrijtijdsbesteding en uitgaan	40
7 Conclusies en aanbevelingen	44
7.1 Eerste aanzet ruimtelijk ontwikkelingsstrategie	47
Bijlagen	
Interviewverslagen	
Literatuurlijst	
Colofon	

Samenvatting

In Leeuwarden studeren zo'n 20.000 studenten aan vier instellingen voor hoger onderwijs: het Van Hall Instituut, de Academie voor Popcultuur, Stenden Hogeschool en de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden (NHL). Veel van deze studenten komen uit de regio en een aantal opleidingen trekt ook studenten uit een grotere omtrek. Doordat steeds meer onderwijs in het Engels wordt aangeboden, neemt ook het aantal buitenlandse studenten gestaag toe. De verschillende HBO-instellingen bieden steeds vaker master-opleidingen aan en ontwikkelen bovendien, samen met universiteiten als de RUG, WUR, Delft en UT, nieuwe academische masters. Het academische klimaat in de stad wordt de komende jaren verder ontwikkeld dankzij de stichting University Campus Fryslân die het nieuwe werken en leren op vernieuwende wijze uitrolt, exclusiviteit uitstraalt en een doelgroep trekt die hoge eisen aan de opleiding en hun leefomgeving stelt.

Hoogwaardige opleidingen

Studenten kiezen in eerste instantie voor Leeuwarden vanwege de inhoud en de kwaliteit van de aangeboden opleiding. Leeuwarden beschikt daarbij over een aantal studies met een bijzonder profiel die studenten uit het hele land trekken. Dit komt de vitaliteit en de levendigheid van de stad ten goede. Leeuwarden zou het aandeel 'kwaliteitskiezers' nog kunnen vergroten door zich sterker neer te zetten als onderdeel van het kennisnetwerk NL en daarbinnen de eigen unieke punten te promoten. Daarbij valt met name ook te denken aan 'het nieuwe studeren'. De creatie van extra ontmoetingswerkplekken met wifi en open source bibliotheken is daarbij een punt van aandacht. Studenten geven aan dat deze niet alleen binnen de hogescholen, maar ook daarbuiten welkom zijn.

De aantrekkingskracht van Leeuwarden als studiestad, kan verder worden vergroot wanneer hogescholen verbindingen gaan leggen tussen hun aanbod. Het stimuleren van multidisciplinair studeren, bijvoorbeeld middels keuzemodules op andere onderwijsinstellingen, vergroot de kwaliteit van de opleiding en is een belangrijk onderdeel van het nieuwe studeren. De noordelijke provincies zouden de samenwerking tussen hogescholen en universiteiten kunnen versterken door een gemeenschappelijk platform te faciliteren, waarin alle onderwijsinstututen en betrokken overheidsdiensten zitting nemen. De provincies kunnen kennisuitwisseling bovendien stimuleren door reguliere (Europese) subsidieaanvragen te koppelen aan onderwijsprogramma's.

Een kleinschalige, dynamische binnenstad

Eenmaal studerend in Leeuwarden waarderen de verschillende groepen studenten de maat en de schaal van de binnenstad en kunnen ze in principe daarbinnen alles vinden wat ze nodig hebben. Velen zeggen zelfs dat die kleinschaligheid de kracht van Leeuwarden is. De groep studenten die nationaal of internationaal georiënteerd is, geeft daarbij aan wel een bepaalde vorm van stedelijke dynamiek te missen. Die dynamiek zou kunnen worden vergroot door meer panden in de binnenstad geschikt te maken voor studentenhuisvesting en door op strategische plekken studieplekken in te richten. Het centrum van Leeuwarden kan bovendien dynamischer worden wanneer leegstaande panden tijdelijk door studenten gebruikt kunnen worden, bijvoorbeeld als podium voor ideeën, creaties en muziek of voor startende (student)ondernemers.

Wonen en ontmoeten

Nieuwe studenten vinden snel een kamer in Leeuwarden. De verschillende groepen studenten hebben echter allemaal hun eigen specifieke woonwensen. Particuliere verhuurders en woningcorporaties zouden hier meer rekening mee kunnen houden en veel bewuster in kunnen spelen op de specifieke wensen van studenten uit het buitenland en masterstudenten. Een belangrijke woonwens daarbij blijkt een gezamenlijke leef- en ontmoetingsruimte. Dit maakt het voor studenten eenvoudiger om mensen thuis uit te nodigen, het gemakkelijkst spontane ontmoetingen en vergroot de verblijfsmogelijkheden in de weekenden.

De Studenten Sportpas maakt dat sporten een populaire vrijetijdsbesteding is. Studenten gaan daarnaast op dinsdag- en donderdagavond graag uit in de stad. In de weekenden voelen zij zich over het algemeen niet erg thuis in de binnenstad, waardoor veel studenten niet in de stad blijven. Een belangrijke reden daarvoor is dat de programmering in de horeca in het weekend gericht is op de jeugd uit de stad en omgeving. De omgeving van De Waag wordt 's nachts en 's avonds door met name mannelijke studenten als sociaal onveilig ervaren, door negatieve ervaringen met agressie.

De Prinsentuin is in de zomer en bij mooi weer een populaire ontmoetingsplaats. Andere ontmoetingsplekken liggen met name langs de vaak gebruikte looproutes en dicht bij OV-punten, bijvoorbeeld het station en de kroegen in de Doelesteeg. Voor studenten van NHL en Stenden zijn de terrassen op het Gouverneursplein een populaire plek. Leeuwarden zou het aandeel studenten in de binnenstad kunnen vergroten door zich sterker in te zetten voor 'het nieuwe studeren'. De creatie van extra ontmoetingswerkplekken met Wi-Fi en open source bibliotheken is daarbij een punt van aandacht.

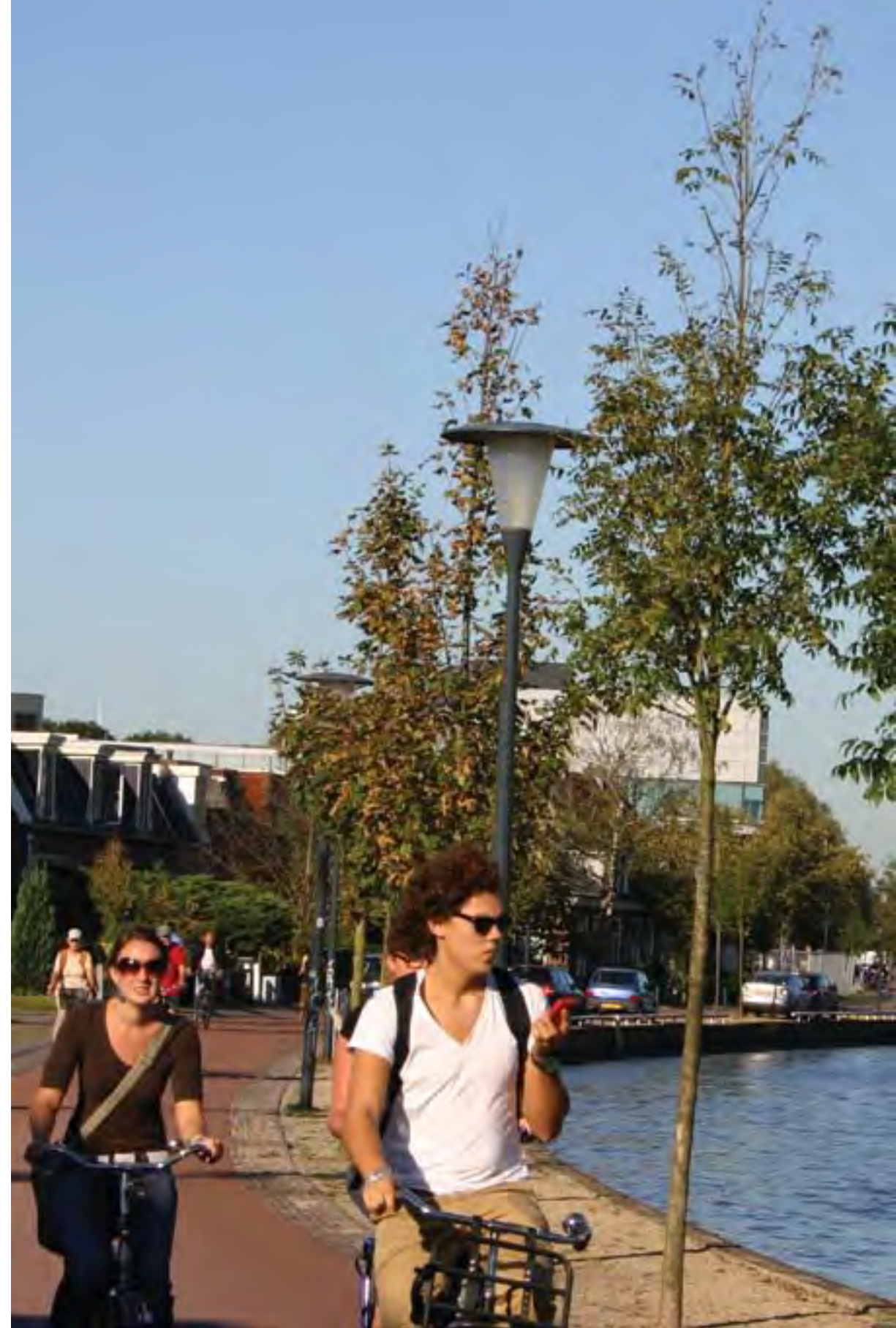
Beleving routes en locaties

Voor het gebruik van de stad fungeren de Achmea-toren, de Oldehove, de Blokhuispoort, de grachten, de Prinsentuin en het station als belangrijke oriëntatiepunten. Studenten van Stenden en NHL ervaren de afstand tussen hogeschool en station als groot, waardoor zij veelal gebruik maken van de bus. Vooral de stationsomgeving wordt daarbij negatief ervaren. Wanneer zij wel lopend naar school gaan, ervaren zij de Doelesteeg als onaantrekkelijk en de woonwijk tussen het centrum en school als een barrière. De afstand zou gevoelsmatig kunnen worden verkort door langs deze routes meer voorzieningen te organiseren. Studenten van de andere twee hogescholen maken vooral gebruik van de routes langs de Oostergoweg en de Schrans. Zij ervaren het gebied tussen station en Leeuwarder Courant als erg rommelig, met onduidelijke kruispunten. Opvallend is dat bijna geen enkele student op de Tweebaksmarkt of het gebied oostelijk daarvan komt.

Locaties met dynamische potentie

De dynamiek van Leeuwarden als studentenstad kan worden vergroot door strategische ingrepen op een zestal locaties. Uitgangspunt is dat deze ingrepen als vliegwiel fungeren voor een ontwikkeling die werkt voor de stad als geheel. De volgende locaties hebben in dit kader potentie:

1. Stationsgebied: versterking kwaliteit als ontmoetingspunt door realisatie studie-ontmoetingsplekken in combinatie met horeca en vergaderruimtes. Vergroting verblijfskwaliteit door herinrichting openbare ruimte en tijdelijke verhuur leegstaande ruimte aan startende ondernemers.
2. Zaailand: vergroten levendigheid door ontwikkeling studentenhuysvesting.
3. Tweebaksmarkt: vergroten levendigheid en sociale veiligheid door ontwikkeling studentenhuysvesting.
4. Blokhuispoort: verduurzamen aantrekkingskracht van deze locatie door rendabeler maken exploitatie. In dat kader onderzoek mogelijkheid om sportfaciliteiten toe te voegen aan het aanbod.
5. De Waag: versterken sociale veiligheid door toevoeging studentenhuysvesting.
6. Omgeving Sacramentstraat/ bij de Put: gevoelsmatig verkorten route centrum / hogescholen door binnenstedelijk klimaat te versterken en te verlevendigen.

1

Inleiding

In 2009 verscheen de notitie University Campus Fryslân: bouwstenen voor een academische netwerkorganisatie. Deze notitie is in december 2009 door Provinciale Staten van Fryslân en de gemeenteraad van Leeuwarden vastgesteld. Deze bouwstenen zijn in januari 2011 samen met Friese kennisinstellingen uitgewerkt tot een ontwikkelings- en investeringsprogramma 2010-2015. Dit programma beschrijft de gezamenlijke ambities, de voorgenomen activiteiten en de rol van de Stichting University Campus Fryslân (UCF) als regisseur. UCF beoogt in nauwe samenspraak met kennispartners in Fryslân en in de noordelijke regio de kennisinfrastructuur rond de Fryske Hotspots¹ op samenhangende wijze te versterken en daarmee een bloeiend academisch klimaat in de provincie en gemeente te vestigen. Deze ambitie sluit aan bij de strategische doelen van de Europese Unie, het Rijk en de provincie Fryslân om welvaartsverschillen tussen regio's van (zwakkere) regionale economieën tegen te gaan, samenhang tussen kennisontwikkeling te bevorderen, economische groei en innovatie te stimuleren² en daarmee de braindrain uit de provincie te verminderen³.

Leeuwarden heeft een bijzondere en onderscheidende kwaliteit als men kijkt naar de verschillende kennis- en onderwijsinstellingen. In het Collegeprogramma van de gemeente staan vitaliteit en ontwikkeling van de stad als uitdagingen genoteerd. Bedrijvigheid (vooral in het MKB) en talentontwikkeling moeten ruimte krijgen. Dit stimulerende beleid wordt onderbouwd door verschillende studies⁴ die onderschrijven dat kennisinvesteringen lonen, zowel door de aanzuigende werking van bedrijven, voorzieningen en werkgelegenheid, als wel door het positieve effect op het welbevinden in de stad (meer veiligheid en sociale cohesie)⁵.

Investeren in een aantrekkelijk onderwijsklimaat

Met de UCF wordt geïnvesteerd in het organiserend vermogen, de kennisuitwisseling en de kwaliteit van de onderwijsinstellingen en de wisselwerking met het (regionale) bedrijfsleven. De uitdaging voor Leeuwarden is om deze investeringen strategisch in te zetten, zodat ze ten goede komen aan kwaliteitsverbeteringen voor de stad als geheel. In het bijzonder wanneer het om ruimtelijke keuzes gaat. Want waar bevinden zich kansrijke en strategische plekken om toekomstig programma te laten landen? Welke plekken zijn voor studenten aantrekkelijk en welke lessen zijn daar uit te leren? Hoe kan de openbare ruimte voor deze doelgroep aan functionaliteit winnen? Deze en andere vragen worden in dit onderzoeksrapport besproken. Het is daarbij bijzonder dat de antwoorden voortkomen uit gesprekken met studenten waarin zij hun ervaringen over Leeuwarden delen. Het is voor de eerste keer dat de studenten in Leeuwarden zo zijn bevroegd. Dit onderzoek biedt daarmee geen kant en klare oplossingen maar geeft wel een aanvullende kijk op het academische klimaat van Leeuwarden en hoe dit kan worden versterkt.

1.1 Leeswijzer

Dit rapport is als volgt ingedeeld. In hoofdstuk 2 geven we een beeld van de gevolgde onderzoeksmethodologie en de afbakening van het onderzoeksgebied. In hoofdstuk 3 wordt verslag gedaan van onderzoeksresultaten die zijn bereikt op basis van een serie interviews onder huidige en oud-studenten. De analyse hieruit voortkomend geeft een beeld van de sociale oriëntatie van de doelgroep en de diversiteit hierbinnen. In hoofdstuk 4 wordt aangegeven hoe de studenten de stad Leeuwarden als beeldmerk ervaren en in hoofdstuk 5 worden hun ervaringen in het Leeuwarder onderwijs besproken.

De kern van het onderzoek is terug te vinden in hoofdstuk 6. Hier wordt de ruimtelijke belevingswereld van de studenten in Leeuwarden in beeld gebracht aan de hand van Mental Maps, ontmoetingsplekken, voorkeuren voor huisvesting, etc. In hoofdstuk 7 tenslotte wordt samen met samenvattend kaartmateriaal een eerste richting gegeven voor een toekomstige uitvoeringsstrategie.

Leeuwarden als studiestad

Leeuwarden heeft een bijzondere en onderscheidende kwaliteit als men kijkt naar de verschillende kennis- en onderwijsinstellingen. Zo'n 20.000 studenten studeren in de stad aan één van de vier instellingen voor hoger onderwijs: het Van Hall instituut, Academie voor Popcultuur, Stenden Hogeschool en NHL Hogeschool. Veel van die studenten komen uit de regio, maar onderwijsrichtingen zoals toerisme, hospitality, popcultuur en diermanagement trekken ook veel studenten uit een grotere omtrek. De meeste studenten komen uit Nederland, maar doordat steeds meer onderwijs in het Engels wordt aangeboden, neemt het aantal buitenlandse studenten gestaag toe. Naast de bachelor opleidingen, bieden de HBO's steeds vaker ook master opleidingen aan. Door samenwerkingen met universiteiten als de RUG, WUR, Universiteit Twente en TU Delft worden tevens academische masters opgezet, waaronder Wetsus en de Waddenacademie. Met de komst van de UCF wordt het academische klimaat in de stad verder ontwikkeld. Deze ontwikkelingen maken het onderwijs in Leeuwarden breder en internationaler. Het aantal studenten in de stad zal daardoor naar verwachting toenemen, waardoor de stad intensiever gebruikt gaat worden door studenten. Niet alleen de vraag naar woonruimte zal toenemen, maar ook de vraag naar andere voorzieningen. In het algemeen zal een toename van het aantal bewegingen van studenten tussen studie, woonruimte en voorzieningen een weerslag hebben op het stadsgebruik en de stadscultuur. Dit kan ten goede komen aan de kwaliteit en vitaliteit van de stad Leeuwarden als geheel en kan haar positie als hoofdstad van Friesland versterken⁶.

1 Water, Energie / duurzaamheid, Toerisme, Green Life Sciences, Leefbaarheid en Meertaligheid.

2 Rapport Veerman.

3 KOERSDOKUMENT - Fryslân: iepen en eigen!

4 Leren in Leeuwarden, Atlas voor gemeenten, 2009, Kennis als economische motor, TNO-Kences 2009.

5 Nederlandse gemeenten 2040, CPB 2010.

6 Uitkomsten expertmeeting sleutelpersonen HBO+ onderwijs oktober 2011

2.1 Doel onderzoek

Om een effectieve beleidslijn uit te zetten met betrekking tot het gewenste studentenklimaat is onderzoek gedaan naar de huidige belevingsaspecten van studenten in Leeuwarden. Doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de belangrijke belevingswaarden van deze studenten met betrekking tot stadsgebruik, zodat hier in latere ruimtelijke planvorming rekening mee kan worden gehouden.

Onderzoeksvragen

Om een goed beeld te krijgen van de aspecten die van belang zijn voor een aantrekkelijk academisch klimaat, is het belangrijk inzicht te krijgen in hoe studenten zich bewegen in de binnenstad van Leeuwarden, wat ze er waarderen of ontwijken en hoe zij er hun studie ervaren. Om deze kennis te verzamelen is een belevingsonderzoek uitgezet met de volgende onderzoeksvragen:

- Hoe beleven studenten de stad Leeuwarden?
- Welke deelgebieden van de binnenstad zijn wel/niet aantrekkelijk voor studenten?
- Welke elementen/programmaonderdelen worden door de studenten in Leeuwarden gewaardeerd en welke beïnvloeden het gebruik/welbevinden?

2.2 Onderzoeksofzet

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden is gebruik gemaakt van een viertal bronnen. Ten eerste zijn er door een stadssocioloog 24 diepte-interviews afgenomen onder studenten (of net afgestudeerden) van de vier onderwijsinstellingen in Leeuwarden. Onder deze groep respondenten bevinden zich studenten met diverse achtergronden: uitwonend, thuiswonend, bachelor- en masterstudenten. Naast de data uit die interviews, is gebruik gemaakt van een onderzoek van studenten zelf. Dit betreft enquêtes die in het kader van het onderwijsprogramma zijn uitgezet door studenten van International Tourism Management van de Stenden Hogeschool. Door deze integrale aanpak is een breed palet ideeën en waarden aan de Leeuwarder studenten onttrokken.

Tijdens het onderzoek is verschillende keren overleg geweest met experts en sleutelpersonen op diverse gebieden in Leeuwarden. Tevens is er een expertmeeting georganiseerd waarin met name sturing is gegeven aan de focus van dit onderzoek. Uit de grote hoeveelheid verkregen informatie is uiteindelijk een lijst met aanbevelingen gedestilleerd over hoe de stad zich ruimtelijk verder kan ontwikkelen tot een vitale studentenstad.

2.3 Diepte-interviews

In de periode september 2011 tot en met oktober 2011 zijn 24 diepte-interviews onder Leeuwarder (oud)studenten afgenomen. Deze groep is benaderd en geworven door middel van intermediairs in het onderwijs, digitale oproepen/uitnodigingen

en via studentenverenigingen. De groep is bevestigd door een stadssocioloog door middel van een vragenlijst met vragen over het stadsgebruik, de deelname aan georganiseerde activiteiten, de waardering van plekken en functies in de stad Leeuwarden, de routes die ze veel gebruiken en hun motivatie hiervoor. De groep bevatte vijf studenten van Stenden, zeven studenten afkomstig van de NHL hogeschool, vijf studenten zijn verbonden aan het Van Hall en drie studenten studeren aan de academie voor Popcultuur. Daarnaast zijn er drie masterstudenten geïnterviewd vanuit Wetsus en één promovendus verbonden aan Stenden.

Van de vierentwintig ondervraagde studenten was de verdeling man/vrouw gelijk, waarbij de leeftijd varieerde van 17 tot 30 jaar. Zestien ondervraagde studenten wonen op kamers in Leeuwarden en acht reizen dagelijks op en neer vanaf hun ouderlijk huis (of eigen woning). Zes ondervraagde studenten zijn afkomstig uit het buitenland (Duitsland, China, Litouwen), waarvan vier een master volgen. De groep bestaat uit vier oud-studenten (1 tot 5 jaar geleden afgestudeerd), vijf masterstudenten, zeven 3e/4e jaars studenten en acht 1e/2e jaars studenten.

De data uit de diepte-interviews zijn gestructureerd door middel van interviewverslagen, waarbij de verslagen aan de hand van veel voorkomende belevingsaspecten zijn geordend. De analyse hiervan is terug te vinden in de hoofdstukken 3, 4, 5 en 6. De bronnen zijn terug te vinden in de bijlagen. Interessante passages of fragmenten uit de interviews zijn apart verzameld en verwerkt in de hoofdtekst. Daarnaast is door middel van kaartmateriaal het individuele ruimtegebruik van de binnenstad inzichtelijk gemaakt. Deze kaarten zijn per interview terug te vinden. Aan de hand van deze individuele kaarten is een representatief beeld ontstaan van de Mental Map van de Leeuwarder studenten. Deze Mental Map vormt de aanleiding voor de aanbevelingen die in het laatste hoofdstuk worden gegeven.

Enquêtes

Vanuit het reguliere onderwijsprogramma van Stenden hebben in de periode september-november 2011 acht derdejaars studenten van Stenden een kwantitatief onderzoek gedaan naar thema's die gerelateerd zijn aan dit belevingsonderzoek. Middels een enquête hebben in totaal 350 studenten hun mening gegeven over de thema's 'evenementen' en 'stadse voorzieningen' in Leeuwarden. Hoewel deze onderzoekjes niet wetenschappelijk zijn onderbouwd, heeft de verzamelde data wel raakvlakken met dit onderzoek. Daarom zijn de bevindingen, waar relevant en aanvullend, meegenomen in deze rapportage⁷.

⁷ Door de studenten zijn met behulp van enquêtes zo'n 350 medestudenten in Leeuwarden ondervraagd: 100 studenten van Stenden, 100 van de NHL hogeschool, 100 van het Van Hall en 50 van de Academie voor Popcultuur.

Onderzoeksresultaten

3.1 Studenten als doelgroep

Studenten vormen een bijzondere doelgroep in de stad Leeuwarden. In vergelijking met de overige bewonersgroepen en gebruikers van de stad is deze groep te typeren als relatief ongebonden. Ze zijn uiteraard verbonden aan een onderwijsinstelling, maar als consumenten en stadsgebruikers zijn ze te typeren als een eigenzinnige, non-conformistische groep. Ze hechten grote waarde aan sociale netwerken.⁸ Deze waarde gaat verder dan alleen gezellig samen bier drinken. Het opbouwen en onderhouden van een sociaal netwerk is noodzakelijk om de studietijd prettig en efficiënt door te komen. Het is onderdeel van het ontwikkelen van een eigen identiteit en vormt een opmaat voor het leven na de studie. Het intensief onderhouden van het sociale netwerk maakt dat deze groep relatief veel uithuizig is. Ze zijn daarbij veelal afhankelijk van openbaar vervoer of maken gebruik van de fiets of zijn te voet als ze zich in de stad verplaatsen.

Diversiteit aan leefwerelden

De resultaten uit het belevingsonderzoek onder studenten in Leeuwarden laten zien dat er ondanks de overeenkomsten in leefstijl, tussen studenten een duidelijke onderverdeling bestaat in belevingswaarden. Achter elke leefwereld gaan wezenlijk andere interesses en wensen schuil met betrekking tot het stadsgebruik. Dit komt onder ander door verschillende (culturele) achtergronden en woonsituaties en kan veranderen tijdens het vorderen van de studie. Deze verschillen hebben grote invloed op de waardering en beleving van de stad Leeuwarden. In de onderstaande paragrafen worden deze bevindingen verder toegelicht.

⁸ Diverse onderzoeksbureaus hanteren ieder een eigen indeling met verschillende labels. Het omschreven beeld van studenten is gestoeld op leefstijlgroepen van Motivaction, NFO Trendbox, SmartAgent en NIPO.

3.2 Lokale of internationale oriëntatie

De wereld waarin de huidige studenten opgroeien en hun onderwijs genieten, krijgt steeds meer een internationaal karakter. Door (sociale) media en reizen ontdekken jongeren de wereld om zich heen. Sommigen hebben daarbij een sterk verlangen die wereld verder te exploreren. Anderen richten zich, als reactie daarop, juist meer op hun lokale identiteit.

De studenten in Leeuwarden die zich sterk verbonden voelen met hun lokale identiteit (in dit geval gericht op Friesland en/of Noord-Nederland) zoeken elkaar graag op en zetten zich af tegen het internationale karakter van de opleiding. De toegankelijkheid van de taal speelt hier een grote rol. Niet iedereen spreekt even gemakkelijk of graag Engels. Er is een grote drang tot behoud van de eigen identiteit. De studenten hebben hun lokale vriendengroep (bijvoorbeeld in hun geboortedorp) en willen die graag behouden. Daar zijn ze trots op. — *“Ik heb geen behoefte aan contact met buitenlandse studenten. Op de NHL zitten al zoveel typen mensen” (Interview 1).* — *“Er zitten hier veel Groningers op school, dat is positief” (interview 17).*

De groep die (inter)nationaal geïnteresseerd is, is geïnteresseerd in cultuurverschillen binnen Nederland en in de wereld daaromheen. Het zijn jongeren die, mede door de buitenlandse studenten in Leeuwarden, een sociaal netwerk hebben ver buiten de landsgrenzen. Deze groep investeert graag in het contact met buitenlandse studenten omdat men graag andere culturen wil leren kennen. Taal vormt hier geen barrière, maar juist een uitdaging.

Buitenlandse studenten zoeken met name andere buitenlandse studenten op. Dit heeft niet met desinteresse voor de Nederlandse cultuur te maken, maar hoofdzakelijk met toegankelijkheid. Korte contacten zijn voor hen van groot belang om informatie uit te wisselen en om zich thuis te voelen. Voor buitenlandse studenten is het lastig om te integreren in de leefwereld van autochtone studenten. Hiervoor zijn verschillende redenen te noemen. Autochtone studenten hebben hun sociale leefwereld al meer gedefinieerd, waardoor hun sociale agenda al is bepaald. Ook het verschil in cultuur en dagindeling leidt tot een sociale barrière. Daarnaast speelt de gesegregeerde huisvesting een rol. Buitenlandse studenten worden meestal gezamenlijk gehuisvest in studentenhuizen waar geen Nederlandse studenten wonen. — *“On sunday there is nothing to do at all! So i just stay in the sportsclub all day” (Interview 9).*

3.3 Fasen van kennismaking

Er is een groot verschil in ervaring en stadsgebruik tussen eerste en tweedejaars studenten in Leeuwarden en meerderejaars studenten. Beginnende studenten moeten nog wennen aan de opleiding en hun nieuwe (sociale en ruimtelijke) omgeving. Deze groep starters blijkt minder oog en energie te hebben voor activiteiten buiten hun school en huishouden en zijn daardoor meer op zichzelf gericht in verhouding tot meerderejaars studenten. Veel energie gaat op aan het leren kennen van de studiefaciliteiten en de stad, het reizen en/of voor het eerst zelfstandig wonen. Het dient niet onderschat te worden wat dit voor studenten betekent. Het is een fase van oriëntatie: de weg vinden, kennis maken met de studie-inhoud, vriendschappen maken,

boodschappen doen, budgetten beheren, etc. Voor buitenlandse studenten komt daar de kennismaking met een vreemde cultuur en taal nog bij. — *“Het is best intensief, je moet huiswerk maken, maar ook nog boodschappen doen, koken en afwassen”* (Interview 15+16). — *“I really have to get used to the weather, and the food here”* (Interview 9).

Derde- en vierdejaars studenten hebben daarentegen hun draai in het aangeboden onderwijs gevonden en weten hun weg prima te vinden. Ze hebben een netwerk van vrienden gemaakt, waarbij ze informatie inwinnen en waarmee ze activiteiten ondernemen. Dit hoeft niet altijd in de stad Leeuwarden te zijn; ze komen ook in Groningen of Amsterdam. Hun actieradius is dus groter en ze kennen meer alternatieven. Daardoor zijn ze meer kritisch over de voorzieningen en kwaliteiten van de opleiding en de stad. Hun blikveld is ruimer en ze zijn zich al meer aan het oriënteren op een leven na deze studie. *“We hebben alles wel gezien hier. Groningen is wat dat betreft leuker”* (Interview 3+4).

3.4 Zoeken naar een eigen identiteit

Onder de respondenten is een duidelijk verschil te zien tussen de studenten die zich al hebben vereenzelvigd met een identiteit en diegenen die nog zoekend zijn. Levenservaring en achtergrond spelen hierbij een grote rol. De eerste groep zoekt bewust mensen, plekken en studies uit die aansluiten bij hun identiteit. Vaak borduurt deze groep voort op zaken die ze van huis uit kennen. Ze hebben geen sterke neiging om zich hier van af te zetten of hun leefwereld te veranderen. Ze zijn daarmee veelal informatievolgend. Deze groep voelt zich thuis in Leeuwarden. De herkenbaarheid en kleinschaligheid van de binnenstad wordt daarbij specifiek genoemd als positieve waarde. Deze groep woont het liefst in de woonwijken buiten het centrum. De internationalisering van de opleidingen wordt als een bedreiging ervaren. — *“Ze zullen me wel een boer noemen, maar dat maakt me niet uit”* (Interview 14). — *“Mijn kamer zit in een woonwijk. Dat is lekker rustig. Nee in het centrum zou ik niet willen wonen, veel te druk”* (Interview 1).

Er is ook een groep die –al zoekend naar de eigen identiteit– zich juist afzet tegen die geldende normen en waarden. Al dan niet bewust ageren ze tegen het standaard beeld van huisje, boompje, beestje. In hun zoektocht is deze groep zeer dynamisch en creatief. Ze zoeken prikkels op, switchen met studies, willen geïnspireerd worden, maar willen bovenal graag gezien worden. Ze waarderen met name de levendige en dynamische plekken in de binnenstad, plekken waar (culturele) festiviteiten gehouden worden en een levendige woonomgeving. Deze groep is niet altijd tevreden over het aanbod in de binnenstad van Leeuwarden. — *“Die museums hier, dat is altijd hetzelfde”* (Interview 3+4). — *“Blokhuispoort is leuk, daar gebeurt van alles”* (Interview 19).

3.5 Studie als uitdaging of voor het papiertje

Studenten die zich voor aanvang van de studie breed georiënteerd hebben en specifiek voor een bepaalde opleiding in Leeuwarden gekozen hebben, zijn veelal zeer gemotiveerd en willen het beste uit hun studie halen. Ze zijn daardoor kritisch, kennen alternatieven en zijn breed georiënteerd. Ze waarderen de historische context van de stad. Deze groep is gericht op kwaliteit en hecht veel waarde aan de goede naam van de opleiding. Het zijn jongeren die hun keuzes maken met het oog op de toekomst en op die manier ook hun netwerk opbouwen. Ze zijn individualistisch ingesteld en gaan graag een uitdaging aan. Dit hoeft niet altijd studie-gerelateerd te zijn. Het geldt ook voor vrije tijd en werkervaring opdoen. — *“Ik wist op mijn vijftiende al dat ik dit wilde studeren”* (Interview 11). — *“no I focus on my study. It’s an interesting programme where I can learn a lot”* (Interview 18).

Studenten die minder gefocust zijn op hun studie vinden studie wel belangrijk, maar vrije tijd en vrienden belangrijker. Deze groep is sociaal vaardig en sterk in communicatie (zowel mondeling als via social media). Om efficiënt te kunnen samenwerken is comfort en moderniteit voor deze groep van groot belang. Goed geoutilleerde werkruimtes met vrij internet worden door deze groep zeer gewaardeerd. — *“European students are more motivated. We Chinese just want the paper”* (Interview 9).

3.6 Op kamers of studeren vanuit het ouderlijk huis

Of een student op kamers gaat of bij zijn ouders blijft wonen, hangt af van de situatie en de student zelf. Sommigen zijn nog niet toe aan zelfstandig wonen en sommigen kunnen niet wachten tot het zover is. De reistijd van de woonplaats naar de opleiding speelt bij deze overweging een grote rol. Maar zelfs een relatief kleine reisafstand zorgt voor een grote ‘psychologische’ afstand tot het studentenleven. Studenten die op kamers zitten zijn sterker betrokken bij de stad en het studentenleven. Bovendien is het op kamers veel eenvoudiger om deel te nemen aan activiteiten en het verenigingsleven.

Studenten die ‘s avonds weer naar huis gaan, hebben hier minder behoefte aan en investeren eerder in hun bestaande contacten en activiteiten in het dorp of stad van herkomst. Deze groep is voornamelijk aangewezen op het openbaar vervoer en gaat na schooltijd meestal direct naar huis. Daardoor is deze groep, ondanks haar omvang, weinig zichtbaar in het stedelijke leven. Alleen op de routes naar en rondom het openbaar vervoer zijn ze zichtbaar. Deze OV-punten zijn voor deze doelgroep dan ook de belangrijkste oriëntatie- en ontmoetingsplekken van de stad. — *“Eerst reisde ik dagelijks op en neer vanuit Meppel. Toen ik het tweede jaar op kamers ging, leerde ik de stad past echt kennen”* (Interview 8).

Leeuwarden als beeldmerk

4.1 De keuze voor Leeuwarden als studieplek

Studenten kiezen Leeuwarden als studiestad in eerste instantie vanwege de inhoud en kwaliteit van de aangeboden opleiding. Ze komen niet voor de stad, maar voor een specifieke opleiding. Wanneer een opleiding in meerdere steden wordt aangeboden, bepalen studie-inhoudelijke accentverschillen of lotingen uiteindelijk de keuze voor Leeuwarden. Een goed voorbeeld daarvan is de aantrekkende werking van 'het nieuwe studeren' dat op de NHL hogeschool wordt aangeboden. Hierbij wordt naast het algemene studieprogramma de mogelijkheid geboden om extra vakken te volgen. Ook spelen factoren als bereikbaarheid (via openbaar vervoer) en sociale contacten (vrienden die al op de opleiding zitten) een rol in de keuze voor Leeuwarden als studiestad. Het is opvallend dat de aantrekkelijkheid en/of voorzieningen van de stad Leeuwarden bij de studiekeuze dus bijna geen rol spelen. Studenten worden zich van deze locatiespecifieke aspecten pas bewust als ze al een tijdje in de stad studeren. Met name wanneer men zich oriënteert op toekomstmogelijkheden. — *"Ik ben op verschillende open dagen geweest, maar Leeuwarden trok me het meest. Die studie sloot aan"* (interview 2).

Het is opvallend dat een groot aantal masterstudenten aangeeft dat Leeuwarden niet hun eerste keus qua studiestad/opleiding was. Liever hadden zij hun studie genoten in Amsterdam, Delft of in het buitenland. De reden dat ze toch in Leeuwarden terecht zijn gekomen, is veelal pragmatisch: omdat ze elders uitgeloot waren of er zich subsidiemogelijkheden voordeden. Hier tegenover staan (master)studenten die juist

voor een hele specifieke opleiding naar Leeuwarden zijn gekomen. Deze studies blijken aantrekkelijk, staan goed aangeschreven of sluiten goed aan bij hun vooropleiding, bijvoorbeeld in watertechnologie of toerisme. Voor buitenlandse studenten is Leeuwarden daarbij aantrekkelijk alleen al vanwege het feit dat ze dan in Nederland studeren. — *"Eigenlijk wilde ik in Utrecht studeren, maar de studie die ik nu doe is alleen in Leeuwarden"* (Interview 6).

Aanbevelingen:

De stad toegankelijker maken voor studenten en Leeuwarden sterker neerzetten als onderdeel van het kennisnetwerk NL door:

- Betere promotie van studiemogelijkheden in Leeuwarden en vervolgstudies
- Versterken en promoten van 'het nieuwe studeren'
- De informatie ook in het Engels verspreiden
- Versterken van het netwerk met Nederlandse instellingen en dit beter uitdragen
- Meer promoten en beter faciliteren van uitwisselingen met hogescholen binnen NL
- Goede naam van opleidingen behouden, versterken en meer promoten
- Meer faciliteren en promoten van extra keuzevakken, bv Nederlandse taal

4.2 Een hartelijk ontvangst

De stad Leeuwarden faciliteert startende studenten goed. Kamers zijn redelijk gemakkelijk te vinden en voorzieningen zijn via school en organisaties zoals 'Studiestad Leeuwarden' gemakkelijk te achterhalen. Media als Facebook worden veelvuldig opgezocht om informatie in te winnen, maar ook studieverenigingen fungeren als een belangrijke informatieverspreider. Een belangrijk kennismakingsmoment met de stad (en met medestudenten) is de introductieweek en het festival LEIP. — *"I found a room in Leeuwarden easily, just after two days. Some other Germans told me about it"* (Interview 3+4).

Masterstudenten zijn vaak afkomstig uit het buitenland. Naast de kennismaking met een nieuwe studie maken zij ook voor het eerst kennis met de stad, een andere cultuur, taal en gewoonten. Vaak komen deze studenten voor de introductieweek in Leeuwarden aan en missen zij -mits zij worden opgevangen- een fysiek informatiepunt. Ze vinden het daardoor soms lastig om zelfstandig hun weg te vinden en voelen zich ontheemd en verloren. Dit negatieve gevoel kan het welbevinden in de stad nog lang negatief beïnvloeden. — *"In the beginning I could not find a supermarket. I just ate cookies for the first three days! It was a culture shock really"* (interview 23).

Aanbevelingen:

- Centrale informatievoorziening en aanspreekpunt voor (buitenlandse) studenten
- Introductie in de Nederlandse taal stimuleren/ faciliteren
- De introductieweek meer integreren met de stad en de lokale initiatieven

Leeuwarden als studieplek

5.1 Cultuur van de opleiding

Afhankelijk van hun wereldbeeld en mogelijkheden kiezen jongeren een studie die aansluit bij hun interesses. Zo kiezen internationaal georiënteerde jongeren vanuit hun interesse sneller een studierichting als Toerisme of Hospitality-management in Leeuwarden dan een Pabo of agrarische opleiding. Daarmee trekken opleidingen met een bijzonder profiel, die niet op veel plekken in Nederland worden aangeboden, studenten uit een wijdere omtrek. Tegelijkertijd bieden de onderwijsinstellingen ook studies die meer studenten in de regio aantrekken. Hiermee ontstaat een scherpe scheiding van studententypen in de stad (zie hoofdstuk 3). Dit komt de vitaliteit en levendigheid van Leeuwarden als studiestad ten goede *“Ik had Leeuwarden wel gezien, maar nu met de Popacademie komen er steeds meer leuke mensen in de stad” (Interview 2).*

5.2 Studeren 3.0

Steeds meer onderwijsinstellingen bieden hun lessen aan door middel van open structuren. Dit wil zeggen dat studenten zelf hun modules samenstellen en er veel groepsgewijs wordt gewerkt aan opdrachten. De NHL hogeschool heeft haar nieuwe gebouw aan de Rengerslaan in Leeuwarden daartoe ruimtelijk aangepast. Het gebouw biedt veel ruimte voor groepen om samen te overleggen en opdrachten uit te voeren. Dit wordt door de studenten als zeer positief ervaren. *“Het nieuwe gebouw is heel ruim en licht, met veel plekken waar je kunt werken” (Interview 17).*

Uit kwantitatieve data blijkt 60% van de ondervraagde studenten tevreden te zijn met de op school aangeboden voorzieningen. Ongeveer een kwart van de ondervraagden geeft aan op school verbeteringen te wensen met betrekking tot informatietoegankelijkheid en/of de diversiteit in werkplekken. (bron: studentenenquête onder 175 studenten in Leeuwarden, 2011)

Ook de andere HBO 's in Leeuwarden bieden dergelijke faciliteiten. Het succes hiervan is af te lezen uit het intensieve gebruik, ook buiten de lessen om. Dit komt door de aanwezigheid van computers, internet, (digitale) bibliotheek, stopcontacten voor laptop, kopieermachines, een kantine, etc. De school fungeert naast deze voorzieningen ook als een handige centrale ontmoetingsplek. Het is de plaats waar thuis- en uitwonenden blijven hangen om samen studieprojecten te doen. Toch geven studenten aan dat er een tekort is aan dit soort werkplekken en dat deze ook buitenschools welkom zijn. — *“De werkplekken zijn fijn, maar wel altijd vol en rumoerig” (Interview 1).* — *“'s Avonds als er geen lessen meer zijn zit je daar niet meer lekker” (Interview 2).*

Aanbevelingen:

- Open werkplekken voor face to face contacten
- Open Wi-Fi-netwerk
- Opensource bibliotheek

5.3 Kennisuitwisseling

Het is opvallend hoe weinig van de geïnterviewde studenten mensen kennen van andere hogescholen in de stad. Ondanks de korte afstanden hebben de studenten amper onderling contact. Alleen via studentenhuizen, sport of vanuit de vooropleiding bestaan relaties tussen studenten van de verschillende opleidingsinstellingen. Ook binnen studentenverenigingen is weinig menging. Ondanks dat de studentenverenigingen voor alle opleidingen voor iedereen open zeggen te staan, laten de interviews juist een sterke segregatie zien tussen de scholen. Er lijkt sprake van een competitieve sfeer. Hoewel het sterke 'wij-zij-gevoel' de vereniging sterk houdt, komt het de integratie binnen het totale studentenklimaat in Leeuwarden niet ten goede. Ook de introductieweek blijkt veelal binnen de schotten van de eigen opleiding te worden georganiseerd. Dit wordt door alle ondervraagde studenten als prettig ervaren.

De behoefte aan kennisuitwisseling tussen verschillende opleidingen is vooral terug te vinden bij de derde- en vierdejaars studenten of de masterstudenten. Zij oriënteren zich op vervolgstappen en/of willen graag hun netwerk verbreden. Ondanks de fysieke nabijheid van de opleidingen zijn er maar weinig kennisuitwisselingsmogelijkheden. Studenten die zich breder willen oriënteren doen dit op internet en op eigen initiatief. Ze komen niet 'toevallig' met andere studies in aanraking. Ondanks de nabijheid van de NHL hogeschool en Stenden wordt een duidelijke afstandelijkheid geconstateerd. Studenten hebben geen idee

welke aanvullende studies/andere opleidingen in de stad worden aangeboden of waar raakvlakken zijn. En dat terwijl de verscillende HBO 's een perfecte aanvulling bieden voor universitaire studies en andersom. Het stimuleren van multidisciplinair studeren, bijvoorbeeld door aanbieden van keuzemodules op andere onderwijsinstellingen, vergroot de kwaliteit van de opleiding en is een belangrijk onderdeel van 'het nieuwe studeren'. — *“Het zijn allemaal eilandjes; dat geldt ook voor de provincies Fryslân en Groningen.” (Interview 10).*

Aanbevelingen:

- Organiseer symposia die qua onderwerp interessant zijn voor meerdere studierichtingen en meerdere soorten opleidingen
- Laat in de stad zien wat studenten inhoudelijk doen
- Organiseer (innovatie) wedstrijden waaraan alle studenten / alle onderwijsdisciplines in de stad mee kunnen doen
- Verlaag de drempel voor studenten om ook binnen andere onderwijsorganisaties in de stad kennis te vergaren (bv. gedeelde voorzieningen, keuze modules etc.)

5.4 Mogelijkheid tot vervolgstudie

Hoewel derde- en vierdejaars studenten nog druk doende zijn met hun studie, zijn ze zich vaak ook aan het voorbereiden en oriënteren op vervolgstappen. Sommige studenten geven aan dat ze na hun studie willen werken. Zij overwegen wel degelijk om een baan rond Leeuwarden te zoeken, maar twijfelen of er genoeg werk is. Studenten die door willen leren beraden zich op vervolgstudies of hebben al een zeer gerichte focus qua vervolgstudie. De studenten die zich oriënteren op een vervolgstudie zijn veelal niet bekend met de mogelijkheden in Leeuwarden. Ze kijken eerder naar studies in Groningen, de Randstad of het buitenland. Naast onwetendheid over de mogelijkheden binnen Leeuwarden, speelt ook mee dat ze verwachten dat het merendeel van hun vrienden tegen die tijd niet meer in de stad aanwezig zal zijn. Dat maakt dat een vervolgstudie in Leeuwarden wel heel erg interessant moet zijn om dat gemis te compenseren. — *“My teacher and mother pushed me to do the master. But actually I was too tired after studying for four years, but now I am glad I did so” (Interview 23).*

Aanbevelingen:

- Betere informatie verspreiden over vervolgstudiemogelijkheden in de stad
- Actieve aansluiting zoeken bij het lokale bedrijfsleven door middel van stages en studieprojecten

Leeuwarden als leefomgeving

6.1 Kleinschalig en toegankelijk

Uit het belevingsonderzoek blijkt dat de studenten in Leeuwarden de maat en schaal van de binnenstad erg waarderen. In principe kunnen ze in de stad alles vinden wat ze nodig hebben. Door de beperkte afstanden zijn alle voorzieningen goed te bereiken, zowel per fiets als wandelend. Er is onder de studenten weinig behoefte en aanleiding om zich buiten de grenzen van de binnenstad te begeven. Het centrum biedt blijkbaar voldoende variatie en functies. Het Friese landschap heeft weinig aantrekkingskracht op studenten. Alleen met heel mooi weer worden gebieden buiten het centrum, zoals De Grote Wielen, bezocht.

Ook sociaal gezien voelt men zich als student welkom. Behalve in de weekenden. De sfeerverandering die dan plaatsvindt maakt dat sommige studenten zich minder welkom voelen (zie paragraaf 6.7). Door de kleinschaligheid van de binnenstad komen studenten gemakkelijk medestudenten tegen, wat hen een vertrouwd gevoel geeft. Dat gemak, zowel fysiek als sociaal, wordt als een groot pluspunt beschouwd. Velen zeggen zelfs dat die kleinschaligheid de kracht van Leeuwarden is. — *“Alles is lekker dichtbij, dus je kunt alles op de fiets doen” (interview 6).*

Ruimtelijk gezien wordt de binnenstad gewaardeerd om haar historische karakter en de kleinschaligheid van de bebouwing. Dat er geen grootschalige hoogbouw is in het hart van het centrum, vinden de meeste studenten prettig. Wel geven studenten aan een bepaalde vorm van stedelijke dynamiek en het bruisende stadse gevoel te missen. Ook

buitenlandse studenten weten hier soms geen raad mee. — *“Ik heb wel eens gehad dat ik op een zondagochtend door het centrum fietste en niemand tegenkwam. Dan was het helemaal uitgestorven. Dat voelde niet heel stads” (interview 21).*

De hoge gebouwen aan de rand van het centrum zijn voor studenten belangrijk om zich in de stad te oriënteren. Het versterkt ook het stedelijke gevoel. In de buitenwijken komen de studenten weinig tot nooit. — *“If I ride back home from the club, the red lights of the tower show me where to go” (interview 3).*

Aanbevelingen:

- Koester de kleinschaligheid van de binnenstad
- Breng op specifieke plekken in de binnenstad meer dynamiek door voorzieningen te clusteren

6.2 Mental Map

De vierentwintig interviews laten zien dat de Leeuwarder studenten duidelijke voorkeursroutes door de stad hebben. Deze voorkeursroutes worden veelal bepaald door bronpunten zoals het station, bushaltes en de locatie van de opleiding. Het gebruik van de stad tijdens schooltijd is sterk afhankelijk van de studielocatie. Hierdoor komen de studenten maar weinig op dezelfde plekken. De meer excentrische ligging van Stenden en de NHL hogeschool maakt dat studenten hun pauzes veelal op de schoolcampus doorbrengen. De afstand tussen deze twee opleidingen en het centrum wordt als groot ervaren. De tussenliggende woonwijk vormt in de Mental Map een grote barrière. Studenten van het Van Hall en de Academie voor Popcultuur lopen in de pauze gemakkelijker naar een lokale supermarkt, cafetaria of het centrum. Deels heeft dit te maken met de in de school aanwezige faciliteiten, maar ook de nabijheid van de binnenstedelijke voorzieningen en het station speelt een rol. — *“Dan lopen we even langs de Schrans. Dat is een leuk straatje met veel winkeltjes. Je hebt er van alles wat” (interview 14+15).* — *“oh dan loop ik even de stad in, daar ben je zo. Mijn vriend zit op NHL, dat is wel anders, dan moet je een heel eind lopen voor je in de stad bent” (interview 20).*

In hun keuze voor routes zoeken de meeste studenten vooral de meest efficiënte route. Kortom de snelste. Hierbij blijkt de route langs de Schrans, de Oosterkade en het Hoeksterpad populair te zijn. Alleen op de terugweg naar huis of het station wil men wel eens een ommetje nemen via andere routes (bijvoorbeeld de Voorstreek of Nieuwstad). De aanleiding is dan meestal een boodschap in de stad, een afspraak met bekenden of het bezoeken van een mooie plek. In dat kader wordt de Prinsentuin veelvuldig genoemd. Opvallend zijn ook de gebieden die totaal niet op de Mental Map van de studenten blijken te staan. Zo komt er bijna geen enkele student op de Tweebaksmarkt of het gebied oostelijk daarvan. — *“This eastern part is not attractive to go to. There is nothing to do there” (interview 18).* Bij de oriëntatie in de stad noemen studenten voornamelijk de Achmea-toren, de Oldehove en de Blokhuispoort, maar ook de grachten en de Prinsentuin. Het station is als bronpunt het meest genoemde oriëntatiepunt.

Legenda

- +—+ Veel gebruikte route/busroute
- Ontmoetingsplek privaat
- Ontmoetingsplek openbare ruimte
- Oriëntatiepunt

6.3 Ontmoetingsplekken

Studenten zoeken in de stad plekken om elkaar te ontmoeten. Deze favoriete plekken worden geselecteerd op sociale, financiële en fysieke toegankelijkheid. Sociaal toegankelijke plekken zijn plaatsen waar studenten mensen kennen en waar ze gelijkgestemden tegenkomen. Ze hebben het gevoel er welkom te zijn. Hierin schuilen duidelijk culturele verschillen; tussen studierichtingen, studiefasen en nationaliteiten leven verschillende voorkeuren.

Bij financiële toegankelijkheid speelt het feit of je wel of niet moet betalen om op een plek te mogen verblijven een rol. Voor een kleine portemonnee biedt Leeuwarden bij mooi weer voldoende ontmoetingsplekken in de buitenlucht. Met name de Prinsentuin is dan populair. Maar bij koude en regen zijn deze studenten hoofdzakelijk aangewezen op de scholen of de kamer van klasgenoten en vrienden. Met name studenten met een grote kamer zijn vaak gastheer wanneer met groepen aan de studie wordt gewerkt of er een feestje wordt gehouden.

Bij fysieke toegankelijkheid is de ligging ten opzichte van de meest gangbare route van belang. Studenten ontdekken de meeste ontmoetingsplekken langs de vaak gebruikte looproutes op hun Mental Map. Bij thuiswonende studenten, die zich dagelijks per openbaar vervoer naar de stad verplaatsen, zijn dat meestal plekken op de route van en naar het (bus)station. Dit verklaart mede het succes van de Doelesteeg. Ook bij studenten die op kamers wonen zijn de kroegen in deze steeg goed gebruikt en bekend. Hierdoor bevindt er zich een mix van thuiswonende en uitwonende studenten. Alleen voor ontmoetingsplekken met een specifieke programmering of sfeer wil men omfietsen of omlopen. Derde- en vierdejaars studenten en de masterstudenten vertonen een uitgebreidere Mental Map dan eerste- en tweedejaars studenten. Het netwerk van gangbare routes wordt fijnmaziger naarmate studenten langer in de stad studeren of een bredere interesse krijgen. — *“Als we wat gaan drinken is dat vaak in de Doelesteeg, dan kun je altijd de bus nog halen.”* (Interview 7). — *“Hier let ik altijd op of ik ook bekenden zie, want dan kan ik nog net bus 12 uitstappen”* (interview 7).

Het schoolgebouw blijkt een belangrijk en neutraal ontmoetingspunt te zijn. De keuze om op school te blijven is meestal praktisch van aard. Hier zijn veel van de faciliteiten die studenten nodig hebben. Ook het samenwerken tussen uit- en thuiswonende studenten leidt ertoe dat er meestal op school wordt gebleven.

6.4 Positieve of negatieve plekken

Studenten van de NHL hogeschool en Stenden hebben een hele andere Mental Map van Leeuwarden, dan studenten die studeren op het Van Hall en de Academie voor Popcultuur. Daardoor komen ze op andere plekken en waarderen ze locaties op een andere manier (zie kaarten op blz. 40-43). Met name de waardering voor het stationsgebied blijkt verschillend. Voor studenten aan Stenden of de NHL hogeschool blijkt de afstand tot de opleiding te ver om te lopen. Zij zijn daardoor veelal aangewezen op buslijn 12. Hierdoor associëren deze studenten het station met wachten (wat er niet aangenaam is) en de frustratie van het net missen van de bus

of trein. Deze negatieve ervaring bepaalt in grote mate het totale gevoel over het stationsgebied. Als studenten besluiten naar de NHL hogeschool en Stenden te lopen, dan vinden ze het eerste stuk tot aan de Doelesteeg, niet aantrekkelijk. Ook dat draagt bij aan een negatieve ervaring van de stationsomgeving.

Studenten aan het Van Hall of de Academie voor Popcultuur lopen vanaf het station naar hun opleiding, waardoor ze na aankomst gelijk vertrekken en veel minder tijd op het station spenderen. Zij hebben geen specifiek negatief gevoel bij het station. De wandelroute richting het Van Hall wordt ondanks de korte afstand wisselend gewaardeerd. Het deel van de Potmarge en de Schrans komen zeer positief naar voren. Maar het gebied tussen het station en de Leeuwarder Courant wordt als rommelig ervaren, met onduidelijke kruispunten. Het is niet voor niets dat studenten vanaf het station over de busbaan lopen.

Studenten aan Stenden of de NHL hogeschool zijn meer op het noordelijk deel van het centrum georiënteerd. Studenten aan het Van Hall of de Academie voor Popcultuur zijn meer gericht op de zuidkant van het centrum. Opvallend is dat de studenten met een noordelijke oriëntatie een groter gebied van de binnenstad kennen en de binnenstad vaker gebruiken dan studenten met een zuidelijke oriëntatie. Dit maakt dat populaire plekken zoals de terrassen op het Gouveneursplein met name gebruikt wordt door studenten van Stenden of NHL. Veelal ná hun studietijd. In de pauzes blijven ze op school. Studenten van het Van Hall of de Academie voor Popcultuur bewegen zich juist vooral tijdens de pauzes meer buiten school.

Afhankelijk van het tijdstip zijn er grote verschillen in de waardering van plekken in de binnenstad. Zo wordt de omgeving van de Waag overdag als positief ervaren, maar 's avonds en 's nachts juist niet. Het gevoel van sociale onveiligheid wordt als reden gegeven voor deze negatieve waardering. De sfeer in het gebied wordt als onprettig ervaren door een tekort aan programma of een te eenzijdig programma. In deze context wordt de Weaze genoemd, de Waag, maar ook de Voorstreek. Wat opvalt is dat er geen of weinig woonfuncties op deze locaties aanwezig zijn. Het ontbreken van 'ogen op de straat' versterkt het gevoel van onveiligheid in de nachtelijke uren.

6.5 Openbaar vervoer.

Relatief veel studenten in Leeuwarden komen uit de regio en reizen dagelijks met het openbaar vervoer naar de stad. Deze thuiswonende studenten gaan na schooltijd vaak direct naar huis. Daardoor is deze groep, ondanks haar omvang, weinig zichtbaar in het stedelijke leven van Leeuwarden. Studenten aan de Academie voor Popcultuur en het Van Hall gaan vanaf het station voornamelijk lopend naar hun school. In lange slierten lopen de studenten langs en over de drukke stadswegen en busbanen. Duidelijke oversteekpunten zijn er niet. Studenten richting Stenden en NHL nemen doorgaans de bus. Deze groep is vooral zichtbaar op het busstation waar ze massaal het perron van buslijn 12 bevolken. — *“Hier let ik altijd op of ik ook bekenden zie, want dan kan ik nog net bus 12 uitstappen” (interview 7)*

Over de efficiëntie van buslijn 12 wordt wel wat geklaagd. Zo geven de studenten aan dat ze vooral in de zomer hinder hebben van alle bruggen, stoplichten en werkzaamheden. Hierdoor wordt er vertraging opgelopen en komt men soms te laat op school of mist men de aansluitende (trein)verbinding. Lopen lijkt voor maar weinig studenten een goed alternatief. Dit kan te maken hebben met de negatieve beleving van de route naar en van het station (zie paragraaf 6.5) Uitwonende studenten maken amper gebruik van het OV-netwerk en verplaatsen zich hoofdzakelijk per fiets of te voet. Alleen in het weekend bij bezoek aan ouders wordt met het OV gereisd. Dit zijn veelal langere afstanden en dan wordt een langere reistijd geaccepteerd.

Aanbevelingen:

- Maak de looproutes vanaf het station naar de opleidingen veiliger en aangenamer
- Zorg voor een veiligere studentenoversteek over de Oostergoweg richting het Van Hall instituut)
- Maak de gevoelsmatige loopafstand tussen het station en Stenden/NHL korter door langs de looproutes meer voorzieningen te organiseren

6.6 Studentenhuisvesting

Door de steeds verdergaande internationalisering van de HBO-opleidingen in Leeuwarden stijgt het aantal studenten dat in de stad op kamers gaat. Zo komt 80% van de masterstudenten in Leeuwarden uit het buitenland; ze wonen vrijwel allemaal op kamers in Leeuwarden. Uit het onderzoek blijkt dat de uitwonende studenten tevreden zijn over het aanbod van studentenhuizen. De interviews tonen een zeer uiteenlopend wensenpakket als het om de locatie van de huisvesting gaat. Sommigen vinden het prettig om dicht bij het centrum (dicht bij de winkels en het uitgaan) te wonen, anderen wonen liever dicht bij school (dan ben je snel bij je lessen) en een groep vindt het prima dat zijn/haar woonruimte wat verder weg is. Deze laatste groep vindt het prettig en vertrouwd om in een woonwijk te wonen, zolang het maar niet verder dan een kwartier fietsen is. Blijkbaar wordt deze variatie in Leeuwarden geboden.

Legenda

- Veel gebruikte route/busroute
- Ontmoetingsplek
- Oriëntatiepunt
- Positieve beleving
- Negatieve beleving
- Onaantrekkelijk programma
- Negatieve beleving avonduren

Legenda

- Veel gebruikte route/busroute
- Ontmoetingsplek
- Oriëntatiepunt
- Positieve beleving
- Negatieve beleving
- Onaantrekkelijk programma
- Negatieve beleving avonduren

Legenda

- Veel gebruikte route/busroute
- Ontmoetingsplek
- Oriëntatiepunt
- Positieve beleving
- Negatieve beleving
- Onaantrekkelijk programma
- Negatieve beleving avonduren

Legenda

- Veel gebruikte route/busroute
- Ontmoetingsplek
- Oriëntatiepunt
- Positieve beleving
- Negatieve beleving
- Onaantrekkelijk programma
- Negatieve beleving avonduren

Huisgenoten maken een belangrijk onderdeel uit van het woongenot van studenten. Het samen delen van faciliteiten schept een band. Veel studentenhuizen zijn verbouwde gezinswoningen zonder gemeenschappelijke woonkamer. Uit het onderzoek blijkt dat, met name door buitenlandse studenten, hierdoor een tekort ervaren wordt aan ontmoetingsruimte. Een gemeenschappelijke woonkamer of een centrale hal, maakt het eenvoudiger om mensen spontaan te ontmoeten of om vrienden en studiegenoten thuis uit te nodigen voor een studiesessie of huisfeest. Dit draagt bij aan het woongenot en biedt aan studenten meer mogelijkheden om ook in de weekenden in Leeuwarden te blijven.

Gezien de sociale toegankelijkheid van het centrum (zie ook paragraaf 6.4) en de vele leegstaande panden is het opvallend dat er in het historische stadscentrum zo weinig studentenhuysvesting beschikbaar is. Het gemis van studenten in het centrum versterkt het gebrek aan stedelijke dynamiek in de daluren. Het belevingsonderzoek laat zien dat juist deze plekken door hun bereikbaarheid en de nabijheid van voorzieningen zeer aantrekkelijk zijn voor studenten. Daarnaast heeft de invulling van deze panden met studenten het grote voordeel dat deze doelgroep veelal niet in het bezit is van een auto en daarmee geen parkeervoorzieningen behoeft.

Aanbevelingen studentenwoningen:

- Voldoende differentiatie in woonruimte voor studenten, ook geclusterd
- Gezamenlijke woon- en leefruimten in studentenhuizen stimuleren
- Panden in de binnenstad geschikt maken voor studentenhuysvesting

6.7 Vrijtijdsbesteding en uitgaan

Buiten school om (dus in de avonden en weekenden) maken met name uitwonende studenten gebruik van de binnenstad van Leeuwarden. De stad wordt dan anders gebruikt dan bij studiegerelateerde acties in de stad. Voorzieningen die buiten de opleiding om gebruikt worden zijn hoofdzakelijk sportfaciliteiten, bezoek van evenementen en uitgaansgelegenheden. Mede door de Studenten Sportpas waardoor studenten een hoge korting op een sportabonnement krijgen is sporten erg populair. Het is een laagdrempelige manier om mensen te leren kennen en gezond.

In het weekend zijn de meeste studenten niet erg actief in de binnenstad. Zij slapen uit of bezoeken plekken of vrienden buiten de stad. Andere studenten zijn dan juist druk met hun bijbaan of studie. Veel uitwonende studenten gaan in het weekend terug naar hun ouderlijk huis. Uit de interviews blijkt dat het lastig is om een leuk baantje in Leeuwarden te vinden, waardoor zij hun bijbaantje daar aanhouden.

In de weekenden heerst er een andere sfeer in de stad. Er participeren dan minder studenten in het uitgaansleven dan doordeweek. Maar het onderzoek toont als belangrijkste reden voor het thuisblijven dat de studenten zich weinig aangetrokken voelen tot wat er in het weekend in de stad wordt georganiseerd. De programmering in de horeca van Leeuwarden wordt in het weekend gericht op jeugd uit de stad en uit

de omgeving. Niet op de studenten. Mede daarom voelen studenten zich in het weekend niet prettig in het centrum van Leeuwarden. Dat wat georganiseerd wordt *“is allemaal van Jan Smid en zo, allemaal hetzelfde en niet mijn ding”* (interview 5). — *“Als je naar een leuke artiest wil, moet je naar Groningen of Sneek”* (interview 3+4).

In hun beleving wordt het uitgaansleven in het weekend bepaald door jeugd uit de omliggende dorpen. Studenten mijden zelfs in het weekend het uitgaanscentrum. Veel, vooral mannelijke studenten, hebben negatieve ervaringen met agressie en zijn angstig. Schokkend zijn de signalen dat studenten daardoor liever thuisblijven of zelfs ‘andere’ kleren aantrekken om niet als student op te vallen. Hier schuilt een sociaal probleem dat verrassend veel impact heeft voor de studenten. — *“Als ik in het weekend in Leeuwarden uitga, dan trek ik echt niet mijn trui aan van onze sociëteit. Nee, anders heb ik geheid ruzie”* (interview 6).

Uit kwantitatieve data blijkt dat de nachtfaciliteiten in Leeuwarden door de studenten redelijk tot goed beoordeeld en gebruikt worden. Rond de 70% van de studenten geeft aan enkele keren per week of maandelijks een kroeg of café te bezoeken. In dit gebruik is 56% tevreden tot zeer tevreden. Als verbeterpunt geeft ongeveer de helft van de ondervraagden aan dat zij graag meer diversiteit in het aanbod wensen. Daarnaast geeft 35% van de ondervraagde studenten aan dat het nachtleven voor hen aantrekkelijker zou zijn wanneer er ruimere openingstijden zouden zijn. (bron: studentenenquête onder 175 studenten in Leeuwarden, 2011)

Uitgaan in Leeuwarden is vooral op de vaste dinsdagavond en donderdagavond populair. Dat zijn de zogenoemde studentenavonden. Op deze avonden wordt Leeuwarden het meest als studentenstad ervaren. Zowel uitwonende als thuiswonende studenten gaan tijdens deze avonden uit. Op de donderdagavond zijn er meer thuiswonende studenten bij, omdat zij hun vrije tijd tussen de lessen en het stappen vullen met een bezoek aan de koopavond.

Uit kwantitatieve data blijkt dat zo'n zestig procent van de ondervraagde studenten dagelijks dan wel wekelijks van het winkelaanbod van Leeuwarden gebruik maakt. Zij zijn daar tevreden over. Over het winkelaanbod voor kleding is zelfs 76% positief. (bron: studentenenquête onder 175 studenten in Leeuwarden, 2011)

Aanbevelingen:

- In de weekenden een meer divers horeca- en muziekaanbod stimuleren
- Openingstijden gelijk trekken met andere studentensteden
- Vergroten veiligheidsgevoel onder studenten in het weekend en in de avonden
- Weekend bijbanen voor studenten stimuleren

Conclusies en aanbevelingen

In de vorige hoofdstukken zijn aanbevelingen gedaan waar de studenten in Leeuwarden direct profijt van kunnen hebben. Deze aanbevelingen hebben een directe relatie met de belevingswereld van de studenten. Maar de baten van een gunstig studentenklimaat zijn niet enkel voor studenten en de daaraan gerelateerde instanties. Van een gunstig studentenklimaat profiteert de gehele stad en zelfs de gehele provincie en daar buiten. De investeringen die nu en in de toekomst gedaan worden overstijgen de gemiddelde tijd die studenten in Leeuwarden verblijven. Investeringen dienen daarom in een breder perspectief geplaatst te worden. Het versterken van het studentenklimaat is daarom voor meer partijen interessant dan alleen de studiegerelateerde instanties en de overheid. Onderstaand treft u een eerste aanzet om met diverse partijen tot een realisatiestrategie te komen.

Provincie Fryslân (en Groningen)

Een vitale studentenstad heeft een uitstraling op een gebied groter dan de eigenlijke stad en regio. Samenwerkingsverbanden met andere hogescholen en universiteiten zijn daarom van groot belang. De drie noordelijke provincies zouden die samenwerking kunnen versterken door het faciliteren van een gemeenschappelijk platform waarin alle onderwijsinstellingen en betrokken overheidsdiensten zitting hebben. Het doel van dit platform is het uitwisselen van kennis, kruisbestuivingen tussen instellingen mogelijk te maken en te onderzoeken hoe ze door samenwerking hun individuele positie kunnen versterken.

De provincies kunnen daarnaast kennisuitwisseling stimuleren door reguliere

(Europese) subsidieaanvragen te koppelen aan onderwijsprogramma's. Denk aan Leadergeldten waar studenten in projecten kunnen bijdragen met kennis en/of stages. De provincie(s) kunnen daarnaast de mobiliteit van studenten en kennis vergroten door informatie en locaties beter toegankelijk te maken. Voor buitenlandse studenten kan studeren in Leeuwarden nog aantrekkelijker worden als ze gratis of tegen gereduceerd gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer, net als Nederlandse studenten.

Gemeente Leeuwarden

De gemeente kan de binnenstad met verschillende ingrepen aantrekkelijker maken voor studenten. De hoogste prioriteit is om via ruimtelijk beleid en projectontwikkeling extra dynamiek in het stadshart van Leeuwarden te brengen. Meer functiemenging genereert meer diversiteit waarmee het gevoel van levendigheid wordt vergroot. Dit is voor studenten belangrijk. Door strategische plaatsen in de binnenstad in te zetten op intensivering met studentengerelateerde programmering zoals huisvesting en studieplekken, kan Leeuwarden uiteindelijk werkelijk als studentenstad ervaren worden. Dit vergt verdergaand ruimtelijk onderzoek, maar in paragraaf 7.1 wordt alvast een eerste ontwikkelingslijn gegeven.

Daarnaast kan de gemeente Leeuwarden door middel van haar vergunningenbeleid meer ruimte bieden aan studentenactiviteiten. Bijvoorbeeld onderzoeken of de sluitingstijden van de horeca gelijk getrokken kunnen worden met de andere, omliggende (studenten)steden. Verder zijn er veel leegstaande panden in de binnenstad. Het zou interessant zijn als deze leegstaande panden tijdelijk een andere functie kunnen krijgen. Bijvoorbeeld als podium waar studenten hun ideeën, creaties en muziek kunnen tonen. De bedoeling is niet dat de gemeente dit zelf gaat organiseren maar het gaat hoofdzakelijk om het beleidsmatig bieden van ruimte voor tijdelijke evenementen en het kenbaar maken aan ontwikkelaars en het MKB dat de gemeente hiervoor open staat.

Tegenwoordig beginnen veel studenten al een eigen bedrijf naast hun studie. Ook richting deze groep startende ondernemers zou de gemeente beleidsmatig een handreiking kunnen doen door het toestaan van tijdelijke kantoorruimte in leegstaande gebouwen.

Net als alle andere gemeenten kijkt ook de gemeente Leeuwarden kritisch naar de subsidieverlening. In overleg met Studiestad Leeuwarden moet goed gekeken worden hoe de activiteiten en de kortingen die door de studenten zeer worden gewaardeerd, behouden kunnen blijven. Dit kan leiden tot andere subsidiestromen en noodzakelijke samenwerkingsverbanden. Het streven hierbij zou moeten zijn om in gezamenlijkheid tot een goede en werkbare oplossing te komen zodat studenten niet klakkeloos de dupe worden van de huidige economische situatie.

De citymarketing van Leeuwarden kan versterkt worden door in reclame-uitingen richting de studenten te focussen op de verschillende opleidingsmogelijkheden die de

stad biedt. Met name het nieuwe leren en werken kan hierbij ontwikkeld worden tot een unieke sellingpoint. Hier heeft niet alleen de stad profijt van, maar ook de HBO-instellingen. Samenwerking in deze PR-uitingen is dan ook van essentieel belang.

Marktpartijen

De studenten van nu en straks vormen een kansrijke en interessante doelgroep voor marktpartijen in en om Leeuwarden. Zowel qua huisvesting als qua voorzieningen hebben de studenten in de stad nog veel wensen. Qua wonen wil de student kunnen kiezen: zelfstandig of bij een hospita, gemeubileerd of kaal, tijdelijk of vast, groot of juist klein, in een rustige woonwijk of juist midden in het centrum bij de voorzieningen. Ook moet worden voorzien in diverse prijklassen, want de inkomens van studenten zijn even uiteenlopend als hun leeftijd en studiekeuzes. Duidelijk is dat ontmoetingsruimtes, zoals een gezamenlijke woonkamer, een belangrijke voorwaarde zijn.

Ook voor woningbouwcorporaties ligt hier een grote kans. Willen zij de studenten goed faciliteren dan zullen zij verhuur mogelijk moeten maken voor zowel short staystudenten als studenten die langer in de stad blijven wonen. Met name de masterstudenten (die gemiddeld een jaar in Leeuwarden verblijven) zijn een interessante huurdersgroep, als ook meubilering wordt aangeboden. Gezien de doelgroep weinig in het bezit is van auto en niet veel vierkante meters verlangt, zijn met name locaties in de binnenstad interessante ontwikkellocaties.

De horeca van Leeuwarden kan nog beter inspelen op de aanwezigheid van de uitwonende studenten in het weekend. Met name in het weekend missen de studenten een aantrekkelijke uitgaansgelegenheid: één die diversiteit biedt in muziek en waar zij zelf eventueel ook mogen optreden. Mede door het ontbreken van dergelijke gelegenheden trekken de studenten nu naar andere uitgaanslocaties buiten Leeuwarden, of blijven ze thuis. De horeca heeft ook een verantwoordelijkheid in de vijandige sfeer jegens studenten in de weekenden. Door een meer divers aanbod krijgen de studenten hun eigen plekken en voelen ze zich ook in de weekenden thuis in het centrum van Leeuwarden.

Hoger Onderwijs

Het bestaande Hoger Onderwijs in Leeuwarden biedt veel interessante onderwijsrichtingen waarmee zij –ieder met hun eigen identiteit - bijdragen aan het werk- en leerklimaat in de regio. Daarnaast dragen de scholen, met hun studenten en docenten bij aan de levendigheid van de Leeuwarder binnenstad. De hogescholen worden daarom terecht door gemeente en provincie hoog gewaardeerd.

De wisselwerking tussen stad en hogescholen is ook in de toekomst van belang om als opleiding aantrekkelijk te blijven. Het huidige werkveld vraagt immers om steeds meer interdisciplinaire denkers. Mensen die kunnen schakelen tussen theorie en de vragen uit het werkveld, tussen wat hier in Nederland gebeurt en wat elders in de wereld. Om op deze vragen te anticiperen zullen de HBO 's verdergaande samenwerkingen moeten aangaan dan nu het geval is. Uitwisseling van kennis en studenten is van

groot belang. Door als HBO-instelling meer samenwerkingen aan te gaan met andere instellingen (zoals de UCF) en marktpartijen kan meer integraal en toekomstbestendig kennis worden vergaard en doorgegeven. Internationale uitwisseling kan via beurzenprogramma's zoals Erasmus gestimuleerd worden, maar ook door hinderpalen voor mobiliteit en internationale samenwerking weg te werken

In de globaliserende wereld is het van belang om als onderwijsinstelling een eigen identiteit en profiel te hebben. Dit is met name in de eerste twee onderwijsjaren van studenten van belang. Zij willen zich thuis voelen. De HBO 's dienen een veilige basis te creëren vanaf waar de studenten zich verder kunnen oriënteren. Dit oriënteren vindt met name in de derde en vierde studiejaar plaats. De HBO 's kunnen hun studenten daarbij helpen door hen tijdens hun studie te wijzen op vervolgmogelijkheden, bijvoorbeeld bij lokale bedrijven en de UCF. Op die manier dragen de HBO 's bij om studenten langer in Leeuwarden te houden.

Stichting University Campus Fryslân (UCF)

De UCF positioneert zichzelf als een netwerkorganisatie. Een organisatie die bestaat uit een verzameling zelfstandige instellingen en organisaties met elk een eigen profiel en koers. Het doel is om in gezamenlijkheid te komen tot open, creatieve processen waarin nieuwe kennis wordt gegenereerd en gepubliceerd. Deze benaderingswijze maakt het mogelijk het 'nieuwe werken en leren' op een geheel nieuwe manier uit te rollen. Deze potentie wordt vergroot doordat, in tegenstelling tot bestaande Universitaire opleidingen, de UCF geen ballast ondervindt van bestaande onderwijsstructuren en culturen.

De doelgroep waarop de UCF zich richt, stelt hoge eisen aan de opleiding. Het is een kritische doelgroep die specifiek voor de UCF naar Leeuwarden komt. De UCF straalt exclusiviteit uit. Deze uitstraling kan versterkt worden door bijvoorbeeld huisvesting te organiseren in de historische binnenstad. Jaarlijkse prijsuitreikingen voor uitmuntend onderzoek zijn goede PR-mogelijkheden om de naam van de opleiding te vergroten binnen en buiten Nederland. Door studenten van andere opleidingen te betrekken bij onderzoeksprogramma's aan de UCF wordt het kennisnetwerk binnen Leeuwarden vergroot. HBO-studenten worden hierdoor geïnspireerd om een vervolgopleiding in Leeuwarden te volgen.

7.1 Eerste aanzet tot een ruimtelijke ontwikkelings strategie

De typering 'studentenstad' impliceert een hoge mate van bedrijvigheid, stedelijkheid en reuring. Hoewel de naam één doelgroep beschrijft is het evident dat een stad nooit uit alleen studenten kan bestaan. Om een vitale studentenstad te worden moet er dus meer gebeuren dan alleen het 'pamperen' van de studenten. Studenten moeten op een natuurlijke wijze integreren in het karakter van de stad. En dit integreren gebeurt het best op dynamische locaties. Locaties waar veel mensen van diverse komaf en leefstijlen samenkomen. Locaties met veel reuring en toevallige ontmoetingen met onbekenden. Leeuwarden heeft nog niet veel van deze locaties. Door een aantal slimme ingrepen kan dat gevoel van stedelijkheid wel versterkt worden. Daarvoor hoeft niet het hele centrum op de schop. Het gaat vooral om het doen van strategische acupunctureale ingrepen die als vliegwiel fungeren om een uitgebreidere

ontwikkeling op gang te brengen. Een ontwikkeling die werkt voor de stad als geheel, die ruimte biedt voor ondernemerschap en werkgelegenheid.

Deze acupuncturale ingrepen zouden zich moeten richten op de routes tussen de verschillende bronpunten in de stad. Bronpunten zijn die plekken waar van nature al veel mensen samenkomen zoals bijvoorbeeld het trein- en busstation, de Doelesteeg en parkeergarages. Door het veraangemen en intensiveren van de routes tussen deze bronpunten ontstaat een fijnmazig netwerk waarlangs mensen zich soepel van, naar en door de binnenstad kunnen bewegen. Mentale barrières worden hierdoor opgeheven. Het aantal bewegingen richting het centrum wordt gekanaliseerd tot een paar heldere routes. Deze opgewaardeerde aantrekkelijke flaneerroutes geven het langzaam verkeer een positief gevoel over de stad en een groter gevoel van sociale veiligheid. Juist op deze routes zal het gevoel van dynamiek en stedelijkheid toenemen. Dit maakt de routes ook aantrekkelijk voor investeerders.

Dit onderzoek richt zich hoofdzakelijk op het in kaart brengen van de belevingswaarde van studenten in de stad Leeuwarden. Voor het opstellen van een ruimtelijke ontwikkelingsstrategie zal aanvullend onderzoek gedaan moeten worden. Daar zal uit moeten blijken welke routes daadwerkelijk de potentie hebben om te ontwikkelen. Tevens zal, om een werkelijk haalbare strategie op te stellen, met meer mensen en partijen gesproken moeten worden dan alleen met studenten. Toch geeft dit onderzoek al wel zoeklocaties aan. Locaties met de potentie om als levendige as te gaan fungeren tussen de verschillende bronpunten.

Zoeklocatie 1:

Eén van de belangrijkste locaties die serieus onderzocht moet worden is het stationsgebied. Zowel de Sophialaan, het Stationsplein en de Stationsstraat. Dit gebied, waar veel studenten moeten wachten op de bus of trein, kan veel meer bieden dan nu het geval is. Opleidingsinstituten kunnen hier bijvoorbeeld gezamenlijk studieplekken realiseren in combinatie met horeca en vergaderruimtes. Leegstaande ruimtes kunnen tijdelijk verhuurd worden aan startende ondernemers en ook de openbare ruimte kan de verblijfskwaliteit van het gebied verhogen.

Zoeklocatie 2:

Met de komst van de nieuwbouw op het Zaailand ontstaat een interessante ontwikkellocatie voor meer studentengerelateerde programmering. Met name de zuidgevel van het Zaailand kan met studentenhuisvesting boven de plint meer reuring geven aan het nieuwe plein. De levendigheid van de stad begint hierdoor -komend vanaf het station- al eerder dan nu met de Doelesteeg het geval is.

Dit biedt ook kansen om in de Doelesteeg meer differentiatie en functiemenging tot stand te brengen. Daardoor kan deze entree van het winkelcentrum aan kwaliteit winnen.

Zoeklocatie 3:

Veel uitwonende studenten fietsen via de Oosterkade richting het noorden naar hun school. Hierdoor hebben zij geen kennis van de binnenstedelijke kwaliteiten ten westen van dit gebied. De Tweebaksmarkt komt bijvoorbeeld niet voor in de Mental Map van de respondenten. Een trekker met studentengerelateerde programmering, bijvoorbeeld een cluster van studentenhuisvesting, zou dit gebied meer levendigheid kunnen brengen en de sociale veiligheid in het centrum vergroten.

Zoeklocatie 4:

Ondanks haar ligging buiten de winkelstraten, haar gesloten uitstraling en haar recente openstelling in 2008, kennen opvallend veel studenten de Blokhuispoort. De cultuurhistorie en het dynamische programma maken dat het gebied hoog gewaardeerd wordt. Om deze kwaliteit te handhaven en meer rendabel te maken is het onderzoekwaardig om te kijken of ook sportfaciliteiten voor studenten hierin een plek kunnen krijgen. Er blijkt behoefte te zijn aan meer centraal gelegen sportaccommodaties.

Zoeklocatie 5:

Veel studenten geven aan dat de omgeving van de Waag 's avonds niet prettig voelt. Dit heeft deels te maken met het monofunctionele winkelprogramma dat zich hieromheen bevindt. Onderzocht zou kunnen worden in hoeverre studentenhuisvesting boven de winkels mogelijk is. Dit kan het veiligheidsgevoel van het centrum sterk verbeteren.

Zoeklocatie 6:

De omgeving van de Sacramentstraat en Bij de Put kan ingezet worden om de langzaamverkeers-as vanuit het centrum richting het NHL/Stenden gevoelsmatig te verkorten. Het toevoegen van meer studentengerelateerde programmering kan het binnenstedelijke klimaat van deze gebieden versterken en verlevendigen waardoor de route aangenamer wordt. De nu nog verborgen kwaliteiten van de Jacobijnerkerk kunnen een grotere rol in de stedelijke beleving gaan spelen.

Bijlagen

Interviews

	Naam	Opleiding	Studierichting	uitwonend	thuiswonend	1e/2e Jaar	3e/4e Jaar	master	oud-student	Aangetrokken tot opleiding vanwege	Aantrekkelijkheid van Leeuwarden vanwege	Mental Map	Oriëntatie	Mobiliteit	Ontmoetingsplekken	Uitgaan en evenementen	Gewenste voorzieningen	Aangetrokken tot type huisvesting
1	Christine	NHL	Communicatie / multimedia	✓			✓			toegankelijke studie, baangarantie	alles dichtbij	gericht op de binnenstad, de winkels, Oldehove Voorstreek, maar ook de woonwijken	noordelijk	alles op de fiets	Station, thuis, school, trappen Zaailand, Doelesteeg, Fire. Dikke van Dale, De Walrus	interesse in culturele activiteiten, maar meer voor de stad dan voor zichzelf. Huiselijk georiënteerd. Geen bezoek evenementen	centrale ontmoetingsplek, waar je kunt chillen, werken, studeren en ontmoeten	in woonwijk
2	Sanne	Stenden	Hospitality Management	✓			✓			internationale oriëntatie	herkenbaar (zoals Alkmaar), overzichtelijk en toegankelijk	gericht op binnenstad/station, Oldehove.	noordelijk	OV + lopen	school, De Walrus, Oude Stoep, Irisch pub, Sybes, Noa., café de Kleine Wereld (=werk) of thuis	LEIB, uit via wijnvereniging	goedkope eetplekken in de binnenstad. Moderne winkels zoals Zara / aantrekkelijke wandelroute naar buiten de stad	in het centrum, dynamisch
3	Yorrit	Stenden	International Tourism management	✓			✓			internationale oriëntatie	kleinschalig, alles te lopen	gericht op binnenstad, kamers van vrienden, Achmea-toren, Oldehove	noordelijk	lopend	openbare (gratis) plekken, Habits	homeparties in grotere studentenhuizen, bij mooi weer in parken. Langere openingstijden horeca gewenst	goedkope eetplek, waar je ook kunt studeren / recreëren. bijvoorbeeld gezamenlijke ruimte in studentenhuus.	dynamisch, geclusterd bij andere voorzieningen, dicht bij school
4	Dzintis	Stenden	International Tourism management	✓			✓			toegankelijke studie	kleinschalig	gericht op binnenstad, vrienden in de stad, Achmea-toren, Oldehove, Potmarge	noordelijk	fiets	openbare (gratis) plekken, Blokhuispoort	muziekoptredens, homeparties in grotere studentenhuizen, bij mooi weer in parken. Langere openingstijden clubs gewenst	goedkope eetplek, waar je ook kunt studeren / recreëren. bijvoorbeeld gezamenlijke ruimte in studentenhuus.	dynamisch, geclusterd bij andere voorzieningen, dicht bij school / centrum
5	Arjen	NHL	multimedia	✓					✓	toegankelijke studie	Kleinschalig, herkenbaar. Door de nieuwbouw in het centrum (Zaailand) van Leeuwarden voelt de stad steeds stedelijker aan = positief.	gericht op centrum, Ruiterskwartier, Noordersingel, Oldehove. Kent ook de buitenwijken	noordelijk	fiets	Centrum: Ruiterskwartier (stamkroeg), sportschool, bij mooi weer Prinsentuin of Grote Wielen	weinig aangetrokken tot culturele aanbod, zou meer variatie in muziekaanbod willen / grotere festivals gericht op bv jazz en performing arts. Onderkent belang van introductieweek, met name ook voor buitenlandse studenten /	goedkope bedrijfsruimte voor startende ondernemers / schoolgroepswork met stilleruimten / beter kameraanbod voor stellen of groepen in binnenstad	binnenstad tussen gelijkgestemden. Zoekt in buitenwijken.
6	Wessel	van Hall	chemie	✓			✓			specifiek profiel	eerst ervaart hij de stad als klein, maar ontdekt steeds meer, waardoor steeds meer waardering	centrumgericht, De Waag, Potmarge, Achmeatoren, Doelesteeg, Prinsentuin	zuidelijk	fiets of lopend, weekends naar huis met OV	sociëteit studentenvereniging / school of in eigen kamer / tennishallen aan de Loonstraat / bioscoop en biljardclub	introductieweek, bioscoop of bijlarten. Verder is het culturele leven niet echt zichtbaar voor hem. / weekends onaantrekkelijk	een goede bibliotheek en studieplekken. Ervaart een tekort aan grotere studentenhuizen nabij scholen.	dicht bij school. In woonwijk geen probleem.
7	Pytic	NHL	docent biologie		✓	✓				goede garanties voor werk	Leeuwarden wordt ervaren als bruisende stad	gericht op station, Gerechtshof, grote kerkstraat en Harmonie, de Waag	noordelijk	OV + lopen	station, Doelesteeg	niet in Leeuwarden, alleen winkelen	aantrekkelijke stationsomgeving en een klok	veilig en voordelig om thuis in dorp te blijven wonen
8	Chris	NHL	Thorbecke / bestuurskunde	✓					✓	goede naam	goede schaal, alles bereikbaar	Oldehove, kleine kerkstraat.	noordelijk	fiets en OV	Doelesteeg, studentenvereniging	Leeuwarden weekends niet aantrekkelijk, goedkope eetplekken, zolang het maar niet massaal is	meer plekken met studentensfeer / sportvoorzieningen, / uitdagende stageplekken	in centrum, gezocht naar geclusterde studentenwoningen
9	David / he	Wetsus	watertechnologie	✓				✓		aansluitend bij interesses / goed toekomstperspectief	te dorps, zoekt meer stedelijkheid	gericht op het centrum	zuidelijk	fietsen en trein	school en vrienden thuis	inhoudelijke debatten / lezingen (in het Engels) en bereikbaarheid daartoe via OV	mist zondagse voorzieningen voor buitenlandse studenten (nu alleen sport) / toegankelijke informatiepunten	modern en geclusterd, met een mix tussen Nederlanders en buitenlanders (nu onmogelijk)
10	Stefan	Stenden	toerisme		✓			✓		vervolgmogelijkheden / interdisciplinair en samenwerkingsverbanden	toegankelijk	gericht op station en historische delen van stad op + het water	noordelijk	OV + lopen	de Walrus,	soms winkelen, maar vooral op Groningen (=woonplek) gericht / evenementen worden te gesloten en onaantrekkelijk ervaren	betere samenwerking tussen onderwijsinstellingen / betere bibliotheekvoorziening	op bereikbare afstand (=Groningen)
11	Tieneke	NHL	Thorbecke / bestuurskunde	✓		✓				goede naam, opstap voor vervolgstudie	net een groot dorp	gericht op het centrum, met name supermarkten + Potmargepad,	zuidelijk + noordelijk	fiets	Wouters, Hemmingways, Mr. Jones, Doelesteeg	sporten, openbare bibliotheek	meer studentenproof winkels zoals Xenos en Action	in woonwijk, dorpse sfeer, geen afleiding
12	ruud	NHL	Thorbecke / bestuurskunde	✓			✓			goede sfeer, geen Friese identiteit	wel stedelijk, levendig, alles bereikbaar per fiets	gericht op station, Achmeatoren, Blokhuispoort	noordelijk	fiets en OV	school (ruimte studentenvereniging) , de Harmonie, Blokhuispoort, Mr Jones, Dikke van Dale, Hemmingway, Doelesteeg	weinig, soms de Harmonie	sportvoorzieningen geclusterd bij school	Vosseparkwijk (mooiste wijk van de stad)
13	Nynke	van Hall	milieukunde		✓	✓				toegankelijke studie	toegankelijker dan Groningen	gericht op station, winkelcentrum en de Waag	zuidelijk	fiets	op het station of school	niet, op eigen dorp gericht (soms donderdagavond winkelen)	uitgebreider winkelaanbod	bij ouders in nabijgelegen dorp
14	Kornelis	van Hall	milieukunde		✓	✓				toegankelijke studie	toegankelijk	gericht op station, winkelcentrum en de Waag	zuidelijk	OV + lopen	station of school	niet, op eigen dorp gericht	niks	bij ouders in nabijgelegen stadje
15	Lucy	van hall	dierenmanagement	✓		✓				specifiek profiel	kleinschalig en ruim	gericht op woonomgeving, school en sociëteit,	noordelijk	fiets	school, zwembad,	LEIB, verder genoeg, wel vroeg dicht	toegankelijk buitengebied, (bv manege), goedkoop vervoer voor buitenlandse studenten	in centrum, dicht bij school en voorzieningen
16	Kyra	van Hall	dierenmanagement	✓		✓				specifiek profiel	kleinschalig en ruim	gericht op school, sociëteit en woonomgeving	noordelijk	fiets en ov	school, woonomgeving	LEIB, voldoende	meer mogelijkheden qua bijbaantje	in woonwijk, (goedkoop) dicht bij supermarkt
17	Jara	ac. Popcultuur	muziek management		✓	✓				kwaliteitsgarantie door toelating	bereikbaar en toegankelijkheid	gericht op heel de binnenstad, startpunt station	zuidelijk + noordelijk	OV + lopen	station, Parnas, school, werkplek, vrienden	tekort aan muziek mogelijkheden	oefenruimte voor maken van muziek	bij ouders in nabijgelegen dorp
18	Alexandra	Wetsus	master Watertechnology	✓				✓		goede aansluiting opl. / mogelijkheden voor werk (in thuisland)	toegankelijk, veel te ontdekken,	gericht op specifieke plekken in het winkelcentrum en omgeving	zuidelijk	fiets	thuis, Skooters, espressobar, Blokhuispoort, sportvoorzieningen	genoeg om spontaan naar toe te gaan, meer spreiding, uitgaansgelegenheden (voor ieder wat) / introductieweek in Leeuwarden was nuttig	meer keuzemogelijkheden binnen opleiding zou wenselijk zijn.	in centrum bij klasgenoten, tekort aan gezamenlijke woonruimte
19	Rudi	ac. Popcultuur	muziek management	✓			✓			specifiek profiel, toegankelijk voor zijn leeftijd / eigen identiteit (het niet Friese)	compact	gericht op woonomgeving, school en Blokhuispoort	zuidelijk + noordelijk	fiets	Café Glippe, Mukkus, Skooters, Irish pub, school, Asterisk, Romein	meer variatie in programmering gewenst.	sterke culturele identiteit, toegankelijke financiering voor culturele en muziek evenementen	aan de stadsrand, zelfstandig
20	Xanne	ac. Popcultuur	fotografie		✓	✓				creatief, zelfwerkzaamheid, voelt als thuis	persoonlijker als Groningen	gericht op station	zuidelijk	fiets	station, school, theater Romein, Doelesteeg, Blokhuispoort,	gericht op Assen of Drachten, introductieweek als belangrijke kennismaking Leeuwarden	school(activiteiten) verbinden aan binnenstad	nu nog thuiswonend maar zou graag in studentenhuus in centrum willen wonen
21	Mirke	Stenden	toerisme	✓					✓	nabijheid vrijstellingen internationale oriëntatie	compacte stad, alles binnen handbereik, dingen goed kunnen combineren	gericht op woonomgeving (rondom Schrans) + binnenstad	zuidelijk + noordelijk	fiets	Doelesteeg en Voorstreek, Prinsentuin	genoeg	meer vakken in het Engels aanbieden en opleiding beter profileren	in studentenhuus nabij station
22	Vaidotas	Wetsus	watertechnologie	✓				✓		specifiek profiel	kleinschalig, alles is te belopen	gericht op woonomgeving +Noordvliet (voor specifieke winkels),	zuidelijk	lopend	school, Fire en het filmhuis	geen interesse, solitair, gaat veel naar buiten (groene ster) wandelen langs water	betere kantine (kwaliteit voedsel) / meer alternatieven qua docenten	in studentenhuus met buitenlandse studiegenoten
23	Julija	Stenden	master tourism	✓				✓		internationaal karakter, uitdaging, aansluitend op interesses/vooropleiding	compact en daarmee efficiënt in tijd	gericht op woonomgeving + centrum (de Waag) + school	noordelijk	auto	privé sportschool, grotere groengebieden, club Noa, Doelesteeg	gemis aan activiteiten op zondag	goede en toegankelijke cursus Nederlands, grotere klaslokalen, supermarkt in centrum, centraal informatiepunt voor studenten	in woonwijk samen met vriend (betaalbaar en zelfstandig)
24	Peter	NHL	bouwkunde		✓			✓		bereikbaar en praktisch	bereikbaar, veel te ontdekken	gericht op station, maar zelden in zuidelijk de binnenstad	lopend +OV	station, Doelesteeg, school, poolcentrum en coffeeshop	niet geïnteresseerd, op Groningen georiënteerd	meer groen in centrum en studentensfeer	op kamers in Groningen	

Legenda

- Veel gebruikte route/busroute
- Ontmoetingsplek
- Oriëntatiepunt
- Positieve beleving
- Negatieve beleving
- Onaantrekkelijk programma
- Negatieve beleving avonden

Christina

Christina is 24 jaar. Ze is derdejaars student Communicatie en Multimedia Design aan de NHL. Ze is opgegroeid in Dronryp, een dorpje vlakbij Leeuwarden, maar woont nu in Leeuwarden.

Legenda

- ▲ Woning
- Veel gebruikte route
- 100m route
- Onaantrekkelijke route
- Ontmoetingsplek
- ★ Oriëntatiepunt
- Positieve beleving/waardering
- Te verbeteren omgeving
- Negatieve beleving

Opleiding

Voor deze opleiding heeft ze een MBO-opleiding in Zwolle gevolgd. Ze heeft toen nog wel gezocht naar opleidingen in andere steden zoals Amsterdam, Deventer en Groningen, maar ze vond Leeuwarden leuker. Ze kende de stad en haar vrienden woonden er al. Haar huidige opleiding is in een heel modern gebouw gehuisvest waar de sfeer in de kantine en de lokalen goed is. Haar opleiding werkt met een heel nieuw leersysteem. Ze zitten in een soort community in één lokaal: een grote groep van ongeveer 60 mensen, waarvan 3 leraren. In projectgroepen of individueel worden projecten uitgewerkt die van buitenaf worden aangereikt. Het is heel praktijkgericht en veel projecten worden werkelijk uitgevoerd. 'Verdiepings'-colleges worden wel gegeven, maar daar moet je je apart voor inschrijven. Ze vindt dat ze door dit systeem heel veel leert en denkt dat ze er later een goede baan mee kan vinden.

Met buitenlandse studenten heeft ze weinig contact. Die blijven hier toch niet, dus je bouwt er geen band mee op. Daarnaast zijn de Nederlandse studenten op de NHL al zo divers, dat ze weinig behoefte heeft om ook nog mensen van een andere school of cultuur te ontmoeten. Bovendien vindt ze Engels praten maar moeilijk. Het liefst wil ze een studentenstad waar ze de mensen kent.

Op zich is ze wel tevreden met haar opleiding. Ze zou natuurlijk meer kunnen doen aan haar studie, maar nu haalt ze het ook. Haar studie in Zwolle bood haar meer uitdaging. Daar besteedde ze wel 2 tot 3 keer zoveel tijd aan haar studie. Maar dat is ook wel weer prettig, want nu kan ze meer genieten van het studentenleven.

Huisvesting en mobiliteit

Christina woont samen met haar vriend in een buitenwijk van Leeuwarden. Voordat

ze ging samenwonen woonde ze in een studentenhuis, via een particulier, in een eengezinswoning. Dat huis deelde ze met 3 andere studenten en ze hadden een voor- en achtertuin. Ze voelde zich er heel veilig en ook het contact met de burens verliep goed. De woning stond vlakbij school en de stad, dat is wel heel belangrijk.

Woonruimte is er naar haar idee niet voldoende in Leeuwarden. Het duurt ontzettend lang voordat je iets krijgt via woningbouwvereniging WoonFriesland of Elkien. Bij beide stond ze meer dan 2 jaar ingeschreven. Haar vriend wilde perse dichterbij Stiens wonen omdat hij daar vandaan komt. Een aparte studeerkamer en een grote woonkamer waren de belangrijkste wensen. Ze is tevreden met waar ze nu woont. Al voelt ze zich er minder veilig. Ze heeft geen behoefte om tussen de studenten te wonen. Na haar afstuderen wil ze graag in Leeuwarden blijven, want op de fiets is er alles lekker dichtbij.

Evenementen en uitgaan

Hoewel ze zelf weinig naar activiteiten in de stad gaat, denkt ze toch dat er meer georganiseerd moet worden. "Dat is belangrijk voor andere mensen. Niet voor studenten maar meer voor een oudere generatie." Studenten zoeken vooral muziekevenementen. Via twitter weet ze wat er speelt in de stad. Leeuwarden zou voor haar aantrekkelijker zijn als er meer muziekevenementen georganiseerd zouden worden.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Christina is geen lid van een studiegroep of studentenkorps. Ze heeft geen vereniging nodig om vrienden te maken. Als ze andere studenten ontmoet dan is dat vooral in de kroeg of de kantine. Haar vriendinnen wonen vooral in dorpen in de omgeving, maar ook buiten Friesland. Ze

spreekt vaak met hen af in de binnenstad of bij haar thuis. Parkeren doen ze dan voor de deur. Zelf vindt ze de stad vooral erg makkelijk, alles is dichtbij. Toch mist ze daar een soort samenkomstruimte om in te studeren, werken en te ontspannen. Een bruisende omgeving waar je van elkaar kunt leren.

Qua creatieve dingen zou er wel wat meer kunnen in Leeuwarden. Maar zelf is ze bijvoorbeeld nog nooit in Parnas geweest. Wel laatst bij de popacademie voor een gastcollege. In haar vrije tijd zoekt ze al gauw een kroegje of terrasje op. Of winkelen. Met vrienden spreekt ze meestal bij het Zaailand af. Dat is lekker centraal en dicht bij de bushalte. En natuurlijk naar de kroegen "Fire", "Dikke Van Dale" en de "Walrus". Genoeg variatie. Sommige delen van het centrum mijdt ze uit angst. Vooral het gebied rondom de "hoerenbuurt".

Ook in de weekenden blijft ze in het

centrum. Ze gaat altijd op de fiets. Langs de grachten fietst ze dan bijvoorbeeld naar de Voorstreek. Daar zitten haar kroegjes, winkeltjes en restaurantjes. Ze gaat niet snel naar een park of zo. Ze vindt het echt zonde dat het Zaailand nu is volgebouwd. Een beetje ruimte in de stad is mooi, nu wordt het wel erg dicht. Soms gaat ze met de trein naar Groningen. "Dat is net weer even wat anders." In vergelijking met Groningen is Leeuwarden geen studentenstad. Groningen oogt wat vriendelijker. Er is daar een leuke looproute van het station naar de stad met allemaal terrasjes. Je bent er gelijk. In Leeuwarden moet je altijd eerst nog door een stuk heen voordat je in het centrum bent.

Op sportgebied is er volgens haar wel voldoende. Ze sport zelf niet, maar werkt wel in een sportschool. Mede door de Sportpas Leeuwarden kun je goedkoop sporten.

Sanne

Sanne is 20 jaar en derdejaars student bij de opleiding International Hospitality Management op Stenden. Van oorsprong komt ze uit Schagen. Ze woont nu op kamers in de binnenstad.

Legenda

Woning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100ie route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Opleiding

Voor ze haar studie in Leeuwarden koos, is ze op de open dag geweest in Breda, Amsterdam en in Zwolle. Maar Leeuwarden voelde goed. De school heeft een moderne, bij-de-tijdse, aantrekkelijke uitstraling, een ruimtelijk gebouw en goede voorzieningen. Er zijn genoeg computers, lichte ruime lokalen en er zijn een goede bibliotheek en een airco. De bar bij school is aantrekkelijk omdat je er dan tussen de lessen door even kunt zitten, en ook omdat het goedkoper is dan in de stad. Maar 's avonds gebeurt er niet zoveel meer. Ja, je kunt er wel eten, maar verder... Nee dan kun je beter een stadshap nemen voor een tientje bij de Dikke van Dale. Laatst ontdekte ze dat je voor €7,50 ook bij de studentenvereniging kon eten. In de Studielounge van Stenden in de binnenstad is ze eigenlijk nog nooit geweest. Thuis spreek je toch makkelijker af.

Ze heeft zich nog niet erg verdiept in de mogelijkheden na haar studie, maar als er in Leeuwarden mogelijkheden zouden zijn om door te leren, zou haar dat wel wat lijken. Ze is nu immers al een beetje ingeburgerd.

Contact met andere scholen heeft ze niet. Het zou goed zijn als er iets overkoepelend zou zijn, iets met muziek bijvoorbeeld.

Huisvesting en mobiliteit

Sanne deelt een bovenetage in de binnenstad met een andere studente. Dit is haar 2e kamer: eerst zat ze in een woonwijk samen met een vriendin, maar dit is veel leuker: dicht bij het centrum, de winkels en ook bij het uitgaansgebied. Een A-locatie, dus. Ze vindt het niet erg moeilijk om een kamer te vinden in de stad. Ze vindt het geen probleem om voor zo'n goede plek wat meer te betalen.

Als ze na haar studie in de stad zou blijven, dan zou ze wel een appartementje

willen. Wel weer in de binnenstad en bij voorkeur met een balkonnetje. Dat mist ze nu wel.

Qua mobiliteit is ze wel content. Alles is goed beloopbaar en de bus naar school gaat vaak genoeg. Alleen de bus naar haar ouderlijk huis, Alkmaar, rijdt maar een keer per uur. Dat is telkens weer een kleine ramp.

Evenementen en uitgaan

Volgens Sanne is er in de stad voldoende te beleven. Maar soms is het lastig om daar achter te komen. Zo was ze laatst met familie op de Oldehove en pas toen ontdekte ze (middels afgedraaide filmpjes)hoe interessant die historie was. Daar moet de gemeente veel meer informatie over verspreiden. En de Sportpas bijvoorbeeld. Echt super handig! In de uitladder staan bijvoorbeeld vooral films. www.leeuwarden.standardstart.com is haar homepage. Daar vindt ze dagelijks alles wat ze zoekt. Superhandig, maar een servicedesk in school of in de binnenstad zou wel wat toegankelijker zijn. Dan leer je de stad wat beter kennen en dan leer je ook wat je in de stad nog meer kan doen.

Haar vrienden maakte ze tijdens de introductieweek en in de eerste colleges. In het begin maak je contact met iedereen, ook de internationale studenten, maar uiteindelijk vorm je toch je eigen clubje. Een studentenvereniging vindt ze niets, vanwege de regels die ze elkaar opleggen. Ze zit wel bij een wijnvereniging. Ze organiseren 10x per jaar een proeverij en soms ook een wijnreis.

Met haar vriendinnen gaat ze minimaal 1 à 2 keer per week in de stad uit, m.n. op de dinsdagen en donderdagen. Ze heeft haar eigen stamkroegjes, waarbij de Kleine Wereld haar favoriet is. Daar werkt ze nu ook twee daagjes. Verder komt ze ook bij de Oude Stoep, de Walrus, de Ierse pub, Sybs. Als ze uitgaan eindigen

ze altijd bij NOA, die is wat langer open dan de rest. In het weekend gaat ze, net als haar vriendinnen, meestal naar huis. De meesten hebben thuis bij hun ouders nog een baantje. In Leeuwarden zijn niet zoveel baantjes.

Als er een festival is zoals Leib, dan blijft ze wel eens in de stad 's weekends. Zulke festivals zijn leuk en geven veel saamhorigheid tussen de studenten.

Mental Map en ontmoetingsplekken

De stad lijkt wel wat op Alkmaar, is lekker overzichtelijk, heeft een gemoedelijke sfeer. De route naar school is heel leuk en heel makkelijk: een grote brug over en dan langs het water. Vrienden ontmoet ze thuis, op school en ook regelmatig in een kroeg. Als het mooi weer is spreken ze af op een terras of op de trappen van het gerechtsgebouw. Op school eet ze nooit, nee, dan kun je beter een stadshap nemen voor een tientje bij de Dikke van Dale. Laatst ontdekte ze dat je voor €7,50 ook bij de studentenvereniging kon eten. In de Studielounge van Stenden in de binnenstad is ze eigenlijk nog nooit geweest. Thuis spreek je toch makkelijker af.

Het station is een belangrijk oriëntatie-

punt, samen met de Achmea-toren. In de afgelopen jaren vindt ze Leeuwarden wel opgeknapt. Die nieuwe winkels op het Zaailand worden best mooi. Maar komt er dan ook eindelijk een Zara? En een Sting? Leeuwarden loopt wat dat betreft achter.

In een park komt ze niet veel. Ja, soms in de Prinsentuin. Bij haar ouders loopt ze heel veel, ook buiten de stad. Maar hier is niet zoveel om te lopen, het is allemaal stad. Ze zou nog steeds wel eens willen varen in de stad. Dat zouden ze bij de introductie ook moeten doen!

Sporten doet ze bij Citadel. Dat is best ver weg, maar je hebt er een sauna en zonnebank. Als dat dichterbij was, was dat wel leuker. In de Blokhuispoort bijvoorbeeld. Nu moet je zo'n saai stuk weg fietsen

Het mooiste plekje van Leeuwarden vindt ze het pleintje bij de Walrus. Daar kun je lekker lang zitten zonder dat je steeds moet bestellen en er zijn mooie oude gebouwen. Een stukje historie voel je daar wel. En dat oude jodenbuurtje, heel mooi. Het station is overdag wel te doen, maar 's avonds voelt ze zich er niet veilig. Dan hangt er allemaal vaag volk rond.

Yorrit en Dzintis

Yorrit (25) en Dzintis (24) studeren beiden International Tourism management op Stenden. Ze zijn derdejaars en zitten bij elkaar in de klas. Yorrit komt uit Leeuwarden, Dzintis uit Oldenburg (Duitsland).

Yorrit en Dzintis

Opleiding

Het schoolgebouw waar ze les hebben, heeft een goede moderne sfeer vinden ze. De open werkplekken zijn heel fijn, je voelt je er nooit alleen en je kunt er redelijk werken. Maar het wordt steeds drukker in die ruimten, dus meestal werken ze bij iemand thuis die een grote kamer heeft. Extra verdieping naast hun studie zoeken ze in het sociale. Maar niet in een studievereniging of zo. Dat is voor mensen die het voor hun netwerk en carrière doen. Daar zijn zij niet mee bezig. Bovendien zijn dat niet hun soort mensen. Zij kennen ook veel mensen, maar dan via het reizen en stappen. En die vrienden wonen over de hele wereld, dus daarvoor hoef je niet in Leeuwarden te blijven.

Over een vervolgopleiding denken ze nog niet na, eerder over een plek waar geld te verdienen is straks. En dat zal niet in Leeuwarden zijn denken ze, want hier zijn toch geen banen.

Huisvesting en mobiliteit

Dzintis woont in een studentenhuus achter het station en Yorrit boven een shoarmatent in het centrum. Daarvoor zat Yorrit antikraak in een oud schoolgebouw, maar daar wilde zijn vriendin niet wonen. Nu hebben ze via-via samen een appartementje voor zichzelf. Mooi centraal, dus perfect. Een kamer vinden is niet moeilijk, is hun ervaring. Dzintis had na zijn aankomst in twee dagen al iets. Je moet alleen niet te netjes/nauwkeurig zijn, zoals zij. Maar de meeste internationale studenten klagen flink. De kwaliteit zou slecht zijn, gehorig, slecht geïsoleerd, duur, etc. Maar dat is natuurlijk ook in vergelijking met Duitsland; daar is een kamer van €300 echt duur. Als de locatie maar lekker centraal is en de prijs betaalbaar, dat is volgens hen het belangrijkste. Voorzieningen delen, dat is ook wel hip en makkelijk te organiseren met facebook enzo.

Beiden verplaatsen zich al lopend en fietsend door de stad. Dat is sneller dan het openbaar vervoer, en bovendien: alles is toch zo dicht bij elkaar. Ze hebben vaste routes: de snelle routes naar school en de recreatieve route terug door de stad. Want terug dan heb je wat meer tijd en kun je onderweg wat boodschappen doen.

Evenementen en uitgaan

Dzintis is niet geïnteresseerd in de musea van Leeuwarden, maar wel in muziek en optredens. Yorrit kent de musea in de stad wel, maar daar is het altijd het zelfde. Voor iets nieuws moet je naar Groningen of naar Sneek. Terwijl dat toch raar is. Sneek is namelijk veel kleiner dan Leeuwarden en onpraktisch want de laatste trein is al om 12 uur. En nu wil de gemeente Parnas ook nog sluiten.. zonde. Daarnaast zijn de bioscopen te duur en de Harmonie is ook niet aantrekkelijk, want daar moet je altijd zitten.

Groningen trekt, want daar zijn meer studenten en er is meer variatie in clubs en optredens. Hier heb je alleen Habits die nog wel eens wat organiseert en theater Romein, Repelsteeltje. Daar gebeurt nog wel eens wat, maar daar moet je voor drie uur nachts binnen zijn. Dat is in Leeuwarden echt onnozel vinden ze. Verder mag er wel wat meer georganiseerd worden. Daarom organiseren ze hun feesten meestal zelf, in studentenhuizen veelal. Vrienden worden dan via Hyves en dergelijke uitgenodigd en ze DJ-en zelf. Een stuk goedkoper en leuker ook, want dan ben je tussen vrienden. Ze zoeken meestal een plek bij een student met een grote kamer, maar heel groot of professioneel moet het niet worden.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Voor Dzintis oogde de stad in eerste instantie aantrekkelijk. Zeker het centrum

met haar oude gebouwen, daar ervaart hij een historische en levendige, stedelijke atmosfeer. Dat is in de buitenwijken wel anders. Daar is veel laagbouw, meer een dorpsgevoel. Daar komen ze bijna nooit, dat is niet interessant en daar zijn geen voorzieningen. De Prinsentuin en de Kleine Wielen zijn bij mooi weer hun favoriete ontmoetingsplekken. Naar het Rengerspark gaan ze eigenlijk nooit. Dat is echt een park voor gezinnen. De stad zag er in het begin heel gedifferentieerd uit, maar nu hij de stad wat beter leert kennen valt dat wel tegen, vooral het nachtleven. Hij weet nu dat er maar een of twee leuke clubs zijn. Voor Yorrit was het net andersom, hij had het eigenlijk helemaal gehad in de stad en met al dat Fries, maar doordat hij nu veel internationale studenten ontmoet op school, wordt wonen en uitgaan in de stad voor hem weer afwisselender en daardoor aantrekkelijker. Bij het NHL en Van Hall is dat niet. Daar gaan de meeste Nederlanders na school gelijk weer met de auto naar huis, niets aan.

De meest kenmerkende plekken in Leeuwarden zijn voor Yorrit de Oldehove, de Achmea-toren en de kanalen. Dat water is fantastisch en ook de mooiste manier om Leeuwarden te ervaren. In de Oldehove is hij pas recent geweest, want die is nooit open en er is geen studentenkorting. De herinnering die Dzintis van de stad mee naar huis neemt? Dat zijn toch wel de clubs en de coffeeshops. En als ie daarna naar huis gaat is de Achmea-toren wel handig; dan kan hij zich oriënteren... haha.

Dzintis komt de binnenstad eigenlijk niet uit. Dat is te duur. Dat geldt trouwens voor de meeste Duitsers; die parkeren hun auto buiten de stad (omdat je ner-

gens kan parkeren) en laten hem bijna het hele jaar staan. Als ze zich verplaatsen dan doen ze dat lopend, of ze delen de auto om kosten te delen. Ook de trein naar Groningen is te duur, want als buitenlandse student heb je geen korting. Nee, je moet je vrije tijd echt in de binnenstad doorbrengen. Dat is soms lastig, want er is niet echt veel aanbod en een terrasje pakken is te duur en meer iets voor Nederlanders. En dus ontmoeten ze elkaar thuis en bij mooi weer in de tuin of in het park.

Dzintis vertelt dat er steeds meer Duitsers naar Leeuwarden komen. Dat komt doordat je hier minder studielast hebt en je gemakkelijk toegelaten wordt. De toegankelijkheid van softdrugs speelt voor sommigen ook mee. De buitenlandse studenten integreren zelden met Nederlandse studenten. Dat is jammer vinden ze.

Yorrit sport met de Sportpas in de Marwijkstraat. Individueel, want hij is toch nooit op tijd voor groepslessen. Dzintis jocht soms in het park vlak bij zijn huis en soms ook langs de Potmarge. Dat is een mooie route.

Op school eten komt niet zoveel voor. Dat is toch best duur. Studentenhuisvesting waar dit soort dingen (werkplekken/goedkoop eten) gecombineerd wordt, zou daarom voor hen heel interessant zijn. En dan dicht bij school, dat zou ideaal zijn, dan ben je tenminste op tijd voor je lessen. Of in het centrum, in van die historische gebouwen, dat zou ook leuk zijn. Dan ontmoet je ook sneller andere studenten, ook 's avonds. Want de meeste studenten in Leeuwarden gaan 's avonds naar huis.

Arjen

Arjen is 26 jaar en geboren in Leiderdorp. Hij woont bijna zijn hele leven in Friesland. In 2010 is hij afgestudeerd aan de NHL. Hij heeft eerst de MBO-opleiding ICT aan de Friese Poort gedaan en vervolgens de studie HBO Communicatie en Media Design op de NHL. Hij heeft een studie in Leeuwarden gekozen omdat hij destijds in Harlingen woonde. Groningen was door de langere reistijd voor hem niet interessant. Nu is hij ondernemer en heeft hij zijn eigen vertaalbureau in Leeuwarden.

Legenda

Woning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
Mooie route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Opleiding

Het niveau van zijn HBO-opleiding is hem tegengevallen. Het onderwijs bood weinig contacturen en vergde veel eigen inzet. Zijn ervaring is dat veel studenten deze discipline niet konden opbrengen, waardoor er een zesjes-cultuur binnen de opleiding ontstond. Bij projecten met medestudenten kregen ze een kantoor via school; dat was goed en leuk, maar soms ook te rumoerig. Daar zijn veel ondernemers uit voortgekomen. Toch ziet hij veel oud-studiegenoten wegtrekken naar de Randstad. Omdat hij via het starterscafé Carex is tegengekomen, heeft hij als ondernemer antikraak een kantoor in de binnenstad gevonden. Dat ervaart hij als een meerwaarde. Voor hem was het financieel gezien moeilijk om na de NHL door te leren. Meer subsidie of doorgroei-mogelijkheden zou hij graag zien. Dus vindt hij het een goede zaak als er in de toekomst meerdere vervolgstudies aangeboden worden, bijv. promotieplaatsen!

Huisvesting en mobiliteit

Hij heeft eerst zes jaar een flatje met vrienden gedeeld in de Mondriaanstraat. Dat flatje hebben ze destijds via een woningbouwcorporatie gevonden. Sinds 3 jaar woont hij dicht bij het centrum, samen met zijn vriendin. Hij woont achter de Super de Boer, bij de Hoekse Drent, bij Café Blauwhuis. De straat waar hij nu woont vindt hij niet erg aantrekkelijk, omdat deze op de route naar de Terp ligt, nachtverblijf/ opvangplek voor dak- en thuislozen. Er wordt veel ingebroken in de buurt en ook de mensen die er wonen zijn niet zijn “slag” mensen. Zijn mening is duidelijk: hij vindt het geen prettige buurt om te wonen. Daarom kijken ze rond om te verhuizen, maar hij vindt dat er weinig opties in de binnenstad zijn. Er zijn wel voldoende kamers, zowel particulier als via de woningbouw, maar niet voor stellen. Ze kijken daarom nu naar de buiten-

wijken, bijv. Aldlân bij Goutum. Die buurt wordt bewoond door wat hoger opgeleide mensen en is rustiger.

Evenementen en uitgaan

Ondanks dat hij Leeuwarden niet als studentenstad ervaart, heeft hij zich er tijdens zijn studietijd altijd goed vermaakt. Zo was hij in zijn studietijd lid van ESN; dit is een stichting die buitenlandse studenten in Leeuwarden wegwijs maakt en in en om Friesland/ Nederland en culturele activiteiten organiseert voor deze doelgroep. Ook had hij een leuke bijbaan in een computerwinkel en werkte hij in een kroeg.

Zijn ervaring is dat de buitenlandse studenten het prettig vonden om bij elkaar te zijn. Hierdoor was er geen sterke mix tussen ‘allochtone’ en ‘autochtone’ studenten. Het is wel belangrijk voor de studenten om een introductieweek te hebben om de stad te leren kennen. In het weekend is in Leeuwarden, buiten de kroegen, niet veel te doen. Dit komt omdat de Nederlandse studenten in het weekend naar hun ouders gaan.

Arjen brengt weinig bezoek aan musea. Ook vindt hij dat er te weinig culturele evenementen in de stad georganiseerd worden die hem aanspreken. Het is of ‘Dance’ of ‘Hollandse hits’ voor zijn gevoel. Alleen het straatfestival, theater Romein en podium Asterisk vindt hij leuk. Hij heeft er zelf ook met zijn band opgetreden. Maar het zijn kleine zalen en het is weinig cultureel. Groningen biedt wat dat betreft met een Jazzfestival en Noorderzon meer.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Tijdens zijn studie bevond zijn school zich nog op de Tesselschadestraat. Vanuit de stad fietste hij daar via de Oldehove, de Prinsentuin en de Noordersingel naartoe. Soms fietste hij over de ring langs het park over het bruggetje. De Noordersin-

gel ervaart hij als mooiste route, maar de andere route was het kortst. Hij heeft samen met vrienden veel tijd doorgebracht in het Ruiterskwartier. Er zijn daar alleen wel veel rare steegjes. Onveilig voelt hij zich echter bijna niet in Leeuwarden. Dit ondanks dat hij bij het Ruiterskwartier, naast café Scooter’s, een keer is neergeslagen. Zijn vrije tijd bracht hij dan veelal ook door in het centrum. Alleen op een warme zomerdag belandde hij nog wel eens op De Kleine Wielen of in een park. Hij ging en gaat regelmatig naar de sportschool. Eerst naar Citadel maar nu naar de Centrale. De (studenten) Sportpas heeft hem veel geld bespaard

en hierdoor kwamen er volgens hem ook meer studenten naar de sportschool. Naast de sportschool sprak hij regelmatig af met vrienden in een kroeg in het centrum van de stad. Zij hadden een eigen stamkroeg.

Leeuwarden voelt voor hem niet veel groter aan dan bijvoorbeeld Harlingen. Door de nieuwbouw in het centrum (Zaailand) van Leeuwarden voelt de stad nu wel steeds stadser aan en dat ervaart hij als een positieve ontwikkeling. Dat past wat hem betreft ook meer bij het steeds internationaler worden van de opleidingen en studenten. Dat “Fryske”, daar heeft hij niets mee.

Wessel

Wessel is 21 jaar en vierdejaars student op Van Hall Larenstein. Naast zijn studie Forensic Science is hij actief bij studentenvereniging 'Nostradamus' en heeft hij een bijbaantje. Hij is drie jaar geleden uit Heerhugowaard naar Leeuwarden gekomen.

Legenda

Woning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
Fietsroute	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Wessel

Opleiding

Eigenlijk wilde Wessel in Utrecht studeren. Dat is toch echt een studentenstad. Maar de studie die hij nu doet is alleen maar in Leeuwarden te doen. Hij werd geïnspireerd om zich ervoor in te schrijven via de open dag. Daar was een zeer enthousiaste docent die een goed verhaal hield. En ach, hij krijgt intussen wel het gevoel dat Leeuwarden een beetje een studentenstad wordt. Wat wel raar is, is dat je in Leeuwarden niet zo veel bibliotheken of plekken hebt waar je goed kunt studeren. Je hebt wel mediatheken, maar daar zitten de mensen op hun computer te tikken en lawaai te maken. Het is motiverender om met boeken omringd te zijn en samen met mensen te studeren in een ruimte.

Zijn studiegenoten komen veel uit Brabant en Noord-Holland. Daar zitten veel boeren en Van Hall is een agrarische studie. Zelf heeft hij geen agrarische roots. Toen hij hier begon dacht hij dat de boeren een uitstervend ras waren, maar dat is dus niet zo. Hij is positief verrast over de innovativiteit en de grote geldstromen die er in omgaan. Daar heeft hij respect voor gekregen.

Huisvesting en Mobiliteit

Hij woont vlak bij school. Die kamer heeft hij via-via gevonden. Het is een kamer in een bijna studentenloze wijk. Een burgerlijk straatje eigenlijk. Daardoor kunnen ze niet teveel herrie maken, maar verder is het een prima plek. Hiervoor heeft hij ook op de Pieter Stuyvesantstraat gewoond, maar dat vond hij verschrikkelijk. Door die ervaring is hij zich nu erg bewust van de kwaliteit van zijn woonomgeving. Hij vindt het jammer dat er geen grotere studentenhuizen in de stad zijn. Zeker bij scholen in de buurt die zware studies hebben, zou dat geen overbodige luxe zijn, denkt hij.

Hij doet alles op de fiets (als die niet

gejat is tenminste). Dat gaat prima want de stad is lekker overzichtelijk. Ook lopend is het goed te doen. Met het OV gaat hij verder nooit. Alleen als hij een weekend naar huis gaat. Er is een goede busverbinding.

De organisatie van Studiestad

Leeuwarden ervaart Wessel als een goed aanspreekpunt. De club is volgens hem ook nodig, want het verenigingsleven komt in Leeuwarden niet echt van de grond. Volgens hem komt dat doordat de studies steeds individualistischer worden en studenten minder sociale vaardigheden, zoals vergaderen, leren. Ook is er volgens hem weinig uitwisseling tussen studierichtingen. Zo staat het verenigingsgebouw van Nostradamus aan het Heerenwalleetje, naast die van Stenden. Maar omdat Stenden een elitaire club is en zij Nostradamus als een stelletje boeren zien, is er nooit contact.

Evenementen en uitgaan

Het culturele leven is in Leeuwarden niet echt zichtbaar, ondanks de vele activiteiten. Daar mag best wel wat meer promotie voor worden gemaakt. Hij bezoekt eigenlijk nooit lezingen of zo. Hij is wel eens naar theater Romein geweest tijdens een debat tussen studenten verenigingen over de komst van een Universiteit. Hij denkt niet dat Leeuwarden daar aan toe is. Maar goed, hoe meer studenten, hoe meer Leeuwarden een studiestad wordt en dat is goed.

In het weekend in Leeuwarden wil hij niet uitstralen dat hij student is. Dan komen de boeren naar Leeuwarden en die zijn heel negatief over studeren heeft hij gemerkt. Alternatieve plekken voor het weekend zijn er niet, dus doet hij zijn trui van de studievereniging maar niet aan, anders word je aangepakt. Vrouwen voelen zich vaak niet veilig in de stad 's avonds. Er is zelfs een tijd geweest dat

vrouwen geadviseerd werden niet alleen over straat te gaan. Dat is nu wel beter. Hij zelf voelt zich 's nachts ook wel eens onveilig. Dat is bij de Waag, daar staan veel buitenlanders. Daarvan heeft hij wel eens klappen gekregen.

Mental Map en ontmoetingsplekken

In het begin vond hij Leeuwarden wat klein, maar in de loop der jaren ontdekt hij steeds weer nieuwe dingen. De binnenstad is mooi en heeft veel leuke binnenplaatsjes en onbekende stukken, waar je heel goed kunt verdwalen. Dat is wel heel grappig. De Waag is een belangrijke plek en de Achmea-toren een handig oriëntatiepunt. De Blokhuispoort is heel mooi en ambachtelijk. Wat dat betreft vindt hij het nieuwe provinciehuis daar niet op aansluiten. Slechte kleuren vooral. Dat past niet in de historische

binnenstad. Potmarge is ook een heel mooi stuk. Daar zitten verrassend veel mensen. Ook gaat hij wel eens wandelen in de Prinsentuin (ook al is hij geen wandelaar), het is daar mooi groen. Het gedeelte bij Stenden komt hij nooit. Zijn vrienden heeft hij ontmoet via de studie en de introductieweek. Hij gaat vaak met ze naar bioscoop of biljarten en hij tennist aan de Van Loonstraat. Ook komt hij doordeweeks vaak in de sociëteit. Daar organiseren ze veel.

Na de studie wil hij naar de Randstad verhuizen, want veel toekomstmogelijkheden ziet hij in Leeuwarden niet. Ook qua werk niet. Hij merkt wel dat Leeuwarden echt op de kaart wil worden gezet. En dat is positief. Maar voor het trekken van nieuwe studenten moet je dat elk jaar weer doen.

Pytric

Pytric is 19 jaar en tweedejaars studente biologie aan de NHL. Ze woont in de buurt van Winsum bij haar ouders en reist dagelijks op en neer naar school.

Opleiding

Toen ze deze opleiding koos, heeft ze gekeken naar enkele sites van Stenden en Van Hall (verloskunde en landbouw), maar de opleidingen leken te pittig. Haar opleiding wordt deels in het Engels gegeven. Ze vindt dit wel goed, maar ook wel moeilijk want Fries is haar moedertaal. Later wil ze docente worden aan het VMBO, of de onderbouw van HAVO of VWO. Na deze opleiding hoeft ze geen vervolgopleiding te doen. Dat is volgens haar niet nodig om een baan te bemachtigen.

Huisvesting en mobiliteit

Leeuwarden is vanuit Winsum dichtbij en goed bereikbaar met het OV. Ze doet er ongeveer een half uur over met de bus. Financieel is het voordelig om thuis te wonen en het is ook een veilig gevoel. Ze staat erg kritisch tegenover zelfstandig wonen in Leeuwarden. Ze wil niet in een studentenhuis. Als het al moet dan in een appartementje voor haar zelf. Als studente vindt ze alleen de Vogelbuurt leuk om te wonen. Andere wijken zijn te ver weg, of te duur. Eventueel wil ze later, als ze een baan heeft in Leeuwarden, wel in Leeuwarden wonen. In Leeuwarden loopt ze, of gaat ze met de bus. De busverbinding is tot ongeveer half zes goed, om de tien minuten (lijn 12). Daarna wordt het slechter en heeft ze veel tijdverlies bij het overstappen.

Evenementen en uitgaan

Ze heeft weinig contact met (Oost-) Groningse klasgenoten en gaat ook nauwelijks met hen uit in Leeuwarden. Ze heeft de introductieweek niet gevolgd. Ze is ook geen lid van een studentenvereniging, vanwege de vele verplichtingen

die je dan hebt. Ze is sociaal nog erg gebonden aan Winsum en vrienden van vroeger.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Ze kende Leeuwarden al voordat ze er ging studeren. Ze winkelde er, haar Beppe woont er en ze ging er al naar de kapper. Toen ze er vroeger, rond haar 14e, met vriendinnen ging shoppen vond ze Leeuwarden een bruisende stad. Nu ervaart ze de stad chaotischer. Dat komt omdat overal ver- en gebouwd wordt. Ook vindt ze Leeuwarden iets kneuterigs hebben. Leeuwarden vindt ze meer een stad van werkende mensen dan een studentenstad. Er woont maar een klein percentage van de studenten in Leeuwarden. De meesten komen uit de omgeving.

Als ze met vrienden de stad in gaat, spreekt ze af bij het Zaailand, de uitstaphalte bij het gerechtsgebouw. Ze gaat wel naar de kroegjes/cafés in de Doelesteeg en de terrasjes in de Grote Kerkstraat en bij het Gerechtshof heb je het DE-café en verderop de Harmonie. Ze vindt het centrum leuk. In het weekend zijn Sneek en Franeker alternatieven om uit te gaan. Mooi vindt ze de Oldehove, de Waag en de Doelesteeg. Ook het Europaplein is mooi als de krokussen bloeien. Verder kent ze het Rengerspark en het Vossepark, maar ze wandelt alleen in het winkelcentrum, niet in het park.

Plekken die ze niet prettig vindt, zijn het straatje naast de McDonalds, waar de hoeren zitten. Ze is ook blij dat het Mercuriusplein weg is. Het (bus)station is een verschrikking vooral in de winter. Je kunt er niet schuilen en het is donker. Dat zouden ze moeten oppimpen met Friese kunst en de bussen opfleuren met werk van de studenten.

Chris

Chris is 24 en is vorig jaar afgestudeerd op de Thorbecke academie (Bestuurskunde en overheidsmanagement). In totaal heeft hij 3 jaar in Leeuwarden gewoond. Hij woont nu in Groningen. Hij heeft zijn studie op de RUG afgebroken en zoekt nu naar werk. .

Opleiding

Voordat Chris de studie in Leeuwarden begon, heeft hij zich uitvoerig laten informeren en is hij op verschillende scholen gaan kijken. Zijn keuze voor Leeuwarden is gebaseerd op de studie, niet op de stad. Hij vond dat de studie zich goed presenteerde en niet te groot was. Hij houdt niet zo van massaliteit.

Na twee jaar verhuisde zijn opleiding naar de Rengerslaan. Dat was prettig. Veel meer comfort, meer ruimte en ergonomisch. Daardoor kwamen meer studies in een gebouw en kwam je elkaar vaker tegen. Dat is beter voor je sociale contacten. Binnen zijn opleiding is de studentenvereniging Trias Politica erg actief. Daar heeft hij ook buitenlandreizen mee meegemaakt. Dat was geweldig. Zijn studie vond hij uitdagend en hij had een mooie stageplek bij Wetterskip Fryslân. Je kon ook naar het buitenland voor je stage. Nee, wat dat betreft waren er voldoende mogelijkheden. Dat komt ook doordat het Studiegenootschap veel dingen organiseert. Zowel inhoudelijk, maar ook stappen, e.d. Maar je bleef wel in hetzelfde straatje. Meer integratie van de 'bloedgroepen' lijkt hem wel een goed plan, want het is leuk om veel andersoortige mensen te ontmoeten.

Het gebouw waar hij in Groningen les had, was wel wat prestigieuzer en centraler gelegen dan het ultramoderne gebouw aan de rand van Leeuwarden. Dat mist stadsgevoel. Ook de bibliotheek in Groningen is vele malen beter.

Huisvesting en mobiliteit

Het eerste jaar heeft hij vanaf Emmeloord op en neer gereisd, maar dat kostte te veel tijd. Op kamers gaan wilde hij graag, maar het was best wel lastig om die stap te nemen. Het duurde ook wel even om een kamer te vinden, want door zijn handicap had hij behoorlijk wat eisen voor zijn kamer. Hij heeft veel moeten hospiteren, maar uiteindelijk heeft hij vlak bij school

wat gevonden. Hij deed alles op de fiets. Dat ging prima. Zijn kamer in Leeuwarden bevond zich niet in een studentenwijk. Dat was wel jammer. Liever had hij in een echt studentenwijkje willen wonen (zoals nu in Groningen), dan maak je veel gemakkelijker contact. Het voelt in Groningen ook meer studentikoos. Overal fietsen, overal reuring. Wat dat betreft is Leeuwarden veel te netjes, te aangeharkt.

Evenementen en uitgaan

In zijn vrije tijd ging hij wel eens naar de Doelesteeg, maar het meest kwam hij via de Studievereniging Trias Politica naar kroegen zoals 'De kleine Leeuwarder' of 'Het Leven'. Hij is hij ook wel eens in Club Noah geweest. Dat was druk en gezellig, maar hij kan zich de strenge beveiliging nog goed herinneren en al dat glas op de dansvloer. Nu hij in Groningen woont, gaat hij veel vaker uit dan toen. Dat ligt niet aan de stad, maar omdat hij er nu meer aan toe is dan destijds. Wel merkt hij op dat in Groningen elke dag van de week wat te doen is. Dat is in Leeuwarden niet het geval. In het weekend ging hij naar huis, want dan werd de stad overgenomen door jongeren uit de dorpen. Dan is het geen studentenstad meer. Groningen is gezelliger en leuker voor studenten, je hebt gewoon meer massa.

Naast uitgaan en de studievereniging ging hij ook vaak met de Sportpas zwemen in de Blauwe golf. Uit eten deed hij ook wel eens. Dan zocht hij naar plekken waar je goedkoop veel kunt eten. Pizzeria's, Tapas, enzo. Hoe exotischer hoe beter. Naar evenementen of optredens gaat hij niet. Dat is te massaal. Hij heeft wel eens politieke debatten bezocht, bijvoorbeeld een met Ernst Hirsch Ballin. Ook heeft hij meegedaan met de introductieweek in Sneek. Dat was wel essentieel voor zijn contacten en zijn aanmelding voor de studievereniging, maar de stad heeft hij pas later ontdekt.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Toen hij vanuit zijn ouderlijk huis dagelijks op en neer reisde naar Leeuwarden zag hij alleen het stukje tussen station en school. Dat was niet aantrekkelijk: alleen maar kantoren en de postbank. Toen hij op kamers ging, kreeg hij een beter beeld van de stad. De routes zijn er prima. Nee hij let niet op of het nou mooi is of niet.

Maar plekken die bijzonder zijn kent hij wel, zoals de Oldehove en de Kleine Kerkstraat. Dat zijn mooie oude plekken, die hebben sfeer. De Noordersingel is ook mooi, maar vooral lekker kort. Ook het Vossepark is dichtbij, maar dat "is er gewoon en je moet er doorheen". Irritant is het water. Dat is echt een barrière.

He Yang

He Yang (22) (roepnaam David) is vorige maand begonnen aan de master Watertechnology aan de Wetsus Academy, onderdeel van de Twente universiteit. Hij komt uit een miljoenenstad in China.

Legenda

Voning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100e route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

He Yang

Opleiding

David heeft zich in China via internet uitgebreid georiënteerd op een buitenlandse studie. Zijn voorkeur lag bij Nederland, Delft. Maar daar werd hij niet voor ingeloot en ook niet in Groningen. Dus is het Leeuwarden geworden. Ook al is de technologie in Delft veel verder ontwikkeld.

Zijn eerste maand in Leeuwarden bevalt goed. Veel nieuwe indrukken en een mooie, moderne werkomgeving bij Wetsus.

Hij had overigens niet verwacht dat de opleiding zo klein was met maar een beperkt aantal docenten. Er is een minimale bibliotheek en er zijn bijna geen Engelse boeken. Dat mist hij wel. Desondanks voelt hij zich bevoorrecht. Hoewel het "scholarship" van Wetsus niet kostendekkend is, had hij zonder dit nooit naar Nederland kunnen komen.

In China moet je zondags gewoon naar school, ook zaterdags. Daarom is zijn opleiding nu heel relaxed. Hij geniet er van. Hij merkt dat de Europese studenten veel gemotiveerder zijn dan de Chinese. Die willen gewoon dat papiertje, niet zozeer de kennis. Omdat de wiskundige kennis bij Chinezen van een hoger niveau is, is de opleiding best gemakkelijk. Ook al moet hij er nog inkomen, dat heeft hij al wel gemerkt.

Als hij een baan krijgt in Nederland dan wil hij wel blijven. Of dat Leeuwarden wordt, maakt hem niet uit. De mogelijkheden zijn hier aantrekkelijker dan thuis: beter salaris en minder corruptie.

Huisvesting en mobiliteit

Na zijn aankomst op Schiphol is hij met een taxi opgehaald en naar zijn studentenhuus gebracht. Dat was georganiseerd vanuit Wetsus. Het is een typisch Nederlands huis met een dak en zo. Het huis is alleen om te slapen, niet om te leven blijkbaar, want er is geen woonkamer. Liever had hij een modern appartement gehad.

Dan woon je met meer mensen bij elkaar (net als in China) en dan kom je nog eens iemand tegen bij de lift of in de gang. Nu staat hij soms op straat en ziet hij helemaal niemand! Wat hem wel bevalt aan het huis is dat hij zijn huisgenoten (de meesten uit de EU) om informatie kan vragen. Volgens He Yang is het voor studenten goed om meer bij elkaar te zitten. Dan kun je elkaar helpen en faciliteiten delen. Een centrale ontmoetingsplek met servicepunt zou erg handig zijn. Het is ook makkelijker vriendschappen sluiten en veiliger. Een hoog gebouw, zodat je weet waar je naar toe moet gaan, zou handig zijn. Het belangrijkste is dat de stad veilig is en dat de mensen vriendelijk zijn naar buitenlanders. Zijn indruk is dat dit in Leeuwarden goed zit. Mensen zijn hier aardig. De eerste week heeft hij meegedaan met de introductieweek. Dat was met allemaal andere mensen van Wetsus. Dat vond hij jammer, want hij had liever ook wat andere (Nederlandse) mensen willen ontmoeten. Het fietsen bevalt hem heel goed. De regels zijn goed en hij voelt zich veilig. Hij maakt plannen om met de trein ook andere steden te gaan bezoeken.

Evenementen en uitgaan

In zijn vrije tijd gaat hij winkelen of naar de sportschool. Die sportschool heeft hij gevonden via flyers van studiestad Leeuwarden. Verder veel via facebook of via apps. Daar heeft hij ook al wat andere Chinezen ontmoet. Die studeren op Stenden. Ook heeft hij mensen ontmoet via een bijeenkomst die de gemeente organiseert voor internationale studenten. Die zijn hier al wat langer en zij zijn allemaal positief over Leeuwarden. Hij haalt de meeste informatie bij hen vandaan. Aan de regen moet hij nog erg wennen en aan het eten ook. Het congres in de Harmonie over watertechnologie was drie dagen en ontzettend interessant. Ze organiseren het elk jaar.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Het beeld dat hij van Leeuwarden op internet kreeg was overigens heel anders dan hoe de stad er in het echt uitziet. Dat komt omdat op de website allemaal foto's staan van Amsterdam. Dat is een ander soort stad en dat heeft hij intussen door. Leeuwarden is in zijn beleving maar een klein dorp. Met mooie huizen dat wel, maar ze zijn allemaal hetzelfde: zelfde hoogte, allemaal een dak. Daardoor vindt hij het niet erg gemakkelijk om hier dingen te vinden. Een postkantoor bijvoorbeeld. Hier is er maar één! In zijn thuisstad zit op elke straathoek wel een kantoortje waar je dingen kunt regelen. Hoewel hij, voor hij vertrekt, op de kaart kijkt, verdwaalt hij gemakkelijk in de stad. Er is namelijk geen enkele rechte straat! Als hij ergens naar toe moet zoekt hij op internet of op de kaart die hij van Wetsus heeft gekregen. Voor de belangrijkste winkels (toko) heeft hij wel wat verder moeten zoeken. Daar heeft hij een oproepje voor geplaatst op internet. Hij oriënteert zich op de hoge gebouwen bij het station en de scheve toren. Maar hij heeft meer oriëntatiepunten nodig! Het

zou al heel erg helpen als elke straat een straatnaam heeft. Maar dat is niet zo en de borden zitten telkens op andere plekken/hogtes. Dat kost veel moeite en tijd in het begin. Hij houdt vooral van de natuur buiten. Niet in de stad. Leeuwarden is wat dat betreft wel saai. Alle bomen zijn dezelfde. De kanalen zijn mooi. Je kunt er leuk langs lopen, maar het water is wel vies. Dat mag wel schoner. Wat hij echt lelijk vond in de stad waren de urinoirs. Hij wist eerst ook niet wat het waren.

Als hij in China vrij is dan doet hij andere dingen dan hier. In China gaat hij naar karaoke of naar feestjes bij mensen thuis. Niet in cafés of bars. Daar is hij nog nooit in zijn leven geweest. Omdat zijn kamer geen gezamenlijke ruimte heeft, ontmoet hij vrienden nu elders. Bij vrienden die wat meer ruimte hebben. Wel is hij een keer naar een concert geweest bij de Oldehove. Maar de muziek vond hij saai en na een paar uur had hij het wel gezien. Op zondag zijn de winkels dicht. Daarom is het heel saai in de stad. Dus gaat hij sporten. Soms wel een hele dag.

Stefan

Stefan is 26 jaar en is bezig met zijn promotieonderzoek op Stenden Hogeschool, over Toerisme en ruimtelijke ontwikkeling. Hij heeft gestudeerd aan de RUG en is daar nog altijd aan verbonden. Hij woont in Groningen.

Legenda

Woning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100ie route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Opleiding

Van zijn collega promovendi is hij een van de weinigen die niet in Friesland woont. Dat vindt hij prima, geen bezwaar. Als opleiding heeft Stenden hem verrast. De school trekt veel buitenlanders aan en die ervaart hij als een gemotiveerde groep studenten. Van een zesjescultuur is dus geen sprake. Maar goed, na de studie gaan ze allemaal weer verder. Hier zijn wat dat betreft geen toekomstperspectieven. Je moet wat hebben om te promoten, voor je wat gaat promoten. En dus moeten er vooral meer carrièremogelijkheden (meer promotieplekken) in de stad zijn. Als er een conjunctuurgevoelige sector is, dan is het wel het toerisme.

De match tussen Stenden en RUG vindt hij succesvol. Het zijn natuurlijk heel verschillende soorten mensen, maar dat verrijkt elkaar. Je kunt de theorie aan de praktijk koppelen. Dat heeft een meerwaarde, zeker in het toerisme. Daar wil men geen abstract verhaal horen. Dat ik daar aan bij kan dragen voelt goed. Als ze dit verder willen stimuleren, zijn er wel meer faciliteiten nodig. Bijvoorbeeld abonnementen of vakliteratuur. Dat moet hij nu in Groningen lezen.

Infrastructureel ligt er geen probleem. De verbindingen zijn goed, de afstanden klein. Maar het gaat om het bijeenbrengen van de juiste mensen door bijvoorbeeld symposia. Dat mensen weten wat je doet en dat er raakvlakken zijn waarop je elkaar kunt aanvullen. Dan heb je wat. Daar is nog een grote slag te slaan, want de sfeer tussen Stenden en NHL is echt afstandelijk. Dat geldt ook voor de provincies Fryslân en Groningen. Het zijn allemaal eilandjes, terwijl ze weten dat ze afhankelijk van elkaar zijn.

Huisvesting en mobiliteit

Stefan reist twee á drie keer per week van Groningen naar Leeuwarden. Dat doet hij met de trein. Vanaf het station

loopt hij meestal naar Stenden. De bus neemt hij alleen bij slecht weer. Omdat zijn sociale netwerk zich in Groningen bevindt, blijft hij in Groningen wonen. Ook veel studenten uit de regio ziet hij elke dag op en neer reizen naar Leeuwarden. Die gaan hier echt niet wonen. Daarvoor is de treinverbinding te goed. Maar als hij hier een volledige aanstelling zou krijgen, wie weet. In dat geval zou hij een zelfstandig woonhuis zoeken, liefst aan de rand van het centrum en als het kan met een tuintje.

Evenementen en uitgaan

Na werktijd gaat hij met collega's nog wel eens bij de Walrus zitten. Dat kent iedereen en het heeft een groot terras, dus er is altijd wel een plekje. Verder gaat hij vrij functioneel door de stad. Wel gaat hij af en toe winkelen. Hij was positief verrast door het winkelaanbod. Hij is op de hoogte van evenementen in Leeuwarden; de Harmonie zal vast wel een leuke programmering hebben, maar hij is toch op Groningen gericht. Veel mensen weten niet wat er allemaal in Leeuwarden gebeurt. Daar zouden ze wel meer aandacht aan mogen besteden. Van de dingen die hij gezien heeft, zijn hem de hekken opgevallen die de gemeente had neergezet. Zo maak je een stadsevenement toch niet aantrekkelijk?

Mental Map en ontmoetingsplekken

Voordat hij hier begon had hij geen beeld van Leeuwarden. Toen hij de stad voor het eerst binnenkwam was dat geen aangename entree. Dat was via het Zaailand, en het station is ook maar zozo. Maar de binnenstad is verrassend leuk. Daarom loopt hij vaak verschillende routes, met name de Prinsentuin, het water en langs de oude pandjes rondom de Jacobijnerkerk. Hij ervaart Leeuwarden wel als een studentenstad. Je ziet verrassend veel jongeren op straat namelijk. Maar een

campusgevoel is er niet echt. De scholen zijn een beetje eilandjes en er bestaat geen gemeenschappelijk gevoel.

Tieneke

Tieneke is 17, komt uit Haulerwijk en studeert Bestuurskunde op de Thorbecke Academie van het NHL. Ze woont op kamers in een buitenwijk.

Legenda

Voning	Onaan trekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100ie route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Tieneke

Opleiding

Dat Tieneke de Thorbecke Academie wilde doen, wist ze al vanaf haar 15e. De studie bestuurskunde wordt op drie andere locaties aangeboden, maar Leeuwarden is het meest dichtbij. Het staat ook goed aangeschreven. Daarom heeft ze hiervoor gekozen. Ze ziet de opleiding als een opstapje naar haar uiteindelijke studie: internationale betrekkingen. Na haar P wil ze op de universiteit Groningen gaan studeren, want de vervolgstudie zit helaas niet in Leeuwarden. Dat past voor haar gevoel ook niet bij de cultuur en identiteit van Friesland. Daar heeft ze zelf ook last van, want maar 30% van haar klasgenoten komt uit Friesland. Als die dan onderling Fries praten dan straalt dat niet iets van kwaliteit uit. Sterker nog, er is gelijk commentaar. Groningers willen daar niets mee te maken hebben is haar ervaring en dat snapt ze wel.

Ze zit bij een studentengenootschap, Triodos Politica. Die organiseren regelmatig borrels enzo. Dus daar ontmoet ze de meeste van haar vrienden. Daar kan ze ook gemakkelijk even aankloppen als ze vragen heeft. De kantine in de NHL is verschrikkelijk. Daar komt ze nooit. Prijs/kwaliteit dat kan niet uit daar. Bovendien is het veel gedoe. Je moet een NHL pasje hebben en die moet je steeds opladen. Nee, dan loopt ze sneller even naar Stenden, als ze gezellig wil lunchen.

Huisvesting en mobiliteit

Omdat naar Leeuwarden met de bus eigenlijk niet te doen was, is ze op kamers gegaan. Net als haar studie heeft ze dit goed uitgezocht. Ze is in februari al begonnen met zoeken (via internet) en heeft nu een perfect plekje. Niet duur en lekker ruim. Ze zit dicht bij twee supermarkten. Heel handig, alles om de hoek. Ze zit in een gewone woonwijk (Aldân). Daar is ze blij mee, want dan heeft ze geen afleiding en kan ze zich volledig aan

haar studie wijden. Als ze begroet wordt in haar woonwijk, dan vindt ze dat fijn. Dat voelt als thuis. Een goed sfeertje. Alles in de stad is goed te fietsen. Dat vindt ze ook leuk, want het is een supermooie stad. Dan zie je nog eens wat. Maar meestal gaat ze langs het centrum, want dat gaat toch het snelst.

Evenementen en uitgaan

Ze heeft niet meegedaan met de introductieweek. Die informatie bereikte haar te laat. Maar in haar studentenhuus leert ze ook veel mensen kennen. Die zijn van Van Hall en Stenden voornamelijk. Met de een heeft ze meer een klik dan met de ander. Ze hebben een kleine woonkeuken, net iets te klein eigenlijk om samen te eten ofzo. In de binnenstad komt ze eigenlijk alleen met het uitgaan. Als ze gaat shoppen, gaat ze sneller naar Groningen. De winkels vallen hier ook wat tegen. Alleen maar heel klein. Liever heeft ze een hele grote winkel waar alles is.

Qua festivals en kroegen is er wel genoeg te doen. Ze is naar LEIB geweest. Dat was heel leuk, maar het was wel heel vroeg afgelopen. Twaalf uur of zo. Dus daarna viel de groep helemaal uiteen. De een ging naar die kroeg en de ander weer ergens anders naartoe.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Al was ze bij aanvang van de studie vaker in Amsterdam geweest dan in Leeuwarden en ziet ze Groningen als 'haar' stadje, toch bevalt Leeuwarden haar boven verwachting goed. Leeuwarden is eigenlijk gewoon een groot dorp. Veel laagbouw gelukkig. Dat maakt het wel gemoedelijk. In het begin kon ze niets vinden in de stad. Dus had ze in het begin het navigatieapparaat van haar vader geleend en is ze zo door de stad gefietst. Anders was ze veel te veel tijd kwijt, daar liep ze wel tegenaan. Maar nu laten haar huisgenoten de leuke routes

zien en redt ze zich aardig. Die desoriëntatie komt ook doordat geen enkele weg recht is. Als ze naar school fietst, volgt ze een heel leuk en snel weggetje: het Potmargepad. 's Nachts neemt ze een andere route, dan voelt ze zich niet veilig. In de stad heeft ze dat ook bij de Voorstreek en de Weaze. Het Vliet is het niet leuk om te fietsen. Daar zit een oosterse markt en dat soort winkels. Ze zijn er flink aan het klussen, dus dat komt vast wel goed uiteindelijk. Toch komt ze er echter geregeld omdat ze dan naar de Centrale gaat. Daar zitten behoorlijk wat studenten-proof winkels, zoals de Action en de Xenos.

Ze ontmoet haar vrienden op school of ze zitten in Wouters, Hemmingway en in Mr. Jones. Die laatste is enigszins een gay-tent, maar wel leuk. Verder gaat ze binnenkort met haar zus naar de Oostersingel naar het theater. Even stappen in de Doelesteeg, dat hoort er natuurlijk bij. En sporten natuurlijk, straks als ze haar Sportpas heeft. Ze gaat ook veel naar de openbare bibliotheek, want ze houdt van lezen. Het handige is dat ze de boeken uit Haulerwijk hier ook kan inleveren. Het is ook een mooi gebouw.

Ruud

Ruud is 24 jaar oud, komt uit Tynaarlo en is vierdejaars student bestuurskunde aan de Thorbecke Academie van het NHL

Legenda

Woning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100ie route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Opleiding

Voordat Ruud met zijn studie begon, heeft hij zich via internet georiënteerd. Omdat hij niets met Leeuwarden had, was hij ook niet bekend met de Thorbecke Academie. Maar na het bezoeken van een open dag, kreeg hij er wel een goede impressie van en de sfeer beviel. Hij vindt het prettig dat de studie niet zo'n Friese identiteit heeft. Daar was hij vooraf wel even bang voor. Zijn studie zit in het nieuwe NHL gebouw. Dat gebouw vindt hij mooi, modern en biedt meer mogelijkheden dan het oude gebouw. Je kunt overal goed zitten en werken, er zijn betere voorzieningen en er is een prettige sfeer. Bijzonder vindt hij het feit dat zijn studentenvereniging Trias Politica in het gebouw een eigen ruimte heeft. Hij voelt zich daardoor serieus genomen en is er ondanks de clustering van opleidingen en de grote schaal van het gebouw toch het 'Thorbecke gevoel'. Hij ervaart het als een merk, waarmee je je kunt onderscheiden.

De opleiding daagt hem goed uit. Dat vindt hij belangrijk. Het is natuurlijk geen Universiteit, maar het niveau doet niet onder. Het is anders. Meer praktijkgericht, minder theoretisch. Ook organiseert de opleiding (of zijn eigen studievereniging) politieke debatten. Dat motiveert hem sterk. Hetzelfde geldt voor het aanbieden van goede stageplekken en subsidie voor (buitenlandse) uitwisselingen. Hij vindt dat erg belangrijk.

Hij heeft geen contacten met studenten van andere opleidingen in de stad. Ja, via zijn huisgenoten soms, maar verder nee. Toch heeft hij het gevoel dat Leeuwarden als studiestad veel te bieden heeft. Dat zou de stad meer moeten uitdragen en andersom zouden de scholen voor zijn gevoel meer verbondenheid met de stad moeten tonen. Dan ontstaan er in de stad wat meer intellect en elan. Dat zou volgens hem meer gemotiveerde studenten

kunnen opleveren. Wat dat betreft is het UCF een gouden greep.

Huisvesting en mobiliteit

Ruud heeft nooit overwogen om tussen Tynaarlo en Leeuwarden te gaan pendelen. Hij wilde graag op kamers. Zijn kamer bevindt zich in een van de mooiste wijken van Leeuwarden (Vosseparkwijk). Daar is hij heel blij mee, want het is een straatje waar veel andere studenten zitten. Zowel het centrum als de school is vanaf daar goed bereikbaar. Hij pakt meestal de fiets. Hij heeft het niet als lastig ervaren om een kamer in de stad te vinden. Er zijn genoeg kamers en er is genoeg doorstroming.

Ondanks dat hij heel positief is over de stad, verwacht hij niet dat hij in Leeuwarden zal blijven. Na zijn studie wil hij werk zoeken, waarschijnlijk richting de Randstad. Daar gebeurt het. Maar als hier mogelijkheden zijn voor een interessante deeltijdstudie, dan zou hem dat wel wat lijken. Dan zou hij wel blijven. Studentenhuisvesting daarbij clusteren is ook een meerwaarde. Dan gebeurt er wat meer.

Evenementen en uitgaan

Tijdens zijn studie is Ruud actief geworden in Trias Politica, de studentenvereniging van de Thorbecke Academie. Met deze groep medestudenten gaat hij vaak even wat drinken. In het weekend is dat gewoon bij vrienden thuis. Dan zijn er in de binnenstad veel 'boeren' uit de omgeving. Ruud ervaart deze groep als agressief en ontwijkt ze daarom liever. In Groningen kom je dat niet tegen weet hij. Daar heb je een betere spreiding van gelegenheden en meer kroegen voor verschillende mensen.

In Leeuwarden worden naar zijn mening voldoende evenementen georganiseerd. Hij gaat ook wel eens naar een voorstelling in de Harmonie. Er is genoeg

te doen en voor zijn gevoel doet de gemeente erg haar best om er iets van te maken. Maar ja, het blijft wel Leeuwarden: het is altijd een beetje van hetzelfde. Net als bij Noah. Daar draaien altijd dezelfde Dj's. Een plek waar hij graag komt is café 'de Bak' bij de Blokhuispoort. Hij vindt het er ongedwongen en relaxed.

In zijn vrije tijd blijft hij vrijwel altijd in de binnenstad van Leeuwarden. Daar is voldoende te doen en dus heeft hij geen behoefte andere steden te bezoeken. Ook al bezoekt hij niet heel veel culturele dingen in de stad, hij vindt het wel belangrijk. Dat komt omdat dat soort activiteiten levendigheid brengt en dat is altijd goed.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Zijn eerste indruk van Leeuwarden was met het zien van de Achmea-toren: wel indrukwekkend en stedelijk. Na een periode van acclimatiseren is hij na vier jaar goed bekend en voelt hij zich met Leeuwarden verbonden. Hij is zich bewust van de vele oude gebouwen in de binnenstad en waardeert de mooie parken. Hij

ervaart ook dat de stad steeds levendiger wordt, bijvoorbeeld door het open stellen van de Blokhuispoort. Ja, de gemeente is goed bezig.

Ruud vindt de binnenstad van Leeuwarden mooi. Hij is zich er erg van bewust welke routes in de binnenstad leuk en bijzonder zijn. Met name de Oostersingel is geliefd en de Blokhuispoort. Vrienden ontmoet hij graag daar, maar ook thuis, op school, Mr. Jones, Dikke van Dale, Hemmingway en natuurlijk de Doelesteeg. Met mooi weer gaan ze naar de Prinsentuin of fietsen ze naar de 'Groene Ster'. Ja, hij heeft zijn weg in de stad wel gevonden.

Van de buitenwijken in Leeuwarden is hij niet onder de indruk. Omdat vrienden er wonen komt hij daar regelmatig. Hij ervaart het als vies en achterstallig. Jammer genoeg zijn alle sportvoorzieningen (bereikbaar met de Sportpas) ook buiten het centrum. Die zouden volgens hem geclusterd moeten worden bij school of in de binnenstad.

Kornelis en Nienke

Kornelis (19) en Nienke (18) studeren beiden Milieukunde op het Van Hall. Ze zijn eerstejaars. Nienke woont in Jellum en Kornelis in Dokkum. Beide bij hun ouders.

Legenda

Woning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100% route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Kornelis en Nienke

Opleiding

Voor beiden was de bereikbaarheid van school met het openbaar vervoer belangrijk bij de keuze van de studie. Nienke kende de stad al omdat ze hier ook haar middelbare schooltijd heeft doorgebracht. Ze heeft nog een studie in Groningen overwogen, maar dat was toch wel een hele grote stad. De studie bevat ze tot nu toe goed. Alle lessen zijn mooi dicht bij elkaar en je kunt er goed werken. Over doorstuderen hebben ze nog niet nagedacht.

Huisvesting en mobiliteit

Beiden pendelen dagelijks op en neer naar Leeuwarden. Nienke op de fiets, Kornelis per bus. Dat is goed te doen en de bussen gaan vaak genoeg. Het station is dichtbij dus je hoeft maar een stukje te lopen tot school.

Voor Nienke zijn de fietsroutes naar de stad prima. Ze fietst op de heenweg een andere route dan terug. Dat maakt het afwisselend. 's Avonds mag Nienke niet alleen naar huis fietsen van haar ouders, dan wordt ze opgehaald of gaat ze met de auto.

Evenementen en uitgaan

Op donderdag is Leeuwarden echt een studentenstad. Ja dan gaat Nienke 's avonds nog wel eens de kroeg in, samen met de koopavond is het dan gezellig en zie je veel studenten. Winkelen is aan Kornelis niet besteed, wat ie nodig heeft haalt ie in Dokkum. Daar heb je van alles een winkel, dus dat is genoeg. Maar in Café de Bras, naast Dikke van Dale is ie wel eens geweest. Maar echt stappen

doen ze thuis, met hun vrienden daar. Hier is het soms lastig vrienden maken, want iedereen spreekt Nederlands. En omdat wij Fries praten, vinden ze ons al gelijk boeren. Maar laat ze maar denken, dat kan ons niets schelen. Je trekt daarvoor wel snel naar elkaar toe.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Kornelis was eigenlijk nog nooit in Leeuwarden geweest; ja eens naar de film met vrienden in de auto. Maar verder, nee het ging hem om de inhoud van de opleiding dat ie er nu zit.

De binnenstad is wel mooi, maar ze hebben er niets mee. Ze komen er haast nooit. Op gebouwen letten ze niet. Ja de Waag kennen ze, daar komen ze wel eens langs als ze boeken moeten kopen. Lelijke plekken zijn er niet, of tenminste niet dat het hen opvalt. Ze lopen of fietsen langs de kortste route. Dat is langs de Schrans en dat paadje achter de Leeuwarder Courant. Het station is op zich prima, maar ze hebben er niet eens een klok; de zitplekken zijn zo, dat je net niet kan zien wanneer de bussen aankomen. Daar heeft hij zich erg over verbaasd.

Hij ontmoet veel vrienden op het station, omdat zij ook de bus naar Dokkum nemen. De bussen gaan om het kwartier zowat, dus dan wacht je op het perron. Even samen iets drinken of zo doen ze nooit.

Beiden hebben ze rijlessen in Leeuwarden gehad. Dan zie je wel wat meer van de stad en dat is niet zo mooi. Hier wonen, dat lijkt ze niets. De school is de plek waar ze het meeste zijn.

Kyra en Lucy

Kyra (20) komt uit Duitsland en studeert sinds een paar weken in Leeuwarden. Ook Lucy (17) is net in Leeuwarden. Zij komt uit Zoetermeer. Ze studeren beiden Dierenmanagement aan het Van Hall en zitten op kamers.

Legenda

Voning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100ie route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Kyra en Lucy

Opleiding

Beiden blijken uitvoerig te hebben gezocht naar deze studie. Andere opleidingen (Lucy heeft ook gekeken naar Barneveld) waren gericht op dierenproductie en dat wilden ze beslist niet. Een hele bewuste keuze kortom om voor non-productie dierenmanagement te kiezen. Dat Kyra daarvoor naar een ander land moest en een andere taal moest leren is intensief, maar tot nu toe de moeite waard.

Alle lessen zijn bij elkaar in een gebouw. Ze hebben af en toe excursies. Zo zijn ze naar Ureterp en Donkerbroek geweest. Dat is leuk en interessant, maar het kost allemaal extra geld. Voor Kyra, die geen studiefinanciering of OV studentenkaart heeft, is dat heel lastig. Ze zijn veel op school, ook als ze geen lessen hebben. Dan ontmoeten ze elkaar groepsgewijs om opdrachten te doen. Soms is het er druk, vooral in de mediatheek. Daar zijn ze aan gewend, thuis maken ze hun huiswerk immers ook met muziek aan.

Huisvesting en mobiliteit

Beiden zijn voor het eerst op kamers en moeten nog erg wennen aan het studeren op het HBO. Maar leuk en spannend is het zeker. Kyra heeft een kamer gevonden in het centrum. Eerst had ze een kamer verder weg, maar dit is makkelijker, vlak bij school. Lucy heeft een kamer in de buitenwijk Aldân. Lekker goedkoop. Je moet er wel even naar zoeken, maar als je er zelf achteraan gaat heb je hier zo wat.

Lucy vindt het prettig dat ze in een gewone woonwijk woont. Is het tenminste een beetje zoals thuis en wordt ze niet teveel afgeleid. Bovendien zou ze zich anders niet op haar studie kunnen concentreren. Gelukkig is de AH XL dichtbij en ook een Aldi. Dus alles wat ze nodig heeft kan ze wel vinden. Haar huisgenoten helpen haar op weg met tips als ze dingen niet weet. Dat is heel prettig en met de fiets vindt ze alles wel.

Evenementen en uitgaan

Er is in Kyra haar ogen meer dan genoeg te doen in de stad; dus het is overal leuk. Voor Lucy is er ook genoeg te doen, maar dat komt omdat ze nog aan het op jezelf wonen moet wennen. Zelf boodschappen doen, zelf koken, afwassen, jezelf redden zeg maar, dat kost enorm veel tijd en energie. Bovendien gaat ze elk weekend nog naar huis omdat ze daar een bijbaantje heeft. Ze zoekt nu hier een baantje, maar het is lastig inschatten of ze daar door de week tijd voor heeft. Ze weet immers nog niet hoe zwaar de studielast wordt. Kyra blijft, om financiële redenen, in de weekenden in Leeuwarden. Dan valt het haar op dat het rustig is. Niet zo luidruchtig als in andere steden. Dat is fijn, want dan kan ze doorstuderen of juist niets doen en uitslapen.

Al is Kyra nog maar net in Leeuwarden gearriveerd, ze heeft plannen bij de vleet. Ze wil straks naar musea, sporten en ze heeft ook al gezocht naar een manege in de buurt. Maar die heeft ze nog niet kunnen vinden. Ze oriënteert zich via internet waar en wanneer iets te doen is in de stad. Zo is ze ook bij het LEIB festival geweest. Was niet echt haar muziek, maar verder wel gezellig. Wel vroeg afgelopen viel haar op

Beiden hebben meegedaan aan de introductieweek en beiden zijn nu lid van de studentenvereniging Osiris. Daar zijn maar een beperkt aantal plekken, dus ze zijn blij dat ze een plek bemachtigd hebben. Ze komen minimaal 1 keer in de week in de sociëteit, dat is bij de Waag, en er wordt daar van alles georganiseerd. Daar ontmoeten ze hun vrienden. Maar verder de stad in? Nee, nog niet. Hun huisgenoten komen van andere hogescholen, o.a. van Stenden. Die hebben een eigen soos, naast die van Osiris.

Mental Map en ontmoetingsplekken

De eerste indruk van Leeuwarden is bij

beiden positief. Het is er prettig omdat het niet zo is volgebouwd. Het deed de moeder van Lucy aan Leiden denken. Voor Kyra is het een behoorlijk grote stad, maar dat komt omdat ze uit een heel klein dorpje komt. Maar ook zij voelt zich hier prettig. Er is genoeg 'lucht', er is water en de huizen zijn niet zo hoog. Ook vinden ze de stad schoon.

Het centrum heeft mooie gebouwen, vooral de Oldehove is hen opgevallen. Maar eigenlijk heeft het niet hun interesse die architectuur, enz. De natuur en het landschap zijn veel mooier. Ze voelen zich veilig in de stad. Tijdens de introductieweek is hen echter wel verteld dat je 's avonds niet achter de McDonalds moet komen. Dat het daar niet veilig is.

Jara

Jara is 18 jaar en eerstejaars op de Popacademie. Ze woont in Hurdegaryp.

Legenda

Woning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
Mooie route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Opleiding

Bij haar oriëntatie naar een geschikte studie heeft Jara ook op de Rockacademie in Tilburg gekeken, maar dat was te gefocust. Het Conservatorium is te gestructureerd. Op deze opleiding moet ze heel zelfstandig werken. Er is weinig structuur en je moet zelf veel regelen, bijvoorbeeld individuele zangles of pianoles. Maar dat hoort erbij. De faciliteiten op school zijn goed. Om toegelaten te worden tot de Popacademie moet je auditie doen. Dat garandeert wel kwaliteit. Omdat de school in Leeuwarden zit, doen er niet veel mensen auditie. Er lopen wel wat Brabanders en Zeeuwen rond, waardoor het gelukkig niet alleen maar Fries is. De Popacademie zou zich meer moeten promoten.

Buiten de school is er in Leeuwarden weinig oefenruimte. Als je goed zoekt is er via-via, of via sociale media wel oefenruimte te vinden. De Popacademie is veel leuker dan de NHL, veel persoonlijker. Het is net een grote woonkamer. NHL is zo gestroomlijnd en strak, dat is niet gezellig.

Huisvesting en mobiliteit

Ze reist met de trein in 10 minuten naar Leeuwarden. De route naar school is te doen, maar leuk is anders.

Als de opleiding blijft bevallen overweegt ze om in Leeuwarden op kamers te gaan. Liefst een kamer dicht bij het centrum, bijv. aan de Harlingerstraatweg of de Groningerstraatweg. Straten met een leuke sfeer en gezellige, beetje oude huisjes. Een historisch huis heeft haar voorkeur, maar een niet te dure kamer in de nieuwbouw zou ze evt. ook overwegen.

Evenementen en uitgaan

De introductieweek was geslaagd. Vooral omdat het alleen met mensen van de eigen opleiding was. Mede daardoor

voelt ze zich heel erg thuis. Ze gaat naar muziek of theater wanneer het er is. Er zouden wel meer evenementen georganiseerd mogen worden. Qua muziek is er weinig te doen in de stad. Alleen in café Scooter's eigenlijk. Daar kun je soms zelf muziek maken. Alleen de Harmonie is top, Romein is meer voor bandjes. Ze gaat veel naar Parnas (centrum voor de kunsten). Erg jammer dat het nu dicht gaat. Als sport danst ze in de jeugdtheaterschool. Daar loopt ze altijd naar toe. Ze vindt het wel prettig dat alles verspreid ligt. Dan heeft ze hier haar studieleven, daar haar werkleven en daar haar vrienden. Groningen en Amsterdam zijn alternatieven om uit te gaan. Hoewel er in Groningen meer studenten zijn, is het verschil tussen Groningen en Leeuwarden niet zo groot. Ze voelt zich op beide plekken evenveel thuis. Ze voelt zich 's nachts in Amsterdam veiliger dan in Leeuwarden. Vooral bij het Gouverneursplein, daar hangt altijd van dat grut rond. Dat valt op, omdat er 's avonds niet zo veel gebeurt.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Ze is niet alleen vanwege school op Leeuwarden georiënteerd, maar ook door werk en sporten. Daardoor komt ze veel in het centrum, elke dag wel even. Ze komt dus veel op het station. Dé plekken van Leeuwarden zijn met mooi weer: de Prinsentuin en de terrassen bij de Nieuwstad en verder de Achmea-toren. Ze loopt altijd via de Doelesteeg naar de stad. Ze vindt de Doelesteeg eigenlijk geen goede entree naar het centrum. Het winkelaanbod in Leeuwarden vindt ze o.k. De Dikke van Dale of de Doelebar zijn haar vaste stekken. Het uitgaansleven in Leeuwarden is niet fantastisch. Het gaat vroeg dicht, om 2 uur al. En bijvoorbeeld in de Doelesteeg zijn veel van die hele jonge meisjes. Daar heeft ze niet veel te zoeken.

Alexandra

Alexandra 24 jaar, is tweedejaars Masterstudent bij Wetsus. Ze komt uit Roemenië en loopt in het kader van haar opleiding thans stage bij Vitens in Leeuwarden. .

Legenda

Woning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100% route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Opleiding

Na haar vierjarige universitaire opleiding in Boekarest wilde Alexandra zich inhoudelijk verder verdiepen. Ze zocht een studie die aansloot op haar achtergrond Chemical Engineering. Via haar universiteit kwam ze achter de studiemogelijkheden in Leeuwarden. Dat paste precies en bood ook goede toekomstmogelijkheden in Roemenië.

De studie is pittig, maar best goed te doen. Het was vooral de Engelse terminologie waar ze in het begin wat moeite mee had. En ja, het is best veel leren soms. Maar dat is ze gewend. Haar studiegenoten komen van heinde en verre. Dat vindt ze leuk, maar liever zoekt ze de Nederlandse cultuur op. Zo heeft ze zichzelf Nederlands aangeleerd.

Binnen de opleiding zijn er genoeg mogelijkheden om kennis op te snuiven en te debatteren. Daarvoor gaat ze naar of zijn er uitwisselingen met de universiteit Twente of Wageningen. Wanneer er na deze master een PHD positie vrijkomt in Leeuwarden (wat ze zeer waarschijnlijk acht) gaat ze die zeker doen. Die continuïteit lijkt haar prettig. Een minpunt in de opleiding vindt ze het feit dat ze voor haar eindthesis maar weinig keuze heeft qua docenten en onderwerpen. Een campus waar meer studies gebundeld zijn en je andere onderzoekers zou kunnen treffen, spreekt haar daarom zeer aan.

Huisvesting en mobiliteit

Alexandra heeft een kamer in de binnenstad, op de Emmakade. Ze woont er samen met studiegenoten van Wetsus. Haar opleiding had dat al geregeld. Dat heeft zij als erg prettig ervaren. Anders had ze op internet moeten zoeken. Haar huis bevalt goed. Niet in een drukke omgeving, dus ze kan goed studeren. Wel zou ze graag een woonkamer willen hebben waar ze vrienden kan ontvangen. Daar is haar kamer nu te klein voor.

Vrienden van haar wonen aan de Mondriaanstraat. Daar zou ze echt niet willen wonen. Te veel arme families, met veel kinderen bij elkaar.

In de binnenstad doet ze alles met de fiets en ze vindt dat aangenaam. Ze voelt zich verbonden met de stad en zou hier wel willen blijven. Maar ze weet niet echt hoe het verder loopt.

Evenementen en uitgaan

Alexandra heeft via het sporten in Leeuwarden veel Nederlandse vrienden gemaakt. Basketbal, aerobics, fitness dat zijn de plekken waar ze mensen ontmoette. De Sportpas was daar handig bij. Maar nu speelt ze op hoog niveau mee in het basketbalteam. Ze is bijna de enige buitenlander in het team, maar dat vindt ze juist erg gezellig.

Ze gaat regelmatig naar concerten en andere culturele activiteiten, maar zoekt ze niet vooraf uit. Ze is niet echt een planmatig persoon betreffende dat soort zaken en wacht gewoon tot ze er zijn. Of ze gaat, hangt af van het feit of er iets te doen is en of het gratis is of niet. De prijs is belangrijk om mee te nemen in de overweging. Mede uit die overweging gaat ze bijna nooit uit eten. Ook in het weekend doet ze niet veel bijzonders. Veelal blijft ze in de stad. Uitrusten.

In het begin van haar opleiding heeft ze deelgenomen aan de introductieweek. Het was een leuke en bruikbare ervaring om de stad en de mensen te leren kennen, maar ook om de cultuur te leren kennen.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Alexandra beleeft Leeuwarden als een levendige stad met veel ruimte en groen. Ze vindt het prettig om door de stad te fietsen. Om de stad te ontdekken verandert ze haar route geregeld. Wel ontwijkt ze de grote wegen en donkere paadjes. Ze komt regelmatig in de oude stad om

film te kijken en uit te gaan en te drinken. Populair zijn café Scooter's en een Espresso bar vlakbij het gemeentehuis. Ze zoekt deze plekken graag op omdat er een goede sfeer hangt en het leuke mensen zijn. Ook het winkelcentrum bezoekt ze graag. De grachten daar blijven bijzonder. Ook zoekt ze vaak de parken in de stad op.

De stad is mooi qua architectuur (de Blokhuispoort bijvoorbeeld), maar innoverend is het niet. Eerder harmonisch, vredig en schoon. Een paar nare plekjes

kent ze ook. Bijvoorbeeld bij de Albert Heijn bij de Emmakade en rond de Weaze. Daar staan wel eens groepjes die ze liever vermijdt. Wat haar vooral in de stad opvalt is dat er buiten club Noa en Fire weinig plekken zijn waar je naartoe kunt gaan. Ze is van mening dat er wel wat meer gespreid kan worden. Het zou de dode plekken meer oostelijk van de binnenstad wat meer leven kunnen inblazen. Dan hoeft je niet steeds diezelfde Duitsers tegen te komen.

Rudi

Rudi is 30 jaar en woont in Leeuwarden. Hij is derdejaars student aan de Popacademie.

Legenda

Woning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100e route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Rudi

Opleiding

Na veel onafgemaakte opleidingen en wat jaren werken heeft Rudi drie jaar geleden de 21+ test gedaan en zijn droom waargemaakt. Een HBO opleiding op het gebied van muziek. De opleiding bevalt hem meer dan goed. Hij heeft er zelfs een semi lerarenfunctie verworven. Wat hij prettig vindt aan de opleiding is dat het niet echt Fries is en dat medestudenten uit het hele land en buitenland komen. Binnen zijn opleiding krijgt hij alle ruimte. Alleen wat ondersteuning en les over hoe je subsidies kan aanvragen zou wel handig zijn.

Het profiel van de opleiding, het gebouw en de kleinschalige opzet zijn prettig. Ze geven inspiratie, je wordt geprikkeld. Als het gebouw er uit zou zien als NHL of Stenden, dan zou je dat niet hebben. Uitwisseling met die opleidingen? Daar zit hij echt niet op te wachten. Alleen mag zijn opleiding zich wel wat zichtbaarder maken in de stad. Rudi is zeker bezig met zijn toekomst na de opleiding. Hij organiseert nu al concerten en tours voor verschillende bandjes. Zo verdient hij nu alvast bij en zet hij zijn netwerk uit.

Huisvesting en mobiliteit

Rudi heeft op verschillende plekken in Friesland gewoond. Maar ook in Zwolle en Groningen.

Nu woont hij ver weg uit het centrum. Aan de rand van Leeuwarden. Hij wilde zelfstandig wonen en heeft via de woningbouwcorporatie deze woning gekregen. Dat bevalt hem prima. Hij doet alles met de fiets

Evenementen en uitgaan

Rudi komt weinig in musea of andere culturele instellingen. Die interesseren hem niet, omdat het allemaal oud en historisch is. Hij zoekt liever moderne en hippe dingen op. Als hij uitgaat heeft dat

altijd met muziek te maken. Populair zijn café Gloppe, Mukkus, Scooter's en de Irish pub. Hij organiseert op die plekken zelf vaak ook muziek.

Als er evenementen worden georganiseerd in de stad, bezoekt hij die zeker. Hij vindt dat de programmering in de stad wel eens anders mag. Poppodium Romein krijgt volgens hem heel veel subsidie, terwijl de kleinere organisaties niets krijgen. Dat maakt dat er heel veilig wordt geprogrammeerd. Dat vindt hij niets. Als hij zelf iets initieert, dan heeft hij het gevoel niet serieus te worden genomen. Tenminste, door de gemeente. Die komen gelijk met formulieren in plaats van te luisteren. De overheid zou volgens hem moeten investeren in de Blokhuispoort en podium Asteriks. Dat kan het creatieve eiland worden van Leeuwarden. Ga een plan maken, samen met al die creatievelingen die daar rondlopen!

Mental Map en ontmoetingsplekken

Met Leeuwarden heeft Rudi een haat-liefde relatie. Liefde omdat alles in de stad goed bereikbaar is. Maar ook haat door oude (liefdes)herinneringen. Bijzondere plekken in de stad zijn voor hem de Blokhuispoort en de Prinsentuin. Maar ook het hele stadsgezicht. Fantastisch hoe je de stad ziet liggen als je met de auto uit Groningen komt. Het meeste doet hij met de fiets. Dan kiest hij een route voor heen en voor terug. Zo heeft hij voldoende afwisseling.

Minder aantrekkelijke plekken zijn de Waag en rond club Noa. Daar hangen 's nachts allemaal jongeren rond. Heel negatief en agressief sfeertje. Gelukkig is er genoeg politie.

Rudi vindt het irritant dat ze continu bezig zijn met het verbouwen van de stad. Vernieuwing is oké, maar elke zomer gooien ze die stad open! Zonde, want juist in de zomer zijn er veel toeristen.

Xanne

Xanne studeert fotografie op de Popacademie. Ze is eerstejaars, 18 jaar en woont in Oosterwolde. Haar roots liggen in Arnhem.

Legenda

Voning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100ie route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Xanne

Opleiding

Xanne zocht na haar VWO een creatieve opleiding. Ze heeft daartoe wel rondgekeken en was ook aangenomen op Minerva in Groningen. Maar de daar aangeboden opleiding (grafische vormgeving) voelde te gericht. Ze heeft ook nog een studie logopedie overwogen, maar toen kwam ze de Popacademie in Leeuwarden tegen. Dat voelde bij de open dag meteen goed. Als een thuis. Het was de opleiding die onderscheid maakte, niet de stad.

De opleiding bevalt Xanne tot nu toe goed. Haar opleiding is niet specifiek fotografie, maar is breder, in de zin van populair. Ze merkt dat je veel zelfdiscipline nodig hebt en dat is wel wennen. Het valt haar op dat er weinig Friezen op school zitten, voornamelijk Groningers. Maar dat deert haar niet.

Huisvesting en mobiliteit

Xanne reist nu dagelijks vanuit haar ouderlijk huis naar Leeuwarden. Met de bus is ze dan zo'n anderhalf uur onderweg. Dat is pittig, want ze moet nu echt vroeg uit bed en ook weer als eerste naar huis. Dat is niet gezellig. Daarom wil ze op termijn wel graag in Leeuwarden op kamers. Ze is al wat aan het rondkijken via internet. Maar via Google streetview ziet ze dan soms wel erg rommelige straten.

Ze wil niet in een achterbuurt wonen, het liefst in een leuk studentenhuus in de binnenstad. Ze heeft op het station een fiets staan en ze fietst graag door de stad.

Evenementen en uitgaan

Omdat Xanne niet in Leeuwarden woont en lang moet reizen, blijft ze niet vaak hangen in de stad. Soms wel even wat drinken in de Doelesteeg. In het weekend is ze nog nooit in de stad geweest. Dan gaat ze eerder naar Drachten of Assen. Groningen vindt ze te groot. Alsof je aan een 'studentenprofiel' moet voldoen. Nee, Leeuwarden voelt beter, persoonlijker. Toch heeft ze nog niemand ontmoet van andere opleidingen. Maar dat zal via facebook wel komen, denkt ze.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Tijdens de introductieweek heeft ze een film moeten maken in de stad Leeuwarden. Hoewel ze de stad van vroeger al wat kent, keek ze er toen toch weer heel anders naar. Die grachten zijn bijvoorbeeld erg mooi. Ook is ze een keer bij de Blokhuispoort binnen geweest. Wat een doolhof! Maar wel heel erg tof. Verder kent ze theater Romein van wat optredens.

Dat de school midden in de stad zit, vindt ze zeer prettig. In de pauze loop je zomaar even naar de winkels.

Mirke

Mirke is 27 jaar. Vanuit haar geboorteplaats wijk Beijum in Groningen is ze naar Leeuwarden gekomen om Leisure Management te studeren. Inmiddels woont en werkt ze al weer 4 jaar in Amsterdam als projectmanager bij een reclamebureau.

Legenda

- ▲ Woning
- - - - Onaantrekkelijke route
- Positieve beleving/waardering
- ★ Ontmoetingsplek
- Te verbeteren omgeving
- Negatieve beleving
- - - - 100ie route
- ★ Oriëntatiepunt

Mirke

Opleiding

De motivatie om in 2004 voor de studie in Leeuwarden te kiezen in plaats van Breda was de korte afstand vanuit Groningen en de woonplaats van haar toenmalige vriendje: Leeuwarden. Door haar vooropleiding kon ze met de nodige vrijstellingen de opleiding binnen 3 jaar afronden. De studie heeft wel gebracht wat ze ervan verwachtte. Veel lesstof werd toen nog aangeboden in readers. Een hopeloos systeem. Slecht leesbare en scheef gekopieerde blaadjes die uit de ringband scheurden maakten het studeren niet prettiger. Enkele vakken waren ook nog half Engels, half Nederlands. De lesstof in het Engels begrijpen vond ze lastig. Achteraf gezien had ze de opleiding liever helemaal in het Engels gehad. Dan had ze ook gelijk de taal goed geleerd. Daar zou ze nu, in haar werk, wel profijt van hebben gehad. Groepsopdrachten werden meestal op school gemaakt, zodat de studenten die niet in Leeuwarden woonden zo snel mogelijk weer naar huis konden.

Een hoge kwaliteit van de opleidingen is naar haar idee belangrijk om meer studenten te trekken. Die hoge kwaliteit stimuleert ook ouders om hun kinderen naar Leeuwarden te sturen. En beeldvorming is belangrijk. In de Randstad hebben nog steeds veel mensen het idee dat boven Zwolle het land stopt. Alleen Groningen ligt daar nog ergens maar dat is het.

Huisvesting en mobiliteit

Ze vond via-via een kamer op een echte toplocatie op de Paulus Moreelsestraat. Alles was in de buurt. Zodra ze de deur uitstapte waren er winkeltjes en wat leuke restaurantjes. Geen culinaire hoogstandjes, maar als student hadden ze toch weinig geld om uit eten te gaan. Ze woonde samen met 3 andere meiden in een woning in een volksbuurt, geen

typisch studentenhuis, maar een huis tussen de gewone gezinnen. Ze heeft zich er altijd redelijk veilig gevoeld. Behalve op zondagochtend, dan was het hele centrum uitgestorven. Dat voelde niet echt stads. In Groningen zijn er altijd mensen op straat.

Evenementen en uitgaan

Hoewel ze nu veel uitgaansgelegenheden in Amsterdam en Groningen kent, heeft ze zich in de vier jaar dat ze in Leeuwarden gewoond heeft, nooit verveeld. Met buitenlandse studenten had ze weinig contact. De behoefte was er ook niet. Het publiek was zo verschillend dat het moeilijk mengde. Dat was ook een reden om niet bij een studentenvereniging te gaan. Haar vrienden zaten vooral bij haar eigen opleiding. Wel heeft ze de introductie van haar eigen opleiding gedaan. De introductie was niet zoals de Keiweek in Groningen, waarbij je de stad echt goed leert kennen. Dat was wel zonde.

Veel culturele dingen heeft ze nooit gedaan. Ze kan zich niet herinneren dat er echt iets speciaal voor studenten werd georganiseerd. Wel ging ze naar muziekconcerten. En natuurlijk met z'n allen naar de kroeg in de Doelesteege of de Voorstreek. Van de ene uitgaansplek naar de andere is hooguit 5 minuten. Dat is dus eigenlijk één plek

Mental Map en ontmoetingsplekken

Voordat Mirte naar Leeuwarden kwam heeft ze een stadsplattegrond geprint en aan mensen op straat gevraagd waar ze vooral wel en niet moest gaan wonen. Haar eerste indruk van Leeuwarden was dat ze het een mooi stadje vond. Mooi vanwege het water dat door de stad loopt en de mooie oude gebouwen. De kleinschaligheid van Leeuwarden vindt ze echt het sterkste punt. Het is een kleine stad waar in principe alles is. In Groningen moest ze ruim een kwartier

fietsen voordat ze in het centrum was. In Leeuwarden was ze er binnen 7 minuten. Een heel verschil, volgens haar. Alles wat ze toen nodig had was er. De compacte stad bood een 'relatief' gemakkelijke

basis om studeren en studentenleven te kunnen combineren. In haar vrije tijd was ze veel op haar kamer, soms - bij mooi weer- in de Prinsentuin, of werkte ze in het Oranjehotel als receptioniste.

Vaidotas

Vaidotas is 24 jaar komt uit Litouwen en is bezig met de afronding van zijn master Waternet technology aan de Wetsus Academie.

Legenda

- ▲ Woning
- Onaantrekkelijke route
- Positieve beleving/waardering
- Veel gebruikte route
- ★ Ontmoetingsplek
- Te verbeteren omgeving
- 100% route
- ★ Oriëntatiepunt
- Negatieve beleving

Opleiding

De master die Vaidotas in Leeuwarden doet is een specialistische opleiding die hij middels een oproepje in zijn universiteit in Vilnius heeft gevonden. Via internet heeft hij vervolgens meer informatie gezocht en heeft hij zich aangemeld.

De studie is heel specialistisch en heeft redelijke faciliteiten. Hij werkt momenteel veel in het lab. De opleiding is centraal en alles wordt op een plek georganiseerd. Dat is prettig. De leeromgeving en ook de medestudenten zijn motiverend. Alleen de kantine in het Van Hall vindt hij verschrikkelijk. De kwaliteit van de lezingen/docenten is niet altijd wat hij had verwacht, maar hij heeft geen alternatief. Wat dat betreft is de opleiding te klein en te specialistisch.

Als hij klaar is, wil hij graag door voor een PhD. Dat zou hier kunnen, maar ook voor andere plekken in Nederland of België staat hij open.

Huisvesting en mobiliteit

Hij woont in een studentenhuis aan de Leeuwerikstraat. Het is een heel mooi huis in een woonwijk. De stad is verder rustig. Dat is prettig want dan kan hij zich op zijn studie richten.

Als hij langer in Leeuwarden zou blijven dan zou hij wel een appartementje voor zichzelf willen. Liefst in de buurt waar hij nu zit of langs de Prinsentuin. Een tuin hoeft niet. Eerst deed hij alles in de stad op de fiets. Maar nu gaat hij liever te voet. Dan zie je meer.

Evenementen en uitgaan

Evenementen zijn niet aan Vaidotas besteed. Hij noemt ze zelf een 'waste of time'. In zijn vrije tijd studeert hij of zoekt hij parken op, of de sportschool. Dat doet hij met name op zondag, want dan is er

niets in de stad te doen.

Hij heeft niets met groepen en drukte. Zijn voorkeur gaan uit naar kleine groepen, dat organiseert hij zelf wel. 'Je hebt geen organisatie nodig om mensen te ontmoeten'.

Dat ontmoeten van mensen gebeurt voornamelijk op school. Ook zoekt hij wel eens een kroeg op. Fire is zijn vaste stek. Ook komt hij vaak in het Filmhuis. De andere bioscopen vindt hij niets. Hij is ook eens naar de Groene Ster geweest. Het is daar erg mooi. Ook in de winter, want er is veel water. Ook loopt hij langs de grachten, om te kijken naar de woonschepen. Ook 's avonds is het in de stad door dat water zo mooi.

Mental Map en ontmoetingsplekken

De eerste indruk die Vaidotas van Leeuwarden kreeg was gemoedelijk met een vriendelijke uitstraling. Die indruk krijgt hij vooral als hij 's avonds door de wijk loopt. Dan heeft iedereen de gordijnen open en kun je naar binnen kijken. Het geeft voor hem aan dat de mensen open zijn, niet bang. Hij voelt zich (mede daardoor) veilig. Leeuwarden is in zijn beleving klein. Alles is binnen loopafstand. In het begin had hij nog wel een plattegrond nodig, of oriënteerde hij zich voorafgaand op internet. Maar dat is steeds minder nodig, want de stad is klein en overzichtelijk dus nu vindt hij alles wel. Ook zijn Nederlands is intussen dusdanig dat hij zich redelijk kan redden.

Boodschappen doet hij graag op het Noordvliet. Daar zitten de betere winkeltjes: niet duur, wel kwaliteit. Hij gebruikt de Achmea-toren als oriëntatiepunt en natuurlijk het water. Buiten het centrum komt hij niet veel. Daar is hij niet mee bezig. Zijn studie is zijn hoofddoel.

Julija

Julija (23) is afkomstig uit Litouwen en studeert International Tourism Management aan Stenden.

Legenda

Woning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
100m route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Opleiding

Julija wilde vier jaar geleden graag in het buitenland studeren. Ze wilde (net als haar vrienden) naar Engeland, maar omdat ze daar zo laat reageerden en ze geen studiejaar wilde missen, is ze verder gaan kijken en via-via in Nederland terecht gekomen. Dat was interessant omdat het goedkoper was en natuurlijk de uitdaging op jezelf aangewezen te zijn. De website van Stenden was toegankelijk en het sloot aan op haar interesse om door te leren in toerisme.

Qua studie is ze wel tevreden. Na haar bachelor is ze nu bezig met de master. Na haar bachelor wilde ze eigenlijk naar een grotere stad, Amsterdam of zo, en dan werk zoeken. Daar zijn meer mogelijkheden, ook qua taal. Ze wordt er uitgedaagd. Ze merkt wel dat ze al veel geleerd heeft via de stage die ze tijdens haar bachelor heeft gedaan. De master is duur en de faciliteiten/bureaucratie is soms slopend. Studenten klagen veel: over de pasjes die je overal voor nodig hebt, en dat je daar lang op moet wachten. Tussentijds kun je niet parkeren, geen korting krijgen, niet inloggen op internet, etc. Heel frustrerend! Ook de lokalen zijn soms te klein en dan zit je opgepropt. Soms heb je niet eens genoeg tafels. Vooral masterstudenten klagen. Die betalen meer en verwachten ook meer van de organisatie. Qua gebouw is ze wel tevreden. Het is modern en compact. Liever zou ze in een oud gebouw studeren, waarvan wat historie is af te lezen, maar dan wel gecombineerd met moderne faciliteiten.

Ze heeft diverse cursussen Nederlands gevolgd. De cursus die bij Stenden werd aangeboden was gratis, maar had haars inziens niet voldoende kwaliteit doordat de lessen door Nederlandse leerlingen werden aangeboden. Uiteindelijk heeft ze particuliere lessen gevolgd in Groningen.

Als je de taal op school niet gebruikt, dan spreek je/oefen je het ook niet vaak genoeg.

Huisvesting en mobiliteit

Hoewel de school bij inschrijving aanbod om ook een kamer te regelen, bleek dat bij aankomst niet in orde. Ze kon er ook maar tijdelijk blijven. Dit leverde haar, maar ook veel andere buitenlandse studenten veel stress op in het begin. Het heeft nog lang geduurd voor dat negatieve gevoel weg was. Ze voelde zich helemaal niet welkom en had het gevoel overal voor te moeten strijden.

Nu, vier jaar later heeft ze op verschillende plekken in de stad gewoond. De fijnste plek was die vlakbij school en bij het centrum. Maar je huisgenoten en de sfeer in huis zijn belangrijker weet ze uit ervaring. Daar heeft ze veel van haar vriendschappen opgebouwd. Momenteel woont ze, samen met haar vriend, zelfstandig in Cammingaburen. Het is een prettige en rustige buurt. Geen criminaliteit. Het is wat ver van school, wel twintig minuten fietsen! Maar ze heeft vorig jaar een auto van haar ouders gekregen, dus dat is nu geen probleem meer. Ze parkeert haar auto gewoon bij school. Dat is duur voor buitenlanders en ingewikkeld ook. Vooral de trein; ze snapte er niets van: treinen die splitsen, daar bereid je je niet op voor. Nee, dan pakt ze liever de auto!

Evenementen en uitgaan

Toen Julija in Leeuwarden arriveerde was dat voor de introductieweek. Ze kende nog niemand of iets. Dat gaf haar een beangstigend gevoel, een cultuurshock eigenlijk. Vrienden maken was ook niet gemakkelijk vanwege de taal. Op de opleiding waren veel Duitsers, maar daar had ze niet veel aan. Die klieken bij elkaar en praten alleen maar Duits en ze waren

ook ouder. Uiteindelijk vormde zich een groep met minderheden: Bulgaren, en zo, daar had ze meer mee. Nederlandse vrienden vinden je in het begin wel interessant, jij als buitenlander, maar later gaan ze toch weer hun eigen dingen doen. Er echt tussen kom je niet als je de taal niet spreekt.

Student-evenementen ziet ze wel langskomen, maar ze bezoekt ze nooit. Ook sport ze niet via de Sportpas, maar via een privé sportschool. Ze vindt het belangrijk om ook wat mensen buiten de studies om te ontmoeten.

Mede door haar Nederlandse vriend is ze intussen aardig ingeburgerd. Ze wil misschien wel blijven, want ze voelt zich meer thuis (en welkom) in Nederland dan in haar eigen land.

Ze heeft in de vier jaar dat ze hier nu woont verschillende andere steden bezocht. Die hebben wel meer variatie en mogelijkheden qua werk en uitgaan misschien, maar je gebruikt toch steeds dezelfde gebieden is haar ervaring. Daarom is Leeuwarden prima. Het centrum is compact en alles is er. Dat scheelt tijd en dat is belangrijk voor haar. Je moet veel huiswerk doen en je vrije tijd wil je niet twee uur per dag kwijt zijn aan reizen. In de weekenden reist ze wel veel. Op zich vindt ze het prima om thuis te zijn in het weekend. Dat er niets te doen is op zondag, daar kan ze maar niet aan

wennen; cultuur interesseert haar niet. Dus gaat ze vaak naar Amsterdam, waar oud-studiegenoten van haar wonen en ook haar vriend vandaan komt.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Haar eerste dag in Leeuwarden kan ze zich nog goed herinneren. De stad was prachtig, mooie Nederlandse huisjes, met dakjes, en zo. Er is veel differentiatie tussen de huizen, maar ze hebben wel allemaal wat gelijk. Ze was erg onder de indruk. Al snel kreeg ze negatievere ervaringen. Zo kon ze in die eerste dagen geen supermarkt vinden. Ze was gewend dat dergelijke functies in het centrum zitten, maar dat bleek niet het geval. Uit nood heeft ze maar koekjes gekocht. Intussen voelt ze zich in Leeuwarden thuis. Veel in de binnenstad komt ze niet, maar als ze gaat, dan gebruikt ze het standbeeld van het paard bij de Waag altijd als ontmoetingsplek. Dat is ze zo gewend. Ook als ze naar een kroeg gaan of naar de winkels, daar spreekt ze altijd af. Het is ook handig, want soms duurt het wel een half uur voordat je er met z'n allen uit bent waar je naar toe gaat. De plekken die ze dan bezocht waren club Noa of een kroeg in de Doelesteeg. Dat is nu wel voorbij. Nu gaat ze voor werk, studie en vrienden. De stad maakt wat dat betreft niet uit. De stad is een middel, niet een doel.

Peter

Peter (28) komt uit Harlingen en heeft in 2007 zijn studie bouwkunde aan de NHL afgerond.

Legenda

Voning	Onaantrekkelijke route	Positieve beleving/waardering
Veel gebruikte route	Ontmoetingsplek	Te verbeteren omgeving
1000e route	Oriëntatiepunt	Negatieve beleving

Peter

Opleiding

De reden voor hem om in Leeuwarden te gaan studeren was een open dag en een meeloopdag op de opleiding. Hier werd hem verteld dat je aan de opleiding bij de NHL architect kon worden. Dit bleek na de start van de opleiding niet het geval. Dat de studie in Leeuwarden was, vond hij ook praktisch. Dit was goed met het OV te doen en de opleiding was vlak bij het treinstation, aan de Tesselschadestraat.

Over zijn opleiding is Peter wel te spreken, maar echt uitdagend was het niet. Hij had ook niet het idee dat er heel veel super ambitieuze medestudenten of docenten rondliepen en van heftige competitie heeft hij nooit iets gemerkt. Echt ambitieuze mensen gaan naar een technische universiteit, niet naar Leeuwarden. Voor stages was er een lijst met beschikbare bedrijven, maar die waren vooral op de regio georiënteerd, dat was jammer. Dat had wel wat (inter)nationaler gemogen. Hij heeft uiteindelijk zijn stages zelf uitgezocht. Uiteindelijk bleek de opleiding goed aan te sluiten op de praktijk, want toen hij was afgestudeerd kon hij direct aan de slag bij het bureau waar hij was afgestudeerd.

De faciliteiten op de opleiding waren voldoende. Er waren voldoende computers aanwezig en er kon op grootformaat worden geprint. De afdeling bouwkunde had ook echt zijn eigen hoekje in het gebouw. In zijn herinnering had elke studierichting zijn eigen afdeling. Wel vindt hij het jammer dat er geen opdrachten zijn geweest met studenten van andere opleidingen. Nee, er was totaal geen onderling contact tussen de verschillende studierichtingen. Wat hij ook wel jammer vond was dat er niet heel veel inspirerende sprekers waren tijdens de colleges. Of hij een master zou volgen in Leeuwarden was toen hij afstudeerde niet aan de orde. Als hij daar nu nog voor zou kiezen,

zou hij dit waarschijnlijk niet in Leeuwarden gaan doen. In de grotere studentensteden is volgens hem iets meer te beleven op het gebied van cultuur en levendigheid. Ook wonen in de Randstad veel vrienden/bekenden van hem die oorspronkelijk uit Friesland komen. Leeuwarden ligt ook niet erg centraal in Nederland, wat het reizen naar vrienden/familie minder aantrekkelijk maakt.

Om van Leeuwarden meer een studentenstad te maken zou er wat aan de zichtbaarheid gedaan moeten worden. Meer studenten in het zicht, reclame op billboards gericht aan studenten en meer samenwerking tussen verschillende studies.

Huisvesting en mobiliteit

In het derde studiejaar is Peter naar Groningen verhuisd. Hij heeft toen niet voor Leeuwarden gekozen, omdat hij dan te veel binding met Harlingen bleef behouden. Hij vond dat hij inmiddels de juiste leeftijd had voor het loslaten van zijn ouderlijke huis en alle bijkomende verplichtingen, maar ook dat Leeuwarden niet de juiste uitstraling op hem had. Het was natuurlijk wel de hoofdstad van Friesland, maar bij uitstek het ultieme bolwerk van het boerenfolk. Als Harlinger voelde hij zich daar niet bij thuis.

In Groningen is het veel meer voelbaar dat het een studentenstad is. Daar zit al het uitgaansleven dichter bij elkaar en daarmee ook alle studenten. Dat komt ook omdat daar een aantal studentenverenigingen een prominente plek in de binnenstad hebben. Dat heeft hij in Leeuwarden nog nooit gezien of gehoord, maar dat zou de stad wel meer een studentenuitstraling geven.

Evenementen en uitgaan

Hij ging wel eens naar de stad met studiegenoten maar 'verdwaalde' veelal in de Doelesteeg. Dit was toen de place to

be op vrijdagmiddagen. Als de behoefte aan bier en vrouwvolk minder was, werd er geregeld een spelletje poolbiljart gespeeld in dat ene poolcentrum achter de Nieuwstad of in "koffiebar" 't Repelsteeltje.

Mental Map en ontmoetingsplekken

Hij denkt dat het beeld(de sfeer) van Leeuwarden voor hem vooral gevormd is door de route naar school en de omgeving van het station; in de binnenstad kwam hij zelden. Als er naar de binnenstad gelopen werd, ging hij vaak door het Vossepark en dan langs het water aan de noordzijde de stad in. Als het mooi weer was, werd er ook wel eens een pitstop in de Prinsentuin gemaakt. Het park vindt hij mooi. Maar hij heeft sowieso wel iets

met parken op oude vestingwallen. Deze stralen met hun grote bomen vaak monumentaliteit uit en trekken veel mensen aan. Vooral met mooi weer. Hij vond de binnenstad, en dan vooral de Nieuwstad, niet onaantrekkelijk; volgens hem zouden wat bomen daar niet misstaan. Oriënteren in de binnenstad ging prima. Alleen achter de Nieuwstad, waar die vele kleine straatjes zijn, raakte hij nog wel eens de weg kwijt. Het duurde dan ook even voor hij de leuke restaurantjes en kroegjes daar ontdekt had. Nu, na zijn studietijd, komt hij vaker in de binnenstad en kan hij de binnenstad ook om andere dingen waarderen. Vooral de plekken waar je de historie van de stad kunt zien, spreken hem erg aan.

Literatuurlijst

Advies van de Commissie Toekomstig Hoger Onderwijs Stelsel (Rapport Veerman), 2010	Campus and study environment. physical framework for universities of the future, M. H. Samsøe, C. Schmidt, 2009
KOERSDOKUMENT - Fryslân: iepen en eigen!, 2007	Inspiratiedocument kloppend hart, gemeente Leeuwarden, 2012-02-10
Leren in Leeuwarden, Atlas voor gemeenten, 2009	Het hoger onderwijs internationaliseren, J Geens, 2000
Kennis als economische motor, TNO-Kences 2009,	Studentenhuisvesting Feiten en trends 2010, Kences, 2010
Nederlandse gemeenten 2040, CPB 2010	Factsheet Studentenaantallen in het hoger beroepsonderwijs, HBOraad. 2008
Generatie Einstein 3.0, J. Bosch, 2010	Leeuwarden as a student city, Tourism Research Project 1 Stenden University, Robert Winterscheid, Dennis Linge, Dzintis Riekstins, Jorrit de Vries, 2011
Kei kenniscentrum stedelijke vernieuwing, dossier Identiteit, leefstijlen en woonmilieus	
Managing the university campus, A. Den Heijer, 2010	Leeuwarden as a student city, Tourism Research Project 2 Stenden University, Alkmène Tsagarakis, Alie van Dellen, Marleen de Wit, Fenna Zijlstra, 2011

Colofon

Oprachtgever: Gemeente Leeuwarden

Oprachtnemer:

Territoria, adviesbureau voor sociaal-ruimtelijke vraagstukken
Zuiderplein 33
8911 AN Leeuwarden
info@territoria.nl

Team:

drs. Karin Peeters, stadssocioloog / Stedenbouwkundig ontwerper
ing. Peter Vredeveld, assistent ontwerper
in samenwerking met:
MSc. Thecla van Dijk, stadssocioloog / Architectonisch vormgever

Met dank aan: De geïnterviewde studenten: Christina, Sanne, Yorrit, Dzintis, Wessel, Pytric, Chris, He Yang, Chris, Tienieke, Ruud, Kornelis, Nienke, Kyra, Lucy, Jara, Alexandra, Xanne, Rudi, Vaidotas, Mirke, Julija, Peter

Expertmeeting: Jan Michorius, Piet Meerdink, Remco Deelstra (gemeente Leeuwarden), Aize Vegen (stichting Leeuwaden studiestad), Klaas Wybo van der Hoek (Stenden), Nelleke van Dorenmalen (Wetsus), Siem Akkerman (provincie Fryslân), Frans Zwarts (UCF)

Redactie: Fenje Veen, Marlijn Nijboer

Gemeente **L**eeuwarden